

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

BEDÖMNINGSKRITERIER I SLUTET AV ÅRSKURS 6

I DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN

Utbildningsstyrelsens föreskrift OPH-172-2023

Innehåll

Modersmål och litteratur	1
Svenska och litteratur.....	1
Finska och litteratur.....	10
Samiska och litteratur.....	18
Romani och litteratur.....	26
Teckenspråk och litteratur.....	32
Svenska som andraspråk och litteratur.....	38
Finska som andraspråk och litteratur.....	45
Det andra inhemska språket	52
Finska, A-lärokurs.....	52
Svenska, A-lärokurs.....	59
Finska, modersmålsinriktad lärokurs.....	65
Svenska, modersmålsinriktad A-lärokurs.....	72
Finska, B1-lärokurs.....	78
Svenska, B1-lärokurs.....	84
Främmande språk	90
Engelska, A-lärokurs.....	90
Annat främmande språk, A-lärokurs.....	98
Främmande språk, B1 -lärokurs.....	105
Samiska, A -lärokurs.....	111
Matematik	118
Omgivningslära	124
Religion	136
Livsåskådningskunskap	141
Historia	146
Samhällslära	150
Musik	156
Bildkonst	161
Slöjd	167
Gymnastik	173
BILAGOR	178
Samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen.....	178
Romani som kompletterar den grundläggande utbildningen.....	184
Elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen.....	188

Modersmål och litteratur

Bedömning av elevens lärande och kunnande i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 3–6

Bedömningen och responsen som baserar sig på den ska vara mångsidig, konkret och utveckla förmågan att lära sig. Bedömningen ska bli en naturlig del av lärprocessen. Den ska grunda sig på en mångsidig dokumentation av hur elevens språkliga färdigheter och förmåga att producera och tolka texter utvecklats och på elevens kunskaper om språket, litteraturen och annan kultur.

Eleven ska öva sig att utvärdera egna och andras arbete, uttryckssätt och alster. Mångsidig, analytisk bedömning som stödjer lärandet hjälper eleven att bli medveten om sina kunskaper, färdigheter och arbetsprocesser och ger eleven verktyg att utveckla dem. För att främja lärandet ska man i lärokurserna i modersmål och litteratur fokusera på grundläggande färdigheter inom de olika målområdena och de arbetsprocesser och lärstrategier som de bygger på.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord i lärokurserna i modersmål och litteratur genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i modersmål och litteratur. Eleven har uppnått målen i lärokursen i modersmål och litteratur för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för lärokursen i modersmål och litteratur och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i lärokursen i modersmål och litteratur och i vitsordet som ska bildas. I beskrivningarna av kunskapskraven omfattar beskrivningen av de högre vitsorden även kunnandet för de lägre vitsorden.

Svenska och litteratur

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömning	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Att kommunicera							

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömning	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M1 handleda eleven i förmågan att uttrycka sin åsikt och delta konstruktivt i olika kommunikationssituationer	I1	Eleven stärker sin förmåga att agera i olika kommunikationssituationer och stärker sin förmåga att uttrycka sin åsikt.	Förmåga att agera i kommunikationssituationer	Eleven kan agera i bekanta och informella kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina tankar genom att svara på frågor.	Eleven kan agera i vardagliga kommunikationssituationer. Eleven kan under handledning uttrycka sina tankar och åsikter.	Eleven kan agera i vardagliga kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina tankar och åsikter samt ge några motiveringar till dem.	Eleven kan agera konstruktivt i många olika kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina åsikter och motivera dem på ett för situationen lämpligt sätt.
M2 handleda eleven att i sin kommunikation lägga märke till de egna språkvalens betydelse och ta hänsyn till mottagarens behov vid kommunikation i grupp	I1	Eleven lär sig iaktta hur egna språkliga och kommunikativa val inverkar i gruppkommunikationssituationer och ta hänsyn till andra gruppmedlemmar.	Förmåga till grupp-kommunikation	Eleven kan lyssna på andra och delta i diskussioner på ett sakligt sätt.	Eleven kan använda olika språkliga uttrycksätt när hen deltar i gruppdiskussioner. Eleven kan i någon mån anpassa sin kommunikation på ett för situationen lämpligt sätt.	Eleven kan, förutom att dra nytta av sina språkliga uttrycksätt, även använda sin röst, rikta sitt budskap och använda sin förmåga att ta kontakt i olika kommunikationssituationer i grupp. Eleven kan anpassa sin kommunikation enligt situationen och ta hänsyn till de andra deltagarna.	Eleven kan anpassa sina språkliga och kommunikativa uttrycksätt på ett för situationen ändamålsenligt sätt. Eleven kan agera konstruktivt i grupp och ta hänsyn till andras åsikter i diskussioner.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömning	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M3 handleda eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer och framträdanden, även genom drama	I1	Eleven lär sig att uttrycka sig mångsidigt och kreativt i kommunikationssituationer och framträdanden.	Förmåga att framträda	Eleven kan hålla ett kort och enkelt anförande kring ett för hen bekant och konkret ämne med hjälp av stödfrågor. Eleven kan uttrycka sig förståeligt.	Eleven kan hålla ett kort förberett anförande kring ett för hen bekant ämne. Eleven uttrycker sig i någon mån både verbalt och icke-verbalt när hen framträder.	Eleven kan hålla ett kort förberett anförande. Eleven kan uttrycka sig verbalt och icke-verbalt när hen framträder.	Eleven kan hålla ett förberett anförande. Eleven kan på ett mångsidigt sätt uttrycka sig verbalt och icke-verbalt när hen framträder.
M4 sporra eleven att på ett positivt sätt stärka de egna kommunikativa färdigheterna samt viljan och förmågan att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala	I1	Eleven lär sig iaktta sin egen kommunikation och identifiera sina styrkor och utvecklingsområden.	Förmåga att utveckla kommunikativa färdigheter	Eleven kan identifiera någon av sina kommunikativa styrkor eller utvecklingsområden.	Eleven kan beskriva sitt sätt att kommunicera och identifiera några styrkor eller utvecklingsområden.	Eleven kan beskriva styrkor och utvecklingsområden i sin egen kommunikation. Eleven kan ta emot och ge knapphändig respons.	Eleven kan utvärdera egna kommunikationsfärdigheter. Eleven kan ta till sig och dra nytta av respons samt ge mångsidig respons.
Att tolka texter							
M5 stödja eleven i att vidareutveckla sin grundläggande läsfärdighet till ett flytande läsande,	I2	Eleven utvecklar sin läsförmåga och lär sig att använda läsförståelsestrategier samt att	Förmåga att utveckla sin läsfärdighet	Eleven kan långsamt läsa texter som är språkligt och strukturmässigt enkla.	Eleven kan rätt flytande läsa texter som är språkligt	Eleven kan flytande läsa texter som är lämpliga för hens ålder.	Eleven kan flytande läsa olika slag av texter som

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömning	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
utveckla strategier för läsförståelse samt stödja eleven i att observera och utvärdera sitt eget läsande		observera och utvärdera sin egen läsning.		<p>Eleven kan under handledning använda någon enkel läsförståelsestrategi.</p> <p>Eleven kan nämna något område där hen kan utvecklas som läsare.</p>	<p>och strukturmässigt enkla.</p> <p>Eleven kan använda någon enkel grundläggande läsförståelsestrategi.</p> <p>Eleven kan iaktta sin egen läsning och beskriva sig själv som läsare.</p>	<p>Eleven kan använda de vanligaste grundläggande läsförståelsestrategierna.</p> <p>Eleven kan iaktta och utvärdera sig själv som läsare.</p>	<p>är lämpliga för hens ålder.</p> <p>Eleven kan använda grundläggande läsförståelsestrategier på ett mångsidigt och ändamålsenligt sätt.</p>
M6 stödja eleven i att utveckla sin färdighet att analysera, tolka och utvärdera texter av många olika slag, bredda elevens ord- och begrepps-förråd samt stödja tänkandet	12	Eleven utvecklar sin färdighet att redogöra för, utvärdera och tolka texter av många olika slag och breddar sitt ord- och begreppsförråd.	Förmåga att redogöra för och förstå text	<p>Eleven kan med hjälp av stödfrågor återge något av innehållet i en text.</p> <p>Eleven kan identifiera ord och begrepp som är nya för hen i texter.</p> <p>Eleven kan under handledning identifiera några typiska drag för enkla textgenrer.</p>	<p>Eleven kan urskilja textens huvuddrag och under handledning nämna något syfte med texten.</p> <p>Eleven kan under handledning härleda betydelsen av nya ord och begrepp.</p> <p>Eleven kan under handledning göra iakttagelser kring några språkliga och visuella särdrag för berättande,</p>	<p>Eleven kan under handledning göra iakttagelser kring textens strukturer och deras betydelse och reflektera över textens syften.</p> <p>Eleven kan härleda betydelsen av nya ord och begrepp.</p> <p>Eleven kan under handledning beskriva de centrala språkliga, visuella och textuella dragen i vanliga typer</p>	Eleven kan göra iakttagelser kring textens strukturer och deras betydelse och reflektera över textens syften.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömning	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					beskrivande, instruerande och enkla ställningstagande texter.	av berättande, beskrivande, instruerande och ställningstagande texter.	
M7 handleda eleven i att söka information, använda många olika slag av informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet	12	Eleven lär sig att söka information, använda mångsidiga informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet.	Färdigheter i informationssökning och källkritik	Eleven kan under handledning plocka ut enskild information ur givna källor.	Eleven kan använda olika textmiljöer som källa och under handledning söka information i dem. Eleven kan under handledning göra iakttagelser om källornas tillförlitlighet.	Eleven kan använda olika källor och söka information i dem. Eleven kan nämna några typiska drag för tillförlitliga källor.	Eleven kan på ett mångsidigt sätt använda olika källor.
M8 sporra eleven att utveckla sin litteraturkunskap och sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur, medie- och andra texter samt ge möjlighet till positiva läserfarenheter, släcka kunskapsörst samt	12	Eleven utvecklar sin litteraturkunskap och sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur, medie- och andra texter samt lär sig att dela med sig av sina läsoplevelser även i multimediala miljöer.	Kunskap om litteratur och texter för barn och unga och förmåga att dela med sig av sina läsoplevelser	Eleven kan under handledning återge intrigen i en enkel fiktiv text. Eleven kan med hjälp av stödfrågor berätta om sina läs-, lyssnar- och tittaroplevelser.	Eleven kan beskriva dragen i fiktiva texter med hjälp av begreppen intrig och person. Eleven kan ytligt beskriva sina läs-, lyssnar- och tittaroplevelser.	Eleven kan redogöra för fiktiva texter genom att använda begreppen intrig, person, berättare, plats och tid. Eleven kan beskriva sina läs-,	Eleven kan redogöra för fiktiva texter med hjälp av ändamålsenliga begrepp. Eleven kan mångsidigt beskriva sina läs-, lyssnar- och tittaroplevelser och reflektera över dem.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömning	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
möjliggöra läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer						lyssnar- och tittarupplevelser.	
Att producera texter							
M9 uppmuntra eleven att uttrycka upplevelser, tankar och åsikter och stärka elevens positiva bild av sig själv som textproducent	13	Eleven lär sig uttrycka sina upplevelser, tankar och åsikter och stärker en positiv bild av sig själv som textproducent.	Förmåga att uttrycka upplevelser, tankar och åsikter samt utveckla färdigheter som textproducent	Eleven kan med hjälp av modeller eller stödfrågor producera texter där hen uttrycker sina tankar, upplevelser eller åsikter. Eleven kan under handledning nämna något enskilt utvecklingsområde som textproducent.	Eleven kan under handledning producera texter, där hen uttrycker sina upplevelser, tankar och åsikter på ett begripligt sätt. Eleven kan beskriva sig själv som textproducent och nämna någon styrka och något utvecklingsområde.	Eleven kan producera texter som förmedlar hans upplevelser, tankar och åsikter. Eleven kan redogöra för sina styrkor och utvecklingsområden som textproducent.	Eleven kan mångsidigt och smidigt producera texter där hen uttrycker sina upplevelser, tankar och åsikter. Eleven kan på ett realistiskt sätt utvärdera sig själv som textproducent.
M10 uppmuntra och handleda eleven att verbalisera sina tankar och att öva sig att producera berättande,	13	Eleven lär sig producera berättande, beskrivande, instruerande och enkla ställningstagande texter, även	Förmåga att behärska textgenrer	Eleven kan med hjälp av modeller eller stödfrågor producera enkla berättande texter	Eleven kan under handledning producera berättande, beskrivande, instruerande texter samt använda	Eleven kan under handledning använda uttryckssätt som är typiska för berättande, beskrivande,	Eleven kan använda ändamålsenliga uttryckssätt som är typiska för berättande, beskrivande,

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömning	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
beskrivande, instruerande och enkla ställningstagande texter, även i multimediala miljöer		i multimediala miljöer.		om ett för hen bekant ämne.	några uttrycksätt som är typiska för dem.	instruerande och enkla ställningstagande texter.	instruerande och enkla ställningstagande texter.
M11 handleda eleven att vidareutveckla sin förmåga att skriva flytande för hand och digitalt och stärka färdigheterna i rättstavning och de grundläggande strukturerna i skriftspråket	I3	Eleven utvecklar sin förmåga att skriva flytande för hand och digitalt och stärker färdigheterna i rättstavning och de grundläggande strukturerna i skriftspråket.	Förmåga att utveckla skrivfärdigheten och behärska skriftspråket	Eleven kan skriva korta begripliga och sammanhängande texter för hand och med hjälp av digitala verktyg. Eleven kan använda enkel menings- och satsbyggnad samt slumpmässigt använda skiljetecken vid meningsgränser och versal i början av mening och i egennamn. Uttrycksättet har tydliga talspråkliga drag.	Eleven kan skriva texter relativt smidigt både för hand och med hjälp av digitala verktyg. Eleven kan under handledning rubricera sin text samt formulera meningar och använda några olika satsstrukturer samt följa några av standardspråkets skriftspråksnormer.	Eleven kan skriva texter smidigt för hand och med hjälp av digitala verktyg. Eleven kan under handledning rubricera och dela in sin text i stycken samt behärskar det centrala av standardspråkets skriftspråksnormer.	Eleven kan skriva smidigt och tydligt för hand samt producera text med hjälp av digitala verktyg. Eleven kan rubricera och dela in sin text i stycken på ett ändamålsenligt sätt samt behärskar standardspråkets skriftspråksnormer.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömning	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M12 sporra eleven att lära sig textproduktionsprocesser och förmåga att utvärdera sina egna texter, erbjuda möjligheter att producera text tillsammans, ta emot och ge konstruktiv respons, vägleda eleven att ta hänsyn till textmottagaren och att agera etiskt på nätet med hänsyn till integritetsskydd och följa upphovsrättsliga normer	13	Eleven utvecklar sina textproduktionsprocesser och sin förmåga att producera text tillsammans, utvärdera sina egna och andras texter och ta emot respons på sina egna texter samt lär sig att agera etiskt på nätet med hänsyn till integritetsskydd och följa upphovsrättsliga normer.	Förmåga att behärska textproduktionsprocessen och att kommunicera på ett etiskt sätt	Eleven kan planera och producera text med hjälp av modeller eller stödfrågor. Eleven kan göra några ytliga iakttagelser om sin egen text.	Eleven kan under handledning planera och producera text individuellt och i grupp. Eleven kan under handledning göra iakttagelser om sin egen text. Hen kan ge knapphändig respons på andras texter. Eleven kan mekaniskt använda källor. Eleven kan under handledning följa upphovsrättsliga normer.	Eleven kan under handledning redigera sin text på basis av respons. Eleven kan utvärdera sina egna texter och ge och ta emot respons på texter. Eleven kan under handledning använda källor. Eleven följer upphovsrättsliga normer.	Eleven kan redigera struktur och språk i sin text. Eleven kan utvärdera sina egna texter och ta emot respons samt ge konstruktiv respons på andras texter. Eleven kan använda källor på ett ändamålsenligt sätt.
Att förstå språk, litteratur och kultur							
M13 handleda eleven att stärka sin språkliga medvetenhet, väcka elevens intresse för att undersöka och observera språket och dess olika	14	Eleven lär sig att stärka sin språkliga medvetenhet, undersöka och observera språket och dess olika varianter samt använda begrepp som	Utveckla förmågan att observera språk	Eleven kan göra slumpmässiga iakttagelser om några språkliga situationer. Eleven kan nämna några drag och	Eleven kan göra iakttagelser om olika språkliga situationer. Eleven kan nämna flera drag och	Eleven kan göra iakttagelser kring följderna av språkliga val i olika situationer. Eleven kan med hjälp av lämpliga	Eleven kan mångsidigt reflektera kring följderna av språkliga val i förhållande till situationen och syftet med den.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömning	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
varianter samt ge eleven möjligheter att använda begrepp som beskriver språket och språkliga strukturer och hjälpa eleven att förstå betydelsen av språkliga val		beskriver språket och språkliga strukturer samt lär sig förstå betydelsen av språkliga val.		strukturer i språk och text.	strukturer i språk och text.	begrepp beskriva drag och strukturer i språk och text som producerats i olika situationer.	Eleven kan med hjälp av lämpliga begrepp mångsidigt beskriva språkliga och textuella drag och strukturer som producerats i olika situationer.
M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsoplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek	14	Eleven vidgar sin textvärld och läser litteratur som är riktad till barn och unga samt lär sig att använda bibliotek.	Litteraturkunskap och en vidgad textvärld	Eleven har läst något kort skönlitterärt verk och faktabok som är lämplig för hens ålder.	Eleven har läst en del av de skönlitterära eller facklitterära verk man kommit överens om. Eleven håller sig till välbekanta textgenrer. Eleven kan använda bibliotekstjänster under handledning.	Eleven har läst de skönlitterära och facklitterära verk man kommit överens om. Eleven kan välja olika texter att läsa som är lämpliga för hens ålder. Eleven kan använda bibliotekstjänster självständigt.	Eleven kan välja texter att läsa som är nya för hen. Eleven kan använda bibliotekstjänster mångsidigt.
M15 stärka elevens språkliga och kulturella identitet(er), handleda eleven att lära	14	Eleven utvecklar sin(a) språklig(a) och kulturella identitet(er) och lär sig att	Att utveckla språklig och kulturell medvetenhet	Eleven kan under handledning nämna några likheter och	Eleven kan nämna flera likheter och skillnader i språk och kultur.	Eleven kan under handledning jämföra likheter och skillnader i språk och kultur.	Eleven kan reflektera kring likheter och skillnader i språk och kultur.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömning	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
känna och värdesätta olika kulturer och språk, väcka elevens intresse för de nordiska grannspråken och erbjuda eleven möjlighet att bekanta sig med ett mångsidigt medie- och kulturutbud och att själv medverka i kulturproduktioner		värdesätta olika kulturer och språk samt lär sig att använda medier och kulturutbud.		skillnader i språk och kultur. Eleven kan nämna några språk som talas i de nordiska länderna. Eleven kan berätta om sin egen användning av medier och kulturtjänster.	Eleven kan nämna flera språk som talas i de nordiska länderna och hör skillnaden mellan några av dem. Eleven kan beskriva medie- och kulturutbud som intresserar hen själv.	Eleven kan identifiera språk som talas i de nordiska länderna. Eleven kan beskriva mediernas och kulturens roll i den egna vardagen.	Eleven kan jämföra likheter och skillnader i de nordiska grannspråken. Eleven kan reflektera över medie- och kulturutbudets betydelse mer omfattande än enbart utgående från sin egen erfarenhet.

Finska och litteratur

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen							
T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja	S1	Oppilas vahvistaa taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja taitoa ilmaista mielipiteensä.	Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas osaa toimia itselleen tutuissa ja arkisissa vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas osaa toimia tavanomaisissa vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.	Oppilas osaa toimia rakentavasti monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
ilmaisemaan mielipiteensä				Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan vastaamalla esitettyihin kysymyksiin.	Oppilas osaa ohjautusti ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään.	Oppilas osaa ilmaista ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä esittää mielipiteelleen joitakin perusteluja.	Oppilas osaa ilmaista mielipiteitään ja perustella niitä tilanteeseen sopivalla tavalla.
T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojensa vaikutuksia ja huomioidaan toisten tarpeita ryhmäviestintä-tilanteissa	S1	Oppilas oppii huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia ryhmäviestintä-tilanteissa ja ottamaan muut ryhmän jäsenet huomioon.	Ryhmäviestinnän taidot	Oppilas osaa kuunnella muita ja osallistuu keskusteluun asiallisesti.	Oppilas osaa käyttää erilaisia kielellisiä keinoja osallistuessaan keskusteluun ryhmätilanteessa. Oppilas osaa muokuttaa viestintäänsä jonkin verran tilanteeseen sopivaksi.	Oppilas osaa hyödyntää kielellisten keinojen lisäksi äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa ryhmätilanteissa. Oppilas osaa muokuttaa viestintäänsä ryhmätilanteeseen sopivaksi ja ottaa muut osallistujat huomioon.	Oppilas osaa muokuttaa kielellisiä ja viestinnällisiä keinojaan tilanteeseen sopivalla tavalla. Oppilas osaa toimia rakentavasti ryhmässä ja ottaa muiden näkemykset huomioon keskustellessaan.
T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla	S1	Oppilas oppii käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa	Esiintymisen taidot	Oppilas osaa pitää lyhyen ja yksinkertaisen puheesityksen konkreettisesti, itselleen tutusta aiheesta apukysymysten avulla.	Oppilas osaa pitää lyhyen valmistellun puheesityksen itselleen tutusta aiheesta. Oppilas osaa käyttää joitakin	Oppilas osaa pitää lyhyen valmistellun puheesityksen. Oppilas osaa käyttää kokonaisilmäyksen keinoja esiintyessään.	Oppilas osaa pitää valmistellun puheesityksen. Oppilas osaa käyttää luovasti ja monipuolisesti kokonaisilmäyksen keinoja esiintyessään.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
				Oppilas osaa ilmaista itseään ymmärrettävästi.	kokonaisilmaisun keinoja esiintyessään.		
T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	Oppilas oppii havainnoimaan omaa viestintäänsä ja tunnistamaan vahvuuksiaan sekä kehittämisalueitaan.	Vuorovaikutus taitojen kehittäminen	Oppilas osaa nimetä jonkin viestinnällisen vahvuutensa tai kehittämiskohteensa.	Oppilas osaa kuvata itseään viestijänä ja nimetä muutaman vahvuutensa ja kehittämiskohteen.	Oppilas osaa kuvata vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan. Oppilas osaa ottaa vastaan palautetta ja antaa niukkaa palautetta muille.	Oppilas osaa arvioida realistisesti omia viestintätaitojaan. Oppilas osaa ottaa vastaan ja hyödyntää palautetta omasta toiminnastaan sekä antaa monipuolista palautetta muille.
Tekstien tulkitseminen							
T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan	S2	Oppilas sujuvoittaa lukemistaan ja oppii käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan.	Lukutaidon kehittäminen	Oppilas lukee hitaasti ja takellellen rakenteellisesti ja kielellisesti yksinkertaisia tekstejä. Oppilas osaa nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa lukijana.	Oppilas lukee melko sujuvasti rakenteeltaan ja kieleltään yksinkertaisia tekstejä. Oppilas osaa käyttää jotakin yksinkertaista tekstinymmärtämisen perusstrategiaa. Oppilas osaa tarkkailla omaa	Oppilas lukee sujuvasti ikätasolleen sopivia tekstejä. Oppilas osaa käyttää tavallisimpia tekstinymmärtämisen perusstrategioita. Oppilas osaa tarkkailla ja arvioida itseään lukijana.	Oppilas lukee sujuvasti ja tarkasti monenlaisia ikätasolleen sopivia tekstejä. Oppilas osaa käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
					lukemistaan ja kuvata itseään lukijana.		
T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan	S2	Oppilas kehittää monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentaa sana- ja käsitevarantoaan.	Tekstien erittely ja tulkinta	Oppilas osaa selostaa jotakin tekstin sisällöstä apukysymysten avulla. Oppilas osaa tunnistaa teksteistä itselleen uusia sanoja ja käsitteitä. Oppilas osaa tunnistaa ohjatusti joi-takin yksinkertaisille tekstilajeille tyypillisiä piirteitä.	Oppilas osaa erottaa tekstin pääasioita ja nimetä ohjatusti tekstin jonkin tavoitteen. Oppilas osaa ohjatusti päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havain-toja kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien joistakin kielellisistä ja tekstuaalisista piirteistä.	Oppilas osaa ohjatusti tehdä havain-toja tekstin rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita. Oppilas osaa päätellä itselleen uusien sanojen ja käsitteiden merkityksiä. Oppilas osaa kuvata ohjatusti tavallisimpien kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien keskeisiä kielellisiä, visuaalisia ja tekstuaalisia piirteitä.	Oppilas osaa tehdä havain-toja tekstien rakentamista merkityksistä ja pohtia sen tavoitteita.
T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon	S2	Oppilas oppii hankkimaan tietoa, käyttämään monipuolisia tiedonlähteitä ja arvioimaan	Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas osaa etsiä ohjatusti yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä.	Oppilas osaa käyttää lähteenä eri tekstiympäristöjä sekä hakea ohjatusti tietoa niistä.	Oppilas osaa käyttää erilaisia lähteitä sekä hakea tietoa niistä.	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti erilaisia lähteitä.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
luotettavuuden arviointiin		tiedon luotettavuutta.			Oppilas osaa ohjautusti tehdä havaintoja käyttämiensä lähteiden luotettavuudesta.	Oppilas osaa nimetä joitakin lähteiden luotettavuuteen liittyviä piirteitä.	
T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä	S2	Oppilas kehittää kirjallisuudentuntemustaan ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta sekä media- ja muita tekstejä kohtaan sekä oppilas oppii jakamaan lukukokemuksiaan myös monimediaisissa ympäristöissä.	Lapsille ja nuorille tarkoitetun kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas osaa ohjautusti selostaa yksinkertaisen fiktiivisen tekstin juonen. Oppilas osaa apukysymysten avulla kertoa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksistaan.	Oppilas osaa kuvailla fiktiivisten tekstien piirteitä käyttämällä käsitteitä juoni ja henkilö. Oppilas osaa kuvata pintapuolisesti luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä käsitteitä juoni, henkilö ja tapahtumapaikka ja -aika. Oppilas osaa kuvata luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.	Oppilas osaa eritellä fiktiivisiä tekstejä käyttämällä tarkoituksenmukaisia käsitteitä. Oppilas osaa kuvata monipuolisesti ja pohtia luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan.
Tekstien tuottaminen							
T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä	S3	Oppilas oppii ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistaa myönteistä kuvaa	Kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden ilmaiseminen sekä tekstin tuottamisen taitojen kehittäminen	Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla tekstejä, joissa hän ilmaisee	Oppilas osaa ohjautusti tuottaa tekstejä, joissa hän ilmaisee kokemuksiaan, ajatuksiaan ja	Oppilas osaa tuottaa ajatuksiaan, kokemuksiaan ja mielipiteitään ilmaisevia tekstejä.	Oppilas osaa tuottaa monipuolisesti ja sujuvasti kokemuksiaan, ajatuksiaan ja

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
kuvaa itsestään tekstien tuottajana		itsestään tekstien tuottajana.		ajatuksiaan, kokemuksiaan tai mielipiteitään. Oppilas osaa ohjautusti nimetä jonkin yksittäisen kehittämiskohteensa tekstin tuottajana.	mielipiteitään ymmärrettävästi. Oppilas osaa kuvata itseään tekstin tuottajana ja nimetä jonkin vahvuuden ja kehittämiskohteen.	Oppilas osaa eritellä vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.	mielipiteitään ilmaisevia tekstejä. Oppilas osaa arvioida realistisesti itseään tekstin tuottajana.
T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	Oppilas oppii tuottaa kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja yksinkertaisia kantaa ottavia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä.	Tekstilajien hallinta	Oppilas osaa tuottaa mallien tai apukysymysten avulla yksinkertaisia kertovia tekstejä itselleen tutuista aiheista.	Oppilas osaa tuottaa ohjautusti kertovia, kuvaavia, ohjaavia tekstejä sekä käyttää joitakin niille tyypillisiä ilmaisutapoja.	Oppilas osaa ohjautusti käyttää kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaaville ja yksinkertaiselle kantaa ottavalle tekstile tyypillisiä ilmaisutapoja.	Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti kertomiselle, kuvaamiselle, ohjaavalle ja yksinkertaiselle kantaa ottavalle tekstile tyypillisiä ilmaisutapoja.
T11 ohjata oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa	S3	Oppilas sujuvoittaa käsikirjoittamista ja näppäintaitoja sekä vahvistaa kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa.	Kirjoitustaidon kehittäminen ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas osaa kirjoittaa käsin sekä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen lyhyitä tekstejä, joista saa selvää. Oppilas osaa käyttää yksinkertaisia	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä melko sujuvasti sekä käsin kirjoittaen että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjautusti otsikoida	Oppilas osaa kirjoittaa tekstejä sujuvasti sekä käsin että tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa ohjautusti otsikoida ja jaksottaa tekstinsä	Oppilas osaa kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin sekä tuottaa tekstiä tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Oppilas osaa otsikoida ja jaksottaa

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
				virke- ja lauserakenteita sekä käyttää satunnaisesti virkkeen lopeusmerkkejä ja isoa alkukirjainta virkkeen alussa ja erinimissä. Ilmaisussa on paljon puheenvaraisuutta.	tekstinsä sekä muotoilla virkkeitä ja käyttää muutamia erilaisia lauserakenteita sekä noudattaa joitakin kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.	sekä hallitsee keskeiset kirjoitetun yleiskielen käytänteet. Ilmaisussa on satunnaista puheenvaraisuutta.	tekstinsä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä hallitsee kirjoitetun yleiskielen käytänteitä.
T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	Oppilas kehittää tekstin tuottamisen prosessejaan ja taitoaan tuottaa tekstiä yhdessä, arvioida omia ja muiden tekstejä ja ottaa vastaan palautetta omista teksteistä sekä oppilas oppii toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.	Tekstin tuottamisen prosessin hallinta ja eettinen viestintä	Oppilas osaa ideoida ja tuottaa tekstiä mallien tai apukysymysten avulla. Oppilas osaa tehdä satunnaisia pinta-tason havaintoja omasta tekstistään.	Oppilas osaa ohjautusti suunnitella ja tuottaa tekstiä sekä yksin että ryhmässä. Oppilas osaa tehdä ohjatusti havaintoja omasta tekstistään. Hän osaa antaa niukkaa ja ylimalkaista palautetta toisten teksteistä. Oppilas osaa käyttää mekaanisesti lähteitä. Oppilas noudattaa ohjatusti tekijänoikeuksia.	Oppilas osaa ohjautusti muokata tekstiään palautteen pohjalta. Oppilas osaa arvioida omia tekstejään sekä antaa ja vastaanottaa palautetta teksteistä. Oppilas osaa ohjautusti käyttää lähteitä. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia.	Oppilas osaa muokata tekstinsä rakennetta ja kieltä. Oppilas osaa arvioida omia tekstejään ja vastaanottaa palautetta sekä antaa rakentavaa palautetta muiden teksteistä. Oppilas osaa käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen							
T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia	S4	Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan, tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja sekä käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan, sekä oppilas oppii ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia.	Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas osaa tehdä satunnaisia havaintoja joistakin kielenkäyttötilanteista. Oppilas osaa nimetä joitakin kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.	Oppilas osaa tehdä havaintoja erilaisista kielenkäyttötilanteista. Oppilas osaa nimetä useita kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.	Oppilas osaa tehdä havaintoja kielellisten valintojen vaikutuksista eri tilanteissa. Oppilas osaa kuvailla sopivien käsitteiden avulla erilaisissa tilanteissa tuotettujen kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja kielellisten valintojen vaikutuksista suhteessa kielenkäyttötilanteen tavoitteeseen. Oppilas osaa kuvailla monipuolisesti sopivien käsitteiden avulla erilaisissa tilanteissa tuotettujen kielen ja tekstien piirteitä ja rakenteita.
T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten ja kamamisen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4	Oppilas laajentaa tekstivalikoimaansa ja lukee lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä oppii käyttämään kirjastoa.	Kirjallisuuden tuntemus ja tekstivalikoiman laajentaminen	Oppilas on lukenut jonkin lyhyen kokonaisen kaunokirjallisen tekstin tai tietotekstin.	Oppilas on lukenut osan sovitusta kaunokirjallisista ja tietoteoksista. Oppilas pitääytyy itselleen tutuissa tekstilajeissa. Oppilas osaa käyttää kirjastoa ohjautusti.	Oppilas on lukenut sovitut kaunokirjalaiset ja tietoteokset. Oppilas osaa valita luettavakseen erilaisia ikäkaudelleen sopivia tekstejä.	Oppilas osaa valita luettavakseen myös itselleen uudenlaisia tekstejä. Oppilas osaa käyttää kirjastoa monipuolisesti.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
						Oppilas osaa käyttää kirjastoa itsenäisesti.	
T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen	S4	Oppilas oppii kehittämään omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään ja oppii arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä oppii käyttämään mediaa ja kulttuuripalveluja.	Kielitietoisuuden ja kulttuurin tunte muksen kehittyminen	Oppilas osaa nimetä joitakin kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kuvata median ja kulttuurin käyttöä arjessaan.	Oppilas osaa nimetä useita kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kuvata itseään kiinnostavaa media- ja kulttuuritarjontaa.	Oppilas osaa vertailla kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kuvata median ja kulttuurin roolia arjessaan.	Oppilas osaa pohdita eri kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja. Oppilas osaa kuvata media- ja kulttuuritarjonnan merkitystä omassa lähipiirissään.

Samiska och litteratur

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Att kommunicera							

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M1 uppmuntra och handleda eleven att utveckla sina kommunikativa färdigheter genom att erbjuda möjligheter att diskutera och reflektera kring etiska frågor	I1	Eleven stärker sin förmåga att fungera i olika kommunikationssituationer och stärker sin förmåga att uttrycka sin åsikt.	Förmåga att agera i olika kommunikationssituationer	Eleven kan agera i bekanta och informella kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina tankar genom att svara på frågor.	Eleven kan agera i vardagliga kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina tankar och åsikter.	Eleven kan agera i vardagliga kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina tankar och åsikter samt ge några motiveringar till dem.	Eleven kan agera konstruktivt i många olika kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina åsikter och motivera dem på ett för situationen lämpligt sätt.
M2 uppmuntra eleven att stärka sin förmåga att agera konstruktivt i olika kommunikationssituationer, både verbalt och icke-verbalt, samt handleda eleven att i sin kommunikation beakta mottagarens behov och följderna av de egna språkliga valen	I1	Eleven lär sig iaktta hur egna språkliga och kommunikativa val inverkar i grupp-kommunikationssituationer och ta hänsyn till andra gruppmedlemmar.	Förmåga till grupp-kommunikation	Eleven kan lyssna på andra och delta i diskussioner på ett sakligt sätt.	Eleven kan använda olika språkliga uttryckssätt när hen deltar i gruppdiskussioner. Eleven kan i någon mån anpassa sin kommunikation enligt situationen.	Eleven kan, förutom att dra nytta av sina språkliga uttryckssätt, även använda sin röst, rikta sitt budskap och använda sin förmåga att ta kontakt i olika kommunikationssituationer i grupp. Eleven kan anpassa sin kommunikation enligt situationen och ta hänsyn till de andra deltagarna.	Eleven kan anpassa sina språkliga och kommunikativa uttryckssätt på ett för situationen ändamålsenligt sätt. Eleven kan agera konstruktivt i grupp och ta hänsyn till andras åsikter i diskussioner.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M3 stödja eleven att utveckla en positiv syn på sitt sätt att kommunicera samt handleda eleven att upptäcka tillfällen att få använda sina kunskaper i samiska	11	Eleven lär sig att uttrycka sig mångsidigt och kreativt i kommunikationssituationer och framträdanden samt upptäcka tillfällen att få använda sina kunskaper i samiska.	Förmåga att framträda och använda sina kunskaper i samiska	Eleven kan hålla ett kort och enkelt anförande kring ett för hen bekant och konkret ämne med hjälp av stödfrågor. Eleven kan uttrycka sig själv under handledning.	Eleven kan hålla ett kort förberett anförande kring ett för hen bekant ämne. Eleven kan uttrycka sig själv förståeligt.	Eleven kan hålla ett kort förberett anförande. Eleven kan under handledning ställa upp egna mål för att använda sina kunskaper i samiska.	Eleven kan hålla ett förberett anförande. Eleven kan ställa upp egna mål för att använda sina kunskaper i samiska.
Att tolka texter							
M4 handleda eleven att vidareutveckla sina läsfärdigheter och använda lässtrategier samt att iaktta och utvärdera sitt eget läsande	12	Eleven utvecklar sin läsförmåga och lär sig att använda läsförståelsestrategier samt att observera och utvärdera sin egen läsning.	Förmåga att utveckla sin läsfärdighet	Eleven kan långsamt läsa texter som är språkligt- och strukturmässigt enkla. Eleven kan nämna något område där hen kan utvecklas som läsare.	Eleven kan rätt flytande läsa texter som är språkligt- och strukturmässigt enkla. Eleven kan under handledning använda någon enkel grundläggande läsförståelsestrategi. Eleven kan under handledning utvärdera sin egen läsning.	Eleven kan flytande läsa texter som är lämpliga för hens ålder. Eleven kan använda de vanligaste grundläggande läsförståelsestrategierna. Eleven kan utvärdera sin egen läsning.	Eleven kan använda grundläggande läsförståelsestrategier mångsidigt och ändamålsenligt.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M5 handleda eleven att vidga sitt ord- och begreppsförråd samt förståelsen av textrelaterade begrepp	12	Eleven utvecklar sin förmåga att redogöra för, utvärdera och tolka texter och vidgar sitt ord- och begreppsförråd.	Förmåga att redogöra för och förstå text	Eleven kan med hjälp av stödfrågor återge något av innehållet i en text. Eleven kan identifiera ord och begrepp som är nya för hen i en text.	Eleven kan urskilja textens huvuddrag och under handledning nämna något syfte med texten. Eleven kan under handledning härleda betydelsen av nya ord och begrepp.	Eleven kan under handledning göra iakttagelser kring textens strukturer och deras betydelse och reflektera över textens syften. Eleven kan härleda betydelsen av nya ord och begrepp.	Eleven kan göra iakttagelser kring textens strukturer och deras betydelse och reflektera över textens syften.
M6 handleda eleven att söka information, använda olika informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet samt att fästa uppmärksamhet vid kulturella särdrag i samiska originaltexter	12	Eleven lär sig att söka information, använda mångsidiga informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet samt fästa uppmärksamhet vid kulturella särdrag i samiska originaltexter.	Färdigheter i informationssökning och källkritik	Eleven kan under handledning plocka ut enskild information ur givna källor. Eleven kan under handledning identifiera några särdrag i samiska originaltexter.	Eleven kan använda olika textmiljöer som källa och söka information i dem under handledning. Eleven kan under handledning göra iakttagelser om källornas tillförlitlighet. Eleven kan identifiera några särdrag i samiska originaltexter.	Eleven kan använda olika källor och söka information i dem. Eleven kan nämna några typiska drag för tillförlitliga källor. Eleven kan identifiera särdrag i samiska originaltexter.	Eleven kan mångsidigt använda olika källor. Eleven kan reflektera över särdrag i samiska originaltexter.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Att producera texter							
M7 uppmuntra eleven att klä sina tankar i ord och öva sig att producera berättande, beskrivande och enkla ställningstagande texter, även i multimediala miljöer	13	Eleven lär sig producera berättande, beskrivande, instruerande och enkla ställningstagande texter, även i multimediala miljöer.	Förmåga att behärska textgenrer	Eleven kan med hjälp av modeller eller stödfrågor producera enkla berättande texter om ett för hen bekant ämne.	Eleven kan under handledning producera berättande, beskrivande, instruerande texter samt använda några uttrycksätt som är typiska för dem.	Eleven kan under handledning använda uttrycksätt som är typiska för berättande, beskrivande, instruerande och enkla ställningstagande texter.	Eleven kan använda ändamålsenliga uttrycksätt som är typiska för berättande, beskrivande, instruerande och enkla ställningstagande texter.
M8 handleda eleven att vidareutveckla sin förmåga att skriva flytande för hand och med hjälp av digitala verktyg och stärka färdigheterna i rättstavning och de grundläggande strukturerna i skriftspråket	13	Eleven utvecklar sin förmåga att skriva flytande för hand och digitalt och stärker färdigheterna i rättstavning och de grundläggande strukturerna i skriftspråket.	Förmåga att utveckla skrivfärdigheten och behärska skriftspråket	Eleven kan skriva korta, begripliga och sammanhängande texter för hand och med hjälp av digitala verktyg. Eleven kan använda enkel menings- och satsbyggnad samt slumpmässigt använda skiljetecken vid meningsgränser och versal i början av mening och i egenamn.	Eleven kan skriva relativt smidigt och läsligt både för hand och med hjälp av digitala verktyg. Eleven kan under handledning rubricera sin text samt formulera meningar och använda några olika satsstrukturer samt följa några av standardspråkets skriftspråksnormer.	Eleven kan skriva smidigt för hand och med hjälp av digitala verktyg. Eleven kan under handledning rubricera och dela in sin text i stycken samt behärskar det centrala av standardspråkets skriftspråksnormer.	Eleven kan skriva smidigt och tydligt för hand samt producera text med hjälp av digitala verktyg. Eleven kan rubricera och dela in sin text i stycken på ett ändamålsenligt sätt samt behärskar standardspråkets skriftspråksnormer.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M9 sporra eleven att lära sig textproduktionsprocesser och förmåga att utvärdera sina egna texter, erbjuda möjligheter att ta emot och ge konstruktiv respons, handleda eleven att ta hänsyn till textmottagaren och att agera etiskt på nätet med hänsyn till integritetsskydd och följa upphovsrättsliga normer	13	Eleven utvecklar sina textproduktionsprocesser, sin förmåga att utvärdera sina egna texter och ta emot respons på sina egna texter samt lär sig agera etiskt på nätet med hänsyn till integritetsskydd och följa upphovsrättsliga normer.	Förmåga att behärska textproduktionsprocessen och att kommunicera på ett etiskt sätt	Eleven kan planera och producera text med hjälp av modeller eller stödfrågor. Eleven kan göra några ytliga iakttagelser om sin egen text.	Eleven kan under handledning planera och producera text. Eleven kan under handledning göra iakttagelser om sin egen text. Eleven kan mekaniskt använda källor. Eleven kan under handledning följa upphovsrättsliga normer.	Eleven kan under handledning redigera sin text på basis av respons. Eleven kan utvärdera sina egna texter och ge och ta emot respons på texter. Eleven kan under handledning använda källor. Eleven följer upphovsrättsliga normer.	Eleven kan redigera struktur och språk i sin text. Eleven kan utvärdera sina egna texter och ta emot respons samt ge konstruktiv respons på andras texter. Eleven kan använda källor på ett ändamålsenligt sätt.
Att förstå språk, litteratur och kultur							
M10 handleda eleven att stärka sin språkmedvetenhet, uppmuntra eleven att undersöka och iaktta språket och dess olika varianter samt handleda eleven att upptäcka tillfällen att	14	Eleven lär sig att stärka sin språkliga medvetenhet, undersöka och observera språket och dess olika varianter samt använda begrepp som beskriver språket och språkliga strukturer	Att utveckla förmågan att observera språk	Eleven kan under handledning identifiera tillfällen att använda samiska. Eleven kan nämna några språkliga och textuella drag och strukturer.	Eleven kan göra iakttagelser i olika situationer där samiskan används. Eleven kan nämna flera språkliga och textuella drag och strukturer.	Eleven kan identifiera tillfällen att använda samiska och göra iakttagelser kring följderna av språkliga val i olika situationer. Eleven kan med hjälp av lämpliga begrepp beskriva	Eleven kan mångsidigt reflektera kring följderna av språkliga val i förhållande till situationen och syftet med den. Eleven kan skapa situationer där samiskan används.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
använda samiska och att förstå följderna av olika språkliga val		samt lär sig förstå betydelsen av språkliga val.				språkliga och textuella drag och strukturer som producerats i olika situationer.	Eleven kan med hjälp av lämpliga begrepp mångsidigt beskriva språkliga och textuella drag och strukturer som producerats i olika situationer.
M11 stödja eleven att bygga upp sin kulturella och språkliga identitet, att uppskatta de egna traditionerna och att förstå det samiska språkets/de samiska språkens betydelse både för en själv och för den egna gemenskapen	14	Eleven utvecklar sin språkliga och kulturella identitet och lär sig att värdesätta det/de samiska språket/språkens betydelse för en själv och den egna gemenskapen.	Förmåga att utveckla språklig och kulturell medvetenhet	Eleven kan under handledning nämna några likheter och skillnader i språk och kultur. Eleven kan under handledning beskriva betydelsen av samiska och samisk kultur i den egna vardagen.	Eleven kan nämna likheter och skillnader i språk och kultur. Eleven kan beskriva betydelsen av samiska och samisk kultur i den egna vardagen.	Eleven kan jämföra likheter och skillnader i språk och kultur. Eleven kan berätta om huvuddragen i samiska och samisk kultur och identifiera de vanligaste uttrycksformerna.	Eleven kan reflektera kring likheter och skillnader i språk och kultur. Eleven kan reflektera över det samiska språkets och den samiska kulturens betydelse i den närmaste kretsen.
M12 uppmuntra eleven att vidga sin textvärld, att läsa och uppskatta samisk barn- och ungdomslitteratur samt handleda eleven att ta del av	14	Eleven vidgar sin textvärld och läser litteratur som är riktad till barn och unga samt lär sig att använda bibliotek, medie- och kulturutbud.	Kunskap om samisk barn- och ungdomslitteratur och medie- och kulturutbud	Eleven har läst något kort skönlitterärt verk och en faktabok som är lämplig för hans ålder.	Eleven har läst en del av de skönlitterära verk och faktaböcker man kommit överens om.	Eleven har läst de skönlitterära verk och faktaböcker man kommit överens om. Eleven kan välja olika texter att läsa	Eleven kan välja texter att läsa som är nya för hen. Eleven kan mångsidigt använda

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
medie- och kulturutbudet och erbjuda möjligheter att producera kultur					Eleven håller sig till välbekanta textgenrer. Eleven kan under handledning använda bibliotekstjänster, medie- och kulturutbud.	som är lämpliga för hens ålder. Eleven kan självständigt använda bibliotekstjänster, medie- och kulturutbud.	bibliotekstjänster, medie- och kulturutbud.

Att använda språket som stöd för allt lärande

M13 uppmuntra eleven att utveckla och bredda det språk som behövs i olika läroämnen och som är kopplat till den samiska kulturen och att använda sina kunskaper i allt lärande	15	Eleven utvecklar och breddar det språk som behövs i olika läroämnen och som är kopplat till den samiska kulturen och använder sina kunskaper i allt lärande.	Förmåga att göra iakttagelser kring språk inom olika läroämnen	Eleven kan under handledning identifiera några drag kring hur språk används inom olika läroämnen.	Eleven kan identifiera några drag kring hur språk används inom olika läroämnen.	Eleven kan identifiera olika läroämnenens sätt att använda språket och kan utnyttja sina språkkunskaper i lärandet.	Eleven kan reflektera kring olika läroämnenens sätt att använda språket och kan utnyttja sina språkkunskaper i allt lärande.
--	----	--	--	---	---	---	--

Romani och litteratur

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Att kommunicera							
M1 uppmuntra och handleda eleven att utveckla sina kommunikativa färdigheter genom att skapa möjligheter att diskutera, värdesätta sin uttrycksförmåga samt att ge och ta emot respons	I1	Eleven stärker sin förmåga att fungera i olika kommunikationssituationer och stärker sin förmåga att uttrycka sin åsikt samt att ge och ta emot respons.	Förmåga att agera i olika kommunikationssituationer	Eleven kan agera i bekanta och informella kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina tankar genom att svara på frågor.	Eleven kan agera i vardagliga kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina tankar och åsikter.	Eleven kan agera i vardagliga kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina tankar och åsikter samt ge några motiveringar till dem. Eleven kan ta emot respons samt ge knapphändig respons till andra.	Eleven kan agera konstruktivt i många olika kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina åsikter och motivera dem på ett för situationen lämpligt sätt. Eleven kan utnyttja den respons hen får och ge mångsidig respons.
M2 uppmuntra eleven att stärka sin förmåga att kommunicera på ett konstruktivt sätt i olika situationer samt handleda eleven	I1	Eleven lär sig iaktta hur egna språkliga och kommunikativa val inverkar i grupp-kommunikationssituationer och ta	Förmåga till grupp-kommunikation	Eleven kan lyssna på andra och delta i diskussioner på ett sakligt sätt.	Eleven kan använda olika språkliga uttrycksätt när hen deltar i gruppdiskussioner. Eleven kan i någon mån anpassa sin	Eleven kan, förutom att dra nytta av sina språkliga uttrycksätt, även använda sin röst, rikta sitt budskap och använda sin förmåga att ta	Eleven kan anpassa sina språkliga och kommunikativa uttrycksätt på ett för situationen ändamålsenligt sätt.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
att i sin kommunikation beakta mottagarens behov		hänsyn till andra gruppmedlemmar.			kommunikation på ett för situationen lämpligt sätt.	kontakt i olika kommunikationssituationer i grupp. Eleven kan anpassa sin kommunikation enligt situationen och ta hänsyn till de andra deltagarna.	Eleven kan agera konstruktivt i grupp och ta hänsyn till andras åsikter i diskussioner.
M3 stödja eleven att utveckla en positiv syn på sitt sätt att kommunicera samt handleda eleven att upptäcka tillfällen att använda sina kunskaper i romani	11	Eleven lär sig att uttrycka sig mångsidigt och kreativt i kommunikationssituationer och framträdanden samt upptäcka tillfällen att få använda sina kunskaper i romani.	Förmåga att iakttas sin egen kommunikation och att använda sina kunskaper i romani	Eleven kan hålla ett kort och enkelt anförande kring ett för hen bekant och konkret ämne med hjälp av stödfrågor. Eleven kan uttrycka sig själv under handledning.	Eleven kan hålla ett kort förberett anförande kring ett för hen bekant ämne. Eleven kan uttrycka sig själv förståeligt.	Eleven kan hålla ett kort förberett anförande. Eleven kan under handledning ställa upp egna mål för för att använda sina kunskaper i romani.	Eleven kan hålla ett förberett anförande. Eleven kan ställa upp egna mål för att använda sina kunskaper i romani.
Att tolka texter							
M4 handleda eleven att vidareutveckla sin läsfärdighet, att iakttas sitt läsande och undersöka olika typer av texter, att	12	Eleven utvecklar sin läsförmåga och lär sig att använda läsförståelsestrategier samt att observera och	Förmåga att utveckla sin läsfärdighet	Eleven kan långsamt läsa texter som är språkligt och strukturmässigt enkla.	Eleven kan rätt flytande läsa texter som är språkligt och strukturmässigt enkla.	Eleven kan flytande läsa texter som är lämpliga för hens ålder. Eleven kan använda de	Eleven kan flytande läsa texter som är lämpliga för hens ålder. Eleven kan använda

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
utveckla hör- och läsförståelsen samt att ge akt på skillnader mellan tal- och skriftspråk		utvärdera sin egen läsning		Eleven kan nämna något område där hen kan utvecklas som läsare.	Eleven kan under handledning använda någon enkel grundläggande läsförståelsestrategi. Eleven kan under handledning utvärdera sin egen läsning.	vanligaste grundläggande läsförståelsestrategierna. Eleven kan utvärdera sin egen läsning.	grundläggande läsförståelsestrategier mångsidigt och ändamålsenligt.
M5 hjälpa eleven att vidga sitt ord- och begreppsförråd samt förståelsen av textrelaterade begrepp	12	Eleven utvecklar sin förmåga att redogöra för, utvärdera och tolka texter och vidgar sitt ord- och begreppsförråd.	Förmåga att redogöra för och förstå text	Eleven kan med hjälp av stödfrågor återge något av innehållet i en text. Eleven kan identifiera nya ord och begrepp i en text.	Eleven kan urskilja textens huvuddrag och under handledning nämna något syfte med texten. Eleven kan under handledning härleda betydelsen av nya ord och begrepp.	Eleven kan under handledning göra iakttagelser kring textens strukturer och deras betydelse och reflektera över textens syften. Eleven kan härleda betydelsen av nya ord och begrepp.	Eleven kan göra iakttagelser kring textens strukturer och deras betydelse och reflektera över textens syften.
M6 handleda eleven att söka information på romani, använda olika informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet	12	Eleven lär sig att söka information på romani, använda mångsidiga informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet.	Färdigheter i informationssökning och källkritik	Eleven kan under handledning plocka ut enskild information ur givna källor.	Eleven kan använda olika textmiljöer som källa och söka information i dem under handledning.	Eleven kan använda olika källor och söka information i dem. Eleven kan nämna några typiska drag för tillförlitliga källor.	Eleven kan mångsidigt använda olika källor.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					Eleven kan under handledning göra iakttagelser om källornas tillförlitlighet.		
Att producera texter							
M7 uppmuntra och handleda eleven att klä sina tankar i ord och öva sig att producera berättande, beskrivande, instruerande och enkla ställningstagande texter, även i multimediala miljöer	13	Eleven lär sig producera berättande, beskrivande, instruerande och enkla ställningstagande texter, även i multimediala miljöer	Förmåga att behärska textgenrer	Eleven kan med hjälp av modeller eller stödfrågor producera enkla berättande texter om ett för hen bekant ämne.	Eleven kan under handledning producera berättande, beskrivande, instruerande texter samt använda några uttrycksätt som är typiska för dem.	Eleven kan under handledning använda uttrycksätt som är typiska för berättande, beskrivande, instruerande och enkla ställningstagande texter.	Eleven kan använda ändamålsenliga uttrycksätt som är typiska för berättande, beskrivande, instruerande och enkla ställningstagande texter.
M8 handleda eleven att vidareutveckla sin förmåga att skriva för hand och med hjälp av digitala verktyg och att stärka sina färdigheter i skriftspråket och sin kunskap om	13	Eleven utvecklar sin förmåga att skriva flytande för hand och digitalt och stärker färdigheterna i rättstavning och de grundläggande strukturerna i skriftspråket.	Förmåga att utveckla skrivfärdigheten och behärska skriftspråket	Eleven kan skriva korta, begripliga och sammanhängande texter för hand och med hjälp av digitala verktyg. Eleven kan använda enkel menings- och	Eleven kan skriva relativt smidigt och läsligt både för hand och med hjälp av digitala verktyg. Eleven kan under handledning rubricera sin text samt formulera	Eleven kan skriva smidigt för hand och med hjälp av digitala verktyg. Eleven kan under handledning rubricera och dela in sin text i stycken samt behärskar det centrala av	Eleven kan skriva smidigt och tydligt för hand samt producera text med hjälp av digitala verktyg. Eleven kan rubricera och dela in sin text i stycken på ett

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
textstrukturer och rättstavning				satsbyggnad samt slumpmässigt använda skiljetecken vid meningsgränser och versal i början av mening och i egennamn.	meningar och använda några olika satsstrukturer samt följa några av standardspråkets skriftspråksnormer.	standardspråkets skriftspråksnormer.	ändamålsenligt sätt samt behärskar standardspråkets skriftspråksnormer.
M9 sporra eleven att lära sig textproduktionsprocesser och förmåga att utvärdera sina egna texter, erbjuda möjligheter att ta emot och ge konstruktiv respons, handleda eleven att ta hänsyn till textmottagaren och att agera etiskt på nätet med hänsyn till integritetsskydd och följa upphovsrättsliga normer	13	Eleven utvecklar sina textproduktionsprocesser, sin förmåga att utvärdera sina egna texter och ta emot respons på sina egna texter samt lär sig agera etiskt på nätet med hänsyn till integritetsskydd och följa upphovsrättsliga normer.	Förmåga att behärska textproduktionsprocessen och att kommunicera på ett etiskt sätt	Eleven kan planera och producera text med hjälp av modeller eller stödfrågor. Eleven kan göra några ytliga iakttagelser om sin egen text.	Eleven kan under handledning planera och producera text. Eleven kan under handledning göra iakttagelser om sin egen text. Eleven kan mekaniskt använda källor. Eleven kan under handledning följa upphovsrättsliga normer.	Eleven kan under handledning redigera sin text på basis av respons. Eleven kan utvärdera sina egna texter och ge och ta emot respons på texter. Eleven kan under handledning använda källor. Eleven följer upphovsrättsliga normer.	Eleven kan redigera struktur och språk i sin text. Eleven kan utvärdera sina egna texter och ta emot respons samt ge konstruktiv respons på andras texter. Eleven kan använda källor på ett ändamålsenligt sätt.
Att förstå språk, litteratur och kultur							
M10 handleda eleven att stärka sin förmåga att iaktt	14	Eleven lär sig att stärka sin språkliga medvetenhet,	Att utveckla förmågan att observera språk	Eleven kan göra slumpmässiga iakttagelser om	Eleven kan göra iakttagelser om olika situationer	Eleven kan göra iakttagelser kring följderna av	Eleven kan reflektera kring följderna av språkliga

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
språket och använda språkrelaterade begrepp		undersöka och observera språket och dess olika varianter samt använda begrepp som beskriver språket och språkliga strukturer samt lär sig förstå betydelsen av språkliga val.		några situationer där språket används. Eleven kan nämna några språkliga och textuella drag och strukturer.	där språket används. Eleven kan nämna flera språkliga och textuella drag och strukturer.	språkliga val i olika situationer. Eleven kan med hjälp av lämpliga begrepp beskriva språkliga och textuella drag och strukturer som producerats i olika situationer.	val i förhållande till situationen och syftet med den. Eleven kan med hjälp av lämpliga begrepp mångsidigt beskriva språkliga och textuella drag och strukturer som producerats i olika situationer.
M11 stödja eleven att stärka sin egen kulturella och språkliga identitet och kännedomen om romernas kulturarv och historia och att förstå det romska språkets betydelse både för en själv och för den egna gemenskapen	14	Eleven utvecklar sin språkliga och kulturella identitet och lär sig att värdesätta det romska språkets betydelse för en själv och den egna gemenskapen.	Förmåga att utveckla språklig och kulturell medvetenhet	Eleven kan under handledning nämna några likheter och skillnader i språk och kultur. Eleven kan under handledning beskriva betydelsen av det romska språket och den romska kulturen i den egna vardagen.	Eleven kan nämna likheter och skillnader i språk och kultur. Eleven kan beskriva betydelsen av det romska språket och den romska kulturen i den egna vardagen.	Eleven kan under handledning jämföra likheter och skillnader i språk och kultur. Eleven kan berätta om huvuddragen i det romska språket och romsk kultur och identifiera de vanligaste uttrycksformerna.	Eleven kan reflektera kring likheter och skillnader i språk och kultur. Eleven kan reflektera över det romska språkets och den romska kulturens betydelse i den närmaste kretsen.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M12 uppmuntra eleven att ta del av ett mångsidigt kulturutbud och erbjuda eleven möjligheter att själv producera kultur	I4	Eleven vidgar sin textvärld och lär sig att använda bibliotek, medie- och kulturutbud.	Kunskap om barn- och ungdomslitteratur samt bibliotek och medie- och kulturutbud	Eleven har läst någon kort skönlitterär text eller facktext i sin helhet.	Eleven har läst en del av de skönlitterära texter eller facktexter man kommit överens om. Eleven håller sig till välbekanta textgenrer. Eleven kan under handledning använda bibliotekstjänster, medie- och kulturutbud.	Eleven har läst de skönlitterära texter och facktexter man kommit överens om. Eleven kan välja texter att läsa som är lämpliga för hens ålder. Eleven kan självständigt använda bibliotekstjänster, medie- och kulturutbud.	Eleven kan välja texter att läsa som är nya för hen. Eleven kan mångsidigt använda bibliotekstjänster, medie- och kulturutbud.

Teckenspråk och litteratur

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Att kommunicera							
M1 handleda och uppmuntra eleven att utveckla sina	I1	Eleven stärker sin förmåga att fungera i olika	Förmåga att agera i olika kommunikationssituationer	Eleven kan agera i bekanta och	Eleven kan agera i vardagliga	Eleven kan agera i vardagliga	Eleven kan agera konstruktivt i många olika

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
kommunikationsfärdigheter och sin förmåga att kommunicera i olika situationer samt handleda eleven att stärka sin förmåga att kommunicera i en tecken-språkig och flerspråkig gemenskap också med hjälp av drama		kommunikationssituationer och stärker sin förmåga att uttrycka sin åsikt.		informella kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina tankar genom att svara på frågor.	kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina tankar och åsikter.	kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina tankar och åsikter samt ge några motiveringar till dem.	kommunikationssituationer. Eleven kan uttrycka sina åsikter och motivera dem på ett för situationen lämpligt sätt.
M2 uppmuntra eleven att uttrycka sig allt mer mångsidigt och utveckla en positiv syn på sitt sätt att kommunicera samt handleda eleven att iaktta sin egen kommunikations- och uttrycksförmåga	l1	Eleven lär sig att visualisera och ge liv åt sitt eget framträdande genom att bekanta sig med tecken-språkets olika uttrycksformer och grundläggande improvisation.	Förmåga att utveckla uttrycksförmågan	Eleven kan hålla ett kort och enkelt anförande kring ett för hen bekant och konkret ämne med hjälp av stödfrågor. Eleven kan uttrycka sig själv förståeligt.	Eleven kan hålla ett kort förberett anförande kring ett för hen bekant ämne. Eleven kan i någon mån utnyttja sin uttrycksförmåga när hen framträder.	Eleven kan hålla ett kort förberett anförande. Eleven kan utnyttja sin uttrycksförmåga rätt väl när hen framträder.	Eleven kan hålla ett förberett anförande. Eleven kan uttrycka sig på ett mångsidigt sätt när hen framträder.
Att tolka texter							
M3 handleda eleven att förstå och tolka olika typer av	l2	Eleven övar att mångsidigt tolka framträdanden	Förmåga att redogöra för och tolka text	Eleven kan med hjälp av stödfrågor	Eleven kan urskilja textens huvuddrag och under	Eleven kan under handledning göra iakttagelser kring	Eleven kan göra iakttagelser kring textens strukturer

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
texter samt att diskutera texterna och samtidigt utöka sitt begrepps- och teckenförråd		och olika svenskspråkiga tecknade och visualiserade texter för att utveckla sin visuella läsförmåga samt bredda sitt begrepps- och teckenförråd.		återge något av innehållet i en text. Eleven kan identifiera tecken och begrepp som är nya för hen i en text.	handledning nämna något syfte med texten. Eleven kan under handledning härleda betydelsen hos nya tecken och begrepp.	textens strukturer och deras betydelse och reflektera över textens syften. Eleven kan härleda betydelsen hos nya tecken och begrepp.	och deras betydelse och reflektera över textens syften.
M4 handleda eleven att använda olika textmiljöer för att söka och tolka information och för att bedöma informationens tillförlitlighet	12	Eleven lär sig att söka information, använda mångsidiga informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet. Eleven lär sig att observera och utvärdera sitt eget sätt att förstå.	Färdigheter i informationsökning och källkritik	Eleven kan under handledning plocka ut enskild information ur givna källor.	Eleven kan använda olika textmiljöer som källa och söka information i dem under handledning. Eleven kan under handledning göra iakttagelser om källornas tillförlitlighet.	Eleven kan använda olika källor och söka information i dem. Eleven kan nämna några typiska drag för tillförlitliga källor.	Eleven kan mångsidigt använda olika källor.
Att producera texter							
M5 uppmuntra eleven att utveckla kunskapen om språkets	13	Eleven lär sig producera berättande, beskrivande,	Förmåga att behärska textgenrer	Eleven kan med hjälp av modeller eller stödfrågor producera enkla	Eleven kan under handledning producera berättande,	Eleven kan under handledning använda uttrycksätt som är typiska för	Eleven kan använda ändamålsenliga uttrycksätt som är typiska för

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
grundstrukturer och förmågan att producera text		instruerande och enkla ställningstagande texter, även i multimediala miljöer.		berättande texter om ett för hen bekant ämne.	beskrivande, instruerande texter samt använda några uttrycksätt som är typiska för dem.	berättande, beskrivande, instruerande och enkla ställningstagande texter.	berättande, beskrivande, instruerande och enkla ställningstagande texter.
M6 uppmuntra eleven att uttrycka upplevelser och tankar i olika kommunikationsmiljöer, ge eleven tillfälle att berätta om och beskriva händelser och fenomen och framföra sina egna synpunkter med hjälp av olika presentationer och föredrag självständigt och i grupp	13	Eleven lär sig uttrycka sina upplevelser, tankar och åsikter och stärker en positiv bild av sig själv som textproducent. Hen lär sig att ge liv åt en text och reflektera över kopplingen mellan valen av tecken, tecknens ordningsföljd och textens betydelse. Eleven lär sig olika skeden i textproduktion: idéfas, planering, textstrukturering och redigering.	Förmåga att uttrycka upplevelser, tankar och åsikter samt utveckla färdigheter som textproducent	Eleven kan med hjälp av modeller eller stödfrågor producera texter där hen uttrycker sina tankar, upplevelser eller åsikter. Eleven kan under handledning nämna något enskilt utvecklingsområde som textproducent.	Eleven kan under handledning producera texter, där hen uttrycker sina upplevelser, tankar och åsikter på ett begripligt sätt. Eleven kan beskriva sig själv som textproducent och nämna någon styrka och något utvecklingsområde.	Eleven kan producera texter som förmedlar hans upplevelser, tankar och åsikter. Eleven kan redogöra för sina styrkor och utvecklingsområden som textproducent.	Eleven kan mångsidigt och smidigt producera texter där hen uttrycker sina upplevelser, tankar och åsikter. Eleven kan på ett realistiskt sätt utvärdera sig själv som textproducent.
M7 handleda eleven att kommunicera etiskt på nätet med hänsyn till	13	Eleven övar sig att teckna och övar sig i skapandeprocessens olika	Förmåga att behärska textproduktionsprocessen och att	Eleven kan planera och producera text med hjälp av	Eleven kan under handledning planera och producera text.	Eleven kan under handledning redigera sin text på basis av respons.	Eleven kan redigera struktur och språk i sin text.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
integritetsskydd och följa upphovsrättsliga normer		faser med hjälp av digitala verktyg. Eleven lär sig att agera etiskt på nätet med hänsyn till integritetsskydd och följa upphovsrättsliga normer.	kommunicera på ett etiskt sätt	modeller eller stödfrågor. Eleven kan göra några ytliga iakttagelser om sin egen text.	Eleven kan under handledning göra iakttagelser om sin egen text. Eleven kan under handledning följa upphovsrättsliga normer.	Eleven kan utvärdera sina egna texter. Eleven kan under handledning använda källor. Eleven följer upphovsrättsliga normer.	Eleven kan använda källor på ett ändamålsenligt sätt.
Att förstå språk, litteratur och kultur							
M8 handleda eleven att stärka sin språkmedvetenhet, inspirera eleven att undersöka och iaktta språket och dess olika varianter och öva sig att använda begrepp för att diskutera språket och dess strukturer	14	Eleven lär sig att stärka sin språkliga medvetenhet, undersöka språkliga fenomen samt förstå teckenspråkets olika delar och hur man uttrycker tidmängd.	Att utveckla förmågan att observera språket	Eleven kan göra slumpmässiga iakttagelser om några situationer där språket används. Eleven kan nämna några språkliga och textuella drag och strukturer.	Eleven kan göra iakttagelser om olika situationer där språket används. Eleven kan nämna flera språkliga och textuella drag.	Eleven kan göra iakttagelser kring följderna av språkliga val i olika situationer. Eleven kan med hjälp av lämpliga begrepp beskriva språkliga och textuella drag som producerats i olika situationer.	Eleven kan göra mångsidiga iakttagelser kring följderna av språkliga val i förhållande till situationen och syftet med den. Eleven kan med hjälp av lämpliga begrepp mångsidigt beskriva språkliga drag och strukturer som producerats i olika situationer.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M9 uppmuntra eleven att stärka sin språkliga och kulturella identitet och lära eleven att värdesätta andra språk och kulturer, erbjuda eleven ett mångsidigt kulturutbud och möjligheter att själv producera kultur samt uppmuntra eleven att följa med och uppskatta kultur för barn och ungdomar	I4	Eleven lär sig att fördjupa sina teckenspråkiga kommunikativa färdigheter och iaktta beteendenormer i en teckenspråkig gemenskap samt ta del av gemenskapens kulturarv och verksamhet.	Förmåga att utveckla språklig och kulturell medvetenhet	Eleven kan under handledning nämna några likheter och skillnader i språk och kultur. Eleven kan beskriva användningen av medier och kulturtjänster i den egna vardagen.	Eleven kan nämna flera likheter och skillnader i språk och kultur. Eleven kan beskriva medie- och kulturutbud som intresserar hen.	Eleven kan under handledning jämföra teckenspråk med talat språk. Eleven kan beskriva mediernas och kulturens roll i den egna vardagen.	Eleven kan reflektera över likheter och skillnader i språk och kultur. Eleven kan beskriva medie- och kulturutbudets roll mer omfattande än enbart utgående från sin egen erfarenhet.

Att använda språket som stöd för allt lärande

M10 erbjuda eleven möjligheter att öva sig att använda en teckenspråkstolk	I4	Eleven lär sig att använda en teckenspråkstolk.	Förmåga att agera med en teckenspråkstolk.	Eleven kan under handledning använda en teckenspråkstolk.	Eleven kan under handledning använda en teckenspråkstolk på ett sakligt men begränsat sätt.	Eleven kan ändamålsenligt använda en teckenspråkstolk.	Eleven kan smidigt använda en teckenspråkstolk.
M11 uppmuntra eleven att utveckla sin förståelse för begrepp i olika läroämnen	I5	Eleven lär sig att använda olika slags texter, bilder och tabeller som material för att	Förmåga att iaktta språket i olika läroämnen	Eleven kan med hjälp av modeller och stödfrågor iaktta det språk	Eleven kan under handledning iaktta det språk som behövs i olika läroämnen.	Eleven kan iaktta och under handledning använda det språk som	Eleven kan iaktta och använda det språk som behövs i olika läroämnen.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
		berika sitt tecknande och ge möjlighet att utnyttja teckenspråk i olika läroämnen.		som behövs i olika läroämnen.		behövs i olika läroämnen.	

Svenska som andraspråk och litteratur

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Att kommunicera							
M1 handleda eleven att stärka sin uttrycksförmåga och förmåga att uttrycka sina åsikter samt lära eleven att agera konstruktivt i kommunikationssituationer i skolan och i vardagen	I1	Eleven lär sig att stärka sin uttrycksförmåga och förmåga att uttrycka sina åsikter samt lära eleven att agera konstruktivt i kommunikationssituationer i skolan och i vardagen.	Kommunikativa färdigheter och uttrycksförmåga	Eleven deltar i kommunikationssituationer oftast genom att lyssna.	Eleven ger uttryck för sina åsikter genom att svara på frågor.	Eleven deltar i olika kommunikationssituationer. Eleven uttrycker sina tankar och åsikter.	Eleven deltar genom att ta initiativ i olika kommunikationssituationer, uttrycker sina åsikter och motiverar dem.
M2 motivera eleven att stärka	I1	Eleven lär sig att stärka förmågan	Förmåga att agera i	Eleven kan delta i en kommuni-	Eleven kan själv agera muntligt i en	Eleven kan på ett ändamålsenligt	Eleven kan på ett konstruktivt sätt

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
förmågan att kommunicera öga mot öga samt färdigheterna att lyssna på och förstå lärarens kommunikation och annan muntlig kommunikation		att kommunicera öga mot öga samt färdigheterna att lyssna på och förstå lärarens kommunikation och annan muntlig kommunikation.	kommunikationssituationer och förstå muntliga texter	tionssituation genom att lyssna och förstår tydligt visualiserat tal.	kommunikationssituation. Eleven förstår varierande lärarens kommunikation och andra muntliga texter.	sätt delta i en kommunikationssituation öga mot öga. Eleven förstår det merparten av lärarens kommunikation och annat som hen hör.	delta i en kommunikationssituation öga mot öga. Eleven kan urskilja det viktigaste i lärarens kommunikation och annat som hen hör.
M3 handleda eleven att uttrycka sig mångsidigt både verbalt och icke-verbalt, att utnyttja sin kreativitet och att ta hänsyn till andra	I1	Eleven lär sig att uttrycka sig mångsidigt både verbalt och icke-verbalt, att utnyttja sin kreativitet och att ta hänsyn till andra.	Förmåga att använda olika uttrycks sätt i kommunikationssituationer	Eleven kan uttrycka sig verbalt i olika vardagliga situationer. Eleven kan komplettera sin verbala kommunikation icke-verbalt.	Eleven kan delta i en diskussion kring ett ämne som står hen nära. Eleven kan uttrycka sig förståeligt.	Eleven kan använda olika verbala uttrycks sätt och ta hänsyn till sin samtalspart. Eleven kan hålla ett förberett anförande om ett för hen bekant ämne.	Eleven kan uttrycka sig på ett ändamålsenligt sätt genom att använda olika verbala uttrycks sätt. Eleven kan hålla ett förberett och till innehållet mångsidigt anförande.
Att tolka texter							
M4 handleda eleven att utveckla en flytande läsförmåga samt att använda kunskap om textgenrer i	I2	Eleven lär sig att utveckla en flytande läsförmåga samt att använda kunskap om textgenrer i textanalys	Förmåga att läsa flytande samt förmåga att använda kunskaper om textgenrer i tolkningen av texter	Eleven övar på att läsa flytande. Eleven kan identifiera de mest centrala textgenrererna.	Eleven läser texter till största del flytande. Eleven kan identifiera en berättelse,	Eleven läser olika textgenrer flytande. Eleven kan använda kunskap om genretypiska drag i	Eleven läser mångsidigt olika textgenrer. Eleven redogör för texter utgående från innehåll,

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
textanalys och i bedömningen av informationens tillförlitlighet, både på egen hand och tillsammans med andra		och i bedömningen av informationens tillförlitlighet, både på egen hand och tillsammans med andra.			facktext och en värderande text. Eleven övar på att använda sin kunskap om genretypiska drag i tolkningen av texter och när hen bedömer tillförlitligheten.	tolkningen av texter och när hen bedömer tillförlitligheten.	struktur och språkliga drag samt bedömer tillförlitligheten i texten.
M5 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att tolka skrivna och talade texter genom att utnyttja lässtrategier ändamålsenligt i olika situationer	12	Eleven lär sig att utveckla sin förmåga att tolka skrivna och talade texter genom att utnyttja lässtrategier ändamålsenligt i olika situationer.	Förmåga att tolka texter	Eleven kan läsa och förstå enkla och språkligt sett konkreta talade och skrivna texter. Eleven kan endast i liten grad utnyttja läs- och läsförståelsestrategier.	Eleven kan till största del förstå talade och skrivna texter och kan uppfatta texten som helhet. Eleven övar på olika läs- och läsförståelsestrategier som främjar texttolkning.	Eleven kan tolka talade och skrivna texter i olika situationer där språket används. Eleven kan i någon mån använda olika läs- och läsförståelsestrategier som främjar texttolkning.	Eleven kan självständigt göra iakttagelser och dra slutsatser om talade och skrivna texter. Eleven kan använda ändamålsenliga läs- och läsförståelsestrategier.
M6 handleda eleven att utveckla sin förmåga att dra slutsatser om en texts betydelser samt att vidga ord-	12	Eleven lär sig att utveckla sin förmåga att dra slutsatser om en texts betydelser samt att vidga ord- och begreppsförrådet.	Förmåga att vidga ord- och begreppsförrådet samt att dra slutsatser om en texts betydelser	Eleven uppfattar texten som lösryckta delar. Eleven har ett begränsat ord- och begreppsförråd.	Eleven uppfattar texten som en helhet. Eleven kan utnyttja texter för	Eleven behärskar ett tillräckligt stort ord- och begreppsförråd för att dra slutsatser om det hen läst.	Elevens ord- och begreppsförråd möjliggör en självständig och insiktsfull tolkning av texter.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
och begreppsförrådet					att vidga ord- och begreppsförrådet.		
Att producera text							
M7 motivera eleven att utveckla förmågan att producera olika slags texter som behövs i vardagen och i skolan för hand och med hjälp av digitala verktyg både individuellt och i grupp	13	Eleven lär sig att utveckla förmågan att producera olika slags texter som behövs i vardagen och i skolan för hand och med hjälp av digitala verktyg, både individuellt och i grupp.	Förmåga att använda kunskaper om textgenrer i textproduktion, förmåga att skriva för hand och med hjälp av digitala verktyg	Eleven kan skriva texter som till sin struktur och språkligt och innehållsmässigt sett är begränsade och enkla. Elevens bristande kunskaper i att skriva för hand eller med hjälp av digitala verktyg kan bromsa textproduktionen.	Eleven kan skriva texter som genre-mässigt sett kan identifieras som berättande, beskrivande och ställningstagande texter. Elevens kunskaper i att skriva för hand eller med hjälp av digitala verktyg kan i någon mån bromsa textproduktionen.	Eleven kan skriva sammanhängande berättande, beskrivande och ställningstagande texter. Elevens kunskaper i att skriva för hand eller med hjälp av digitala verktyg är tillräckliga för textproduktion.	Eleven kan självständigt skriva sammanhängande berättande, beskrivande och ställningstagande texter. Elevens kan smidigt skriva för hand eller med hjälp av digitala verktyg.
M8 hjälpa eleven att fördjupa förmågan att planera och producera texter både självständigt och i grupp samt att lära eleven att göra mångsidigt bruk av ord och strukturer	13	Eleven lär sig att fördjupa förmågan att planera och producera texter både självständigt och i grupp samt att göra mångsidigt bruk av ord och strukturer	Förmåga att producera texter	Eleven kan skriva om bekanta ämnen. Texten kan vara icke-koherent, relativt svårläst och ha ett begränsat ordförråd.	Eleven kan skriva texter som är förståeliga trots grammatikaliska brister. Ordförrådet kan vara begränsat. Eleven kan i varierande grad följa	Eleven kan skriva hela texter och fästa uppmärksamhet vid ordval. Grammatikaliskt sett kan strukturen vara vacklande. Eleven kan till största del följa	Eleven kan skriva mångsidiga texter både till innehåll och språk. Den grammatikaliska strukturen är i huvudsak korrekt. Eleven har en etablerad förmåga att

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
som behövs vid textproduktion		som behövs vid textproduktion.			skriftspråksnormer.	skriftspråksnormer.	följa skriftspråksnormer.
M9 handleda eleven att analysera och bedöma egna texter samt att utveckla färdigheterna att ge och ta emot respons	13	Eleven lär sig att analysera och bedöma egna texter samt att utveckla färdigheterna att ge och ta emot respons.	Förmåga att bedöma texter och att ge och ta emot respons	Eleven kan ta emot respons på sina texter.	Eleven kan under handledning granska sina texter utgående från responsen. Eleven kan ge knapphändig respons åt andra.	Eleven kan bedöma sina egna texter utgående från responsen. Eleven kan ge respons åt andra.	Eleven kan bedöma och bearbeta sina texter utgående från responsen. Eleven kan ta emot och ge konstruktiv respons åt andra.
Att förstå litteratur, kultur och språk							
M10 handleda eleven att stärka sin språkliga medvetenhet och att iaktta situationsbundna variationer i språkbruket, egenskaper hos olika språk och lagbundenheter i svenskt tal- och skriftspråk	14	Eleven lär sig att stärka sin språkliga medvetenhet och att iaktta situationsbundna variationer i språkbruket, egenskaper hos olika språk och lagbundenheter i svenskt tal- och skriftspråk.	Förmåga att observera och jämföra olika drag i språk och språkbruk	Eleven kan identifiera att talat och skrivet språk är olika.	Eleven kan identifiera skillnader mellan talat och skrivet språk. Eleven kan uppfatta några centrala språkliga strukturer och lagbundenheter.	Eleven kan identifiera språkliga strukturer och lagbundenheter samt sätt att skapa betydelse. Eleven kan beskriva variationer i den språkliga situationen.	Eleven kan förstå språkliga strukturer och lagbundenheter samt hur de används. Eleven kan förstå betydelsen av språkliga val i kommunikationssituationer.
M11 motivera eleven att mångsidigt stifta bekantskap	14	Eleven lär sig att mångsidigt stifta bekantskap med	Kännedom om litteratur och kultur	Eleven läser korta texter.	Eleven läser barn- och ungdomsböcker.	Eleven läser barn- och ungdomsböcker.	Eleven läser mångsidigt barnböcker.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
med litteratur och kultur, att uppmuntra eleven att läsa litteratur skriven för barn och unga och att dela med sig av sina läsupplevelser och att bli en aktiv biblioteksanvändare		litteratur och kultur, att uppmuntra eleven att läsa litteratur skriven för barn och unga och att dela med sig av sina läsupplevelser och att bli en aktiv biblioteksanvändare.		Eleven deltar i litterära diskussioner genom att lyssna.	Eleven berättar om det hen läst.	Eleven diskuterar och skriver om sina läsupplevelser och om övrig barn- och ungdomskultur.	och ungdomsböcker. Eleven granskar det hen läst ur olika synvinklar.
M12 handleda eleven att lägga märke till den kulturella mångfalden i skolan och i den övriga omgivningen, stödja elevens flerspråkiga och multikulturella identitet samt uppmuntra eleven att utnyttja och utveckla sin språkrepertoar	14	Eleven lär sig att lägga märke till den kulturella mångfalden i skolan och i den övriga omgivningen samt får stöd för att utveckla sin flerspråkiga och kulturella identitet och lär sig att utnyttja och utveckla sin språkrepertoar.	Förmåga att lägga märke till den språkliga och kulturella mångfalden och stärka den egna flerspråkiga identiteten och språkrepertoaren	Eleven kan nämna några drag i sin egen flerspråkighet och kulturella mångfald.	Eleven kan nämna några drag i näromgivningen som visar på flerspråkighet och kulturell mångfald.	Eleven kan beskriva sin egen och näromgivningens flerspråkighet och kulturella mångfald.	Eleven kan beskriva betydelsen av flerspråkighet och kulturell mångfald. Eleven kan jämföra likheter och skillnader i olika språk och kulturer.
Språk som stöd för allt lärande							
M13 motivera eleven att stärka en positiv uppfattning	15	Eleven lär sig att stärka en positiv uppfattning om sig	Förmåga att ställa upp mål för lärandet	Eleven kan göra iakttagelser om sitt sätt att lära sig	Eleven kan under handledning ställa	Eleven kan identifiera sina styrkor och	Eleven kan ställa upp utmanande mål för sitt eget

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
om sig själv och sitt sätt att använda och lära sig språk samt uppmuntra eleven att ställa upp mål för lärandet		själv och sitt sätt att använda och lära sig språk samt uppmuntra eleven att ställa upp mål för lärandet.		språk och sitt lärande.	upp mål för sitt lärande.	utvecklingsområden när hen lär sig språk och som språkanvändare samt ställa upp mål för sitt lärande.	lärande och främja gemensamt lärande.
M14 handleda eleven att lägga märke till hur språk används i olika läroämnen	15	Eleven lär sig att lägga märke till hur språk används i olika läroämnen.	Förmåga att förstå språket i olika läroämnen	Eleven kan behandla innehållet i olika läroämnen med ett vardagligt språk.	Eleven kan förstå huvuddragen i olika läroämnes-texter samt av vilka delar texter är uppbyggda.	Eleven kan, i kommunikationssituationer med andra, förstå språket i olika läroämnen, utgående från sin ålder.	Eleven kan självständigt förstå när hen läser texter från olika läroämnen. Eleven kan beskriva av vilka delar texter är uppbyggda.
M15 uppmuntra eleven att utveckla kunskaper och språkliga medel för självstyrt arbete, informationssökning och för att kunna strukturera information självständigt och i grupp	15	Eleven lär sig att utveckla kunskaper och språkliga medel för självstyrt arbete, informationssökning och för att kunna strukturera information självständigt och i grupp.	Förmåga att bygga upp en text och söka information	Eleven kan söka enskild information i givna källor. Eleven deltar i det gemensamma arbetet genom att lyssna. Eleven vet att all information inte är tillförlitlig information.	Eleven kan söka information i bekanta eller givna källor, men använder informationen genom att upprepa den. Eleven deltar i det gemensamma arbetet.	Eleven kan använda information utan att kopiera den. Eleven kan främja det gemensamma arbetet. Eleven kan göra iakttagelser om trovärdiga och	Eleven kan, på basis av den information hen fått fram, självständigt producera en disponerad muntlig eller skriftlig text. Eleven kan under handledning välja ett för situationen och ämnet

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					Eleven känner till tillförlitliga källor.	icke-trovärdiga källor.	lämpligt sätt att hämta information. Eleven främjar ändamålsenligt det gemensamma arbetet. Eleven kan bedöma källornas tillförlitlighet.

Finska som andraspråk och litteratur

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen							
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja	S1	Oppilas oppii vahvistamaan ilmaisuvarantoaan ja taitoaan ilmaista mielipiteensä ja toimia rakentavasti koulun ja	Vuorovaikutustaidot ja ilmaisuvaranto	Oppilas osallistuu vuorovaikutustilanteisiin yleensä kuuntelemalla.	Oppilas ilmaisee mielipiteitään vastaamalla kysymyksiin.	Oppilas osallistuu erilaisiin vuorovaikutustilanteisiin. Oppilas ilmaisee omia ajatuksiaan ja mielipiteitään.	Oppilas osallistuu aloitteellisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, ilmaisee ajatuksiaan ja perustelee mielipiteitään.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoiteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
muun arjen vuorovaikutustilanteissa		muun arjen vuorovaikutustilanteissa					
T2 innostaa oppilasta vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan	S1	Oppilas oppii vahvistamaan kasvokkaisen vuorovaikutuksen, opetuspuheen ja kuultujen tekstien kuuntelu- ja ymmärtämistaitojaan	Vuorovaikutuksessa toimiminen ja kuultujen tekstien ymmärtäminen.	Oppilas ei osallistu puhumalla vuorovaikutukseen, mutta ymmärtää selkeästi havainnollistettua puhetta.	Oppilas osallistuu puhumalla vuorovaikutukseen. Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muita puhuttuja tekstejä vaihtelevasti.	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa tarkoituksenmukaisesti. Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja muuta kuulemaansa.	Oppilas osallistuu puhumalla kasvokkaisissa vuorovaikutustilanteissa rakentavasti. Oppilas erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta.
T3 ohjata oppilasta ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat	S1	Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monipuolisesti sanallisia ja ei-sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen sekä käyttämään luovuuttaan ja ottamaan huomioon myös muut osallistujat	Ilmaisu vuorovaikutustilanteissa	Oppilas ilmaisee itseään sanallisesti erilaisissa arkitilanteissa. Oppilas täydentää suullista ilmaisuaan kehoillisesti.	Oppilas osallistuu keskusteluun itselleen läheisistä aiheista. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.	Oppilas käyttää erilaisia sanallisia ilmaisun keinoja ja ottaa huomioon puhekumppaninsa. Oppilas pitää valmistellun puheesityksen itselleen läheisestä aiheesta.	Oppilas ilmaisee itseään tarkoituksenmukaisesti erilaisia sanallisia ilmaisukeinoja käyttäen. Oppilas pitää valmistellun ja sisältönsä monipuolisen puheesityksen.
Tekstien tulkitseminen							
T4 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja	S2	Oppilas oppii sujuvoittamaan lukemistaan ja	Lukutaidon sujuvuus ja	Oppilas harjoittelee lukemisen sujuvoittamista.	Oppilas lukee tekstejä pääosin sujuvasti.	Oppilas lukee sujuvasti erilaisia tekstejä.	Oppilas tekee perusteltuja havaintoja eri tekstilajien

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoiteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä		käyttämään tietoaan tekstilajeista tekstien erittelemisessä ja tiedon luotettavuuden arvioinnissa itsenäisesti ja ryhmässä	tekstilajitaidot tekstin tulkinnassa	Oppilas tunnistaa tekstin tavoitteen.	Oppilas tunnistaa kertomuksen, tietotekstin ja arvioivan tekstin. Oppilas harjoittelee käyttämään tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.	Oppilas käyttää tietoa tekstilajipiirteistä tekstien tulkinnassa ja luotettavuuden arvioinnissa.	rakenteesta ja kielellisistä piirteistä sekä tekstin luotettavuudesta.
T5 kannustaa oppilasta kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen	S2	Oppilas oppii kehittämään taitoaan tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita käyttäen	Tekstien tulkinta	Oppilas lukee ja ymmärtää yksinkertaisia, kielellään konkreettisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä. Oppilas hyödyntää vain vähän luku- ja ymmärtämisstrategioita.	Oppilas ymmärtää puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä pääosin ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas harjoittelee tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.	Oppilas osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Oppilas käyttää jossain määrin tekstin tulkintaa edistäviä luku- ja ymmärtämisstrategioita.	Oppilas tekee itsenäisesti havaintoja ja päätelmiä puhutuista ja kirjoituista teksteistä. Oppilas käyttää tarkoituksenmukaisia luku- ja ymmärtämisstrategioita.
T6 ohjata oppilasta päättelevään tekstien tulkintaan sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan	S2	Oppilas oppii tekemään päättelevää tekstien tulkintaa sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan	Sana- ja käsitevarannon laajentuminen, päättelevä tekstien tulkinta	Oppilas hahmottaa tekstin irrallisesti toisiinsa liittymättöminä osina. Oppilaan sana- ja	Oppilas hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Oppilas hyödyntää tekstejä sana- ja käsite-	Oppilas hallitsee kohtuullisen sana- ja käsitevarannon sekä osaa tehdä päätelmiä lukemastaan.	Oppilaan sana- ja käsitevaranto mahdollistaa itsenäisen ja oivalta- van tekstien tulkinnan.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
				käsitevaranto on vähäinen.	varantonsa laajentamisessa.		
Tekstien tuottaminen							
T7 innostaa oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä	S3	Oppilas oppii edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja tuottamaan arjessa ja koulussa tarvittavia monimuotoisia tekstejä yksin ja ryhmässä	Tekstilajitaidot tekstin tuottamisessa, käsinkirjoittaminen ja näppäintaidot	Oppilas kirjoittaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään suppeita ja yksinkertaisia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taitojen vähäisyys voi hidastaa tekstien tuottamista.	Oppilas kirjoittaa tekstilajiltaan tunnistettavia kertovia, kuvaavia ja kantaottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot voivat hidastaa jonkin verran tekstien tuottamista.	Oppilas kirjoittaa koherentteja kertovia, kuvaavia ja kantaottavia tekstejä. Oppilaan käsin tai näppäimistöllä kirjoittamisen taidot ovat riittävät tekstien tuottamiseen.	Oppilas kirjoittaa itsenäisesti mallikkaita kertovia, kuvaavia ja kantaottavia tekstejä. Oppilas kirjoittaa tekstejä käsin tai näppäimistöllä sujuvasti.
T8 auttaa oppilasta syventämään taitoaan tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kielipiillisiä rakenteita	S3	Oppilas oppii syventämään taitoaan tuottaa tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttämään monipuolisesti niissä tarvittavaa sanastoa ja kielipiillisiä rakenteita	Tekstien tuottaminen	Oppilas kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla epäkoherenttia, verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista.	Oppilas kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kielipiillisiä puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vaihtelevaa.	Oppilas kirjoittaa kokonaisia tekstejä ja kiinnittää huomiota sanavalintoihin. Kielipiillisisissä rakenteissa voi olla horjuvuutta. Oppilas noudattaa pääpiirteissään kirjoitetun kielen normeja.	Oppilas kirjoittaa sisällöllisesti ja kielipiillisesti monipuolisia tekstejä. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta	S3	Oppilas oppii tarkastelemaan ja arvioimaan omia tekstejään sekä kehittämään taitoa antaa ja vastaanottaa palautetta	Tekstien arviointi sekä palautteen antaminen ja vastaanottaminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta teksteistään.	Oppilas tarkastelee ohjatusti tekstejään palautteen perusteella. Hän antaa vähäistä palautetta toisille.	Oppilas arvioi tekstejään palautteen perusteella. Oppilas antaa palautetta muille.	Oppilas arvioi ja muokkaa tekstejään palautteen perusteella. Oppilas ottaa vastaan ja antaa rakentavaa palautetta muille.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen							
T10 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.	S4	Oppilas oppii vahvistamaan kielitietoisuuttaan ja havainnoimaan kielenkäytön tilanteista vaihtelua, eri kielten piirteitä ja puhutun ja kirjoitetun suomen säännönmukaisuuksia.	Kielten ja kielenkäytön piirteiden havainnointi ja vertailu	Oppilas tunnistaa, että kirjoitettu ja puhuttu kieli ovat erilaisia.	Oppilas tunnistaa kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Oppilas hahmottaa lauserajat ja tunnistaa verbin lauseen keskuksena.	Oppilas tunnistaa kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia (sanaluokat, verbien taiputus) ja miten kielellä ilmaistaan suhtautumista (varmuus, kohteliaisuus, välttämättömyys). Oppilas hahmottaa lauseen osien tehtävät (aika, paikka, tapa, väline).	Oppilas ymmärtää kielen rakenteita ja säännönmukaisuuksia (nominien taiputus, päälauseenjäsenet). Oppilas ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen vuorovaikutuksessa.
T11 innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja kannustaa lukemaan	S4	Oppilas oppii tutustumaan monipuolisesti kirjallisuuteen ja kulttuuriin ja oppii lukemaan lapsille ja	Kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemus	Oppilas lukee lyhyitä tekstejä. Oppilas osallistuu kirjallisuuskeskusteluihin kuuntelemalla.	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja ja kertoo lukemastaan.	Oppilas lukee lasten- ja nuortenkirjoja. Oppilas keskustelee lukukokemuksistaan ja muista	Oppilas lukee monipuolisesti lasten- ja nuortenkirjoja ja tarkastelee lukemaansa keskustelemalla ja

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön		nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaistuu lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön				kokemuksistaan lasten- ja nuorten-kulttuurista.	kirjoittamalla eri näkökulmista.
T12 ohjata oppilasta havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä tukea oppilaan monikielistä ja -kulttuurista identiteettiä ja rohkaista hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria	S4	Oppilas oppii havainnoimaan koulun ja muun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta sekä saa tukea monikielisen ja -kulttuurisen identiteettinsä kehittämiseen ja oppii hyödyntämään ja kehittämään omaa kielirepertuaaria	Kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden havainnointi ja oman monikielisen identiteetin ja kielirepertuaarin vahvistaminen	Oppilas nimeää joitakin piirteitä omasta monikielisyydestään ja kulttuurisesta moninaisuudesta.	Oppilas nimeää joitakin piirteitä lähiympäristönsä monikielisyydestä ja kulttuurisesta moninaisuudesta.	Oppilas kuvailee omaa ja lähiympäristönsä monikielisyyttä sekä kulttuurista monimuotoisuutta.	Oppilas kuvailee monikielisyyden sekä kulttuurisen monimuotoisuuden merkitystä. Oppilas vertailee eri kielten ja kulttuuristen piirteiden yhtäläisyyksiä ja eroja niitä arvottamatta.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena							
T13 innostaa oppilasta vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita	S5	Oppilas oppii vahvistamaan myönteistä käsitystä itsestään kielenkäyttäjänä ja kielenoppijana sekä asettamaan oppimistavoitteita	Oppimistavoitteiden asettaminen	Oppilas tekee havainnot kielenoppimisestaan ja omista oppimistavoistaan.	Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteita kielenoppijana ja kielenkäyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.	Oppilas osaa ohjautusti asettaa itselleen oppimistavoitteita.	Oppilas asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
T14 ohjata oppilasta havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa	S5	Oppilas oppii havaitsemaan, miten kieltä käytetään eri oppiaineissa	Eri oppiaineiden kielen ymmärtäminen	Oppilas käsittelee eri oppiaineiden aiheita arkikielellä.	Oppilas ymmärtää pääasiat eri oppiaineiden teksteistä ja sen, millaisista osista tekstit rakentuvat.	Oppilas ymmärtää ikätasonsa muukaista oppiaineiden kieltä vuorovaikutuksessa muiden kanssa.	Oppilas ymmärtää itsenäisesti lukemalla eri oppiaineiden tekstejä. Oppilas kuvailee, millaisista osista tekstit rakentuvat.
T15 kannustaa oppilasta kehittämään tietojansa ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä	S5	Oppilas oppii kehittämään tietojansa ja kielellisiä keinojaan itseohjautuvaan työskentelyyn, tiedonhakuun ja tiedon jäsentämiseen itsenäisesti ja ryhmässä	Tekstin rakentaminen ja tiedonhaku	Oppilas etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Oppilas osallistuu yhteiseen työskentelyyn kuuntelemalla. Oppilas tietää, että kaikki tieto ei ole luotettavaa.	Oppilas etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Oppilas osallistuu yhteiseen työskentelyyn. Oppilas tietää luotettavia lähteitä.	Oppilas käyttää lähdetietoa kopioimatta sitä suoraan. Oppilas edistää yhteistä työskentelyä. Oppilas tekee havaintoja lähteiden luotettavuudesta ja epäluotettavuudesta.	Oppilas tuottaa hankkimansa lähdetiedon pohjalta jäsennellyn suullisen tai kirjallisen tekstin itsenäisesti. Oppilas valitsee ohjatusti tilanteeseen ja aiheeseen sopivan tavan hankkia tietoa. Oppilas edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä. Oppilas arvioi lähteiden luotettavuutta ja epäluotettavuutta

Det andra inhemska språket

Finska, A-lärokurs

Bedömning av elevens lärande och kunnande i A-lärokursen i finska i årskurs 3–6

Bedömningen ska sporra och ge eleverna möjlighet att bli medvetna om sina kunskaper, att utveckla dem och att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. För att studierna ska framskrida är det centralt att eleven genomför självvärdering och kamratrespons. Mångsidig bedömning ger de elever som har inlärningsvärigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sitt kunnande.

Läraren ska ge en verbal bedömning eller ett siffervitsord i A-lärokursen i finska genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i A-lärokursen i finska. Eleven har uppnått målen i A-lärokursen i finska för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för lärokursen i A-lärokursen i finska och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i A-lärokursen i finska och i vitsordet som ska bildas.

I bedömningen ska man ta i beaktande alla mål i läroämnet. Bedömningen av förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter och förmåga att producera texter, ska grunda sig på den Europeiska referensramen och den finländska nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som utarbetats utgående från den.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet							
M1 uppmuntra eleven att lägga	11	Eleven lär sig att känna igen finskan	Förmåga att bilda sig en uppfattning	Eleven kan nämna några språk som	Eleven kan berätta vilka språk som	Eleven kan berätta om den språkliga	Eleven kan beskriva den språkliga

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
märke till finskan och dess kulturella mångfald i omgivningen, väcka intresse för finska och motivera hen att värdesätta svenskans och finskans ställning som nationalspråk		och olika språk och kulturer i sin närmiljö. Eleven lär sig att förstå svenskans och finskans ställning som nationalspråk.	om den språkliga och kulturella mångfalden i närmiljön samt om finskans ställning och betydelse	används i hens närmiljö och vilka nationalspråken i Finland är. Eleven kan nämna enskilda kulturella drag i finskan.	används i hens närmiljö samt om finskans betydelse i hens närmiljö. Eleven kan ge några exempel på kulturella drag i finskan. Eleven kan berätta om finskans ställning som nationalspråk.	mångfalden i närmiljön samt om bakgrunden till varför man talar svenska och finska i Finland. Eleven kan berätta om kulturella drag i finskan. Eleven kan berätta om finskans ställning som nationalspråk.	mångfalden i hens närmiljö. Eleven kan jämföra de kulturella dragen i finska med andra språk. Eleven kan jämföra finskans ställning i Finland i relation till andra språk.
M2 motivera eleven att värdesätta sin egen språkliga och kulturella bakgrund och att bemöta människor fördomsfritt	11	Eleven lär sig att värdesätta sin egen språkliga och kulturella bakgrund. Eleven lär sig att bemöta människor fördomsfritt.		<i>Används inte som bedömningsgrund. Eleven handleds att som en del av självvärderingen reflektera över sina egna erfarenheter.</i>			
M3 handleda eleven att lägga märke till vad som förenar respektive skiljer olika språk åt samt stödja hen	11	Eleven lär sig att känna igen likheter och olikheter mellan finska och andra språk.	Språklig förmåga	Eleven kan nämna någon likhet och olikhet mellan finska och svenska eller andra språk hen kan.	Eleven kan ge exempel på likheter och olikheter mellan finska och svenska eller andra språk hen kan.	Eleven kan berätta om likheterna och olikheterna mellan finska och svenska eller andra språk hen kan.	Eleven kan jämföra och dra nytta av likheter och olikheter mellan finska och svenska eller

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
att utveckla nyfikenhet för språket och språklig förmåga		Eleven lär sig att utveckla sin språkliga förmåga i finska.				Eleven kan nämna några lämpliga sätt för att utveckla sin språkliga förmåga i finska.	andra språk hen kan. Eleven kan använda lämpliga sätt för att utveckla sin språkliga förmåga i finska.
M4 handleda eleven att hitta finskspråkigt material	I1	Eleven lär sig att hitta och välja finskspråkigt material som är lämpligt och intressant för hen själv.	Förmåga att hitta finskspråkigt material	Eleven kan ge ett exempel på något för hen själv lämpligt finskspråkigt material.	Eleven kan ge exempel på finskspråkigt material som är intressant för hen själv	Eleven kan berätta om finskspråkiga material som är lämpliga och intressanta för hen själv.	Eleven kan jämföra finskspråkiga material som är intressanta och lämpliga för hen själv.
Färdigheter för språkstudier							
M5 tillsammans gå igenom målen för undervisningen och skapa en tillåtande studieatmosfär som stöder och uppmuntrar eleverna att lära sig och lära av varandra	I2	Eleven lär sig att berätta om mål för sina studier i finska. Eleven lär sig att samarbeta och delta i gruppens aktiviteter på ett sätt som motiverar till att lära sig tillsammans.	Förmåga att berätta om mål för sina studier i finska, att samarbeta och fungera i grupp.	Eleven kan nämna något enskilt mål för sina studier i finska. Eleven kan stundvis samarbeta och delta i gruppens aktiviteter.	Eleven kan ge några exempel på mål för sina studier i finska. Eleven kan samarbeta och delta i gruppens aktiviteter.	Eleven kan berätta om mål för sina studier i finska. Eleven kan samarbeta och delta i gruppens aktiviteter på ett sätt som motiverar till att lära sig tillsammans.	Eleven kan berätta om målen för sina studier i finska och berätta hur hen arbetar för att nå sina mål. Eleven kan samarbeta och delta i gruppens aktiviteter på ett mångsidigt sätt och som motiverar

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
							till att lära sig tillsammans.
M6 handleda eleven att ta ansvar för sina språkstudier och modigt öva sina kunskaper i finska, också med hjälp av digitala verktyg, samt att få insikt i vilket sätt att lära sig språk som bäst passar var och en	12	Eleven lär sig att ta ansvar för sina studier i finska. Eleven lär sig att använda olika sätt, även digitala, för att utveckla sina kunskaper i finska samt för sina språkstudier. Eleven lär sig att modigt använda sina språkfärdigheter.	Förmåga att ta ansvar för sina studier i finska samt hitta lämpliga sätt att lära sig språk.	Eleven kan under handledning i någon mån ta ansvar för sina studier i finska. Eleven kan använda något sätt, även digitala, för att lära sig finska och andra språk.	Eleven kan i någon mån ta ansvar för sina studier i finska. Eleven kan använda några olika sätt, även digitala, för att lära sig finska och andra språk och som främjar det egna lärandet.	Eleven kan ta relativt stort ansvar för sina studier i finska. Eleven kan använda många olika sätt, även digitala, för att lära sig finska och andra språk och som främjar det egna lärandet.	Eleven kan ta stort ansvar för sina studier i finska. Eleven kan mångsidigt utnyttja olika sätt, även digitala, för att lära sig finska och andra språk och som främjar det egna lärandet.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera				Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.3	Kunskapsnivå A2.1	Kunskapsnivå A2.2
M7 ordna tillfällen där eleven med hjälp av olika medier får öva muntlig och skriftlig kommunikation	13	Eleven lär sig att kommunicera muntligt och skriftligt i olika situationer	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven klarar sporadiskt av, med stöd av sin samtalspartner, några ofta återkommande och rutinmässiga kommunikationssituationer.	Eleven reder sig i många rutinmässiga kommunikationssituationer men tar ibland stöd av sin samtalspartner	Eleven kan utbyta tankar eller information i bekanta och vardagliga situationer och stundtals hålla igång en konversation.	Eleven reder sig relativt bra i olika vardagliga kommunikationssituationer. Eleven kan i allt högre grad ta initiativ i en kommunikationssituation.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M8 handleda eleven i att använda sig av språkliga kommunikationsstrategier	13	Eleven lär sig att använda kommunikationsstrategier	Förmåga att använda kommunikationsstrategier	<p>Eleven behöver mycket hjälpmedel (till exempel gester, teckningar, lexikon, internet).</p> <p>Eleven kan ibland gissa eller härleda enskilda ords betydelse utgående från kontexten, allmän kunskap eller sina andra språkkunskaper.</p> <p>Eleven kan uttrycka om hen har förstått.</p>	<p>Eleven deltar i kommunikationen behöver fortfarande ofta hjälpmedel.</p> <p>Eleven kan reagera med korta verbala uttryck, små gester (till exempel genom att nicka), ljud eller liknande minimal respons.</p> <p>Eleven måste ofta be samtalspartnern att förtydliga eller upprepa.</p>	<p>Eleven deltar i allt högre grad i kommunikation. Använder mera sällan nonverbala uttryck. Eleven måste ganska ofta be samtalspartnern upprepa eller förtydliga.</p> <p>Eleven kan i någon mån utnyttja samtalspartnerns uttryck i sin egen kommunikation.</p>	<p>Eleven deltar i allt högre grad i kommunikation.</p> <p>Eleven använder vid behov standarduttryck för att be om precisering av nyckelord.</p> <p>Eleven måste då och då be samtalspartnern upprepa eller förtydliga. Eleven använder till exempel ett närliggande eller allmännare begrepp när hen inte vet det exakta begreppet (hund/djur eller hus/stuga).</p>
M9 hjälpa eleven att öka sin kännedom om uttryck som kan användas i och som hör till artigt språkbruk	13	Eleven lär sig att kommunicera på ett för språket och kulturen artigt sätt	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven kan använda några för språket eller kulturen typiska artighetsfraser (hälsa, säga adjö, tacka) i några mycket	Eleven kan använda vanliga uttryck som kännetecknar artigt språkbruk i många rutinmässiga sociala sammanhang.	<p>Eleven klarar av korta sociala situationer.</p> <p>Eleven kan använda de vanligaste artiga hälsnings- och</p>	Eleven kan räkna upp och beskriva (för sin ålder typiska) saker som anknyter till vardagen med hjälp av vanliga ord, några idiomatiska uttryck

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
				rutinmässiga sociala sammanhang.		tilltalsfraserna samt artigt framföra till exempel önskemål, invitationer, förslag och ursäkter och besvara sådana.	samt grundläggande och ibland också lite svårare strukturer. Eleven kan tillämpa några grundläggande uttalsregler också i andra än inövade uttryck.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter				Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.3	Kunskapsnivå A2.1	Kunskapsnivå A2.2
M10 uppmuntra eleven att tolka för sig själv och sin åldersgrupp lämpliga och intressanta muntliga och skriftliga texter	I3	Eleven lär sig att förstå budskapet i muntliga och skriftliga texter	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår en begränsad mängd talade och skrivna ord och uttryck. Eleven känner till teckensystemet eller ett mycket begränsat antal skrivtecken.	Eleven förstår med hjälp av kontexten skriven text och långsamt tal som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck. Eleven kan plocka ut enkel information enligt behov ur en kort text.	Eleven förstår texter som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck samt tydligt tal. Eleven förstår det centrala innehållet i korta, enkla budskap som intresserar hen och grundtankarna i en förutsägbar text som innehåller ett bekant ordförråd. Eleven klarar mycket enkel	Eleven kan i mycket stora drag följa med ett tydligt anförande, känner ofta igen ämnet i en pågående diskussion och förstår det väsentliga i en allmänspråklig text eller långsamt tal som innehåller bekanta ord. Eleven kan härleda betydelsen av obekanta ord

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
						slutledning med hjälp av kontexten.	utgående från kontexten.
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter				Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.2	Kunskapsnivå A1.3	Kunskapsnivå A2.1
M11 ge eleven många möjligheter att öva sig i att tala och skriva i för åldern lämpliga situationer och i detta sammanhang fästa uppmärksamhet vid uttal och vid strukturer som är relevanta för textens innehåll	I3	Eleven lär sig att uttrycka sig muntligt och skriftligt och att använda ett lämpligt uttrycksförråd. Eleven lär sig uttala förståeligt.	Förmåga att producera texter	Eleven kan uttrycka sig mycket begränsat i tal med hjälp av inövade ord och inlärd standarduttryck. Eleven uttalar några inövade uttryck begripligt. Eleven kan skriva några enskilda ord och uttryck.	Eleven kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om några bekanta och för hen viktiga saker samt skriva några korta meningar om inövade ämnen. Eleven uttalar de flesta inövade uttrycken begripligt. Eleven behärskar ett mycket begränsat ordförråd, några situationbundna uttryck och en del av den elementära grammatiken.	Eleven behärskar en begränsad mängd korta, inövade uttryck, det mest centrala ordförrådet och grundläggande satsstrukturer. Eleven kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om vardagliga och för hen viktiga saker samt skriva enkla meddelanden. Eleven uttalar inövade uttryck begripligt.	Eleven kan med enkla meningar och ett konkret ordförråd berätta om vardagliga och konkreta saker som är viktiga för hen. Eleven behärskar ett lätt förutsägbart ordförråd och många centrala strukturer. Eleven kan tillämpa några grundläggande uttalsregler också i andra än inövade uttryck.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Ruotsin A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositolustusta varten opettaja käyttää ruotsin A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut ruotsin A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen							
T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lähiympäristön, Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä suomen ja	S1	Oppilas oppii tunnistamaan lähiympäristönsä ja Pohjoismaiden kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä ymmärtämään suomen ja ruotsin kielien aseman ja	Suomen ja Pohjoismaiden kielellisen ja kulttuurisen ympäristön sekä suomen ja ruotsin kielien aseman ja merkityksen tunteminen Suomessa	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet ja hänen lähiympäristössään käytettyjä kieliä. Oppilas osaa antaa esimerkin suomenruotsalaiseen ja	Oppilas osaa kertoa Suomen kansalliskielistä ja hänen lähiympäristössään ja Pohjoismaissa käytetyistä kielistä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä	Oppilas osaa kertoa taustatekijöistä, jotka vaikuttavat siihen, miksi Suomessa puhutaan ruotsia, sekä siitä, mitä muita pohjoismaisia kieliä on ja	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen asemasta Suomessa. Oppilas osaa kuvailla Pohjoismaiden kielellistä moninaisuutta.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
ruotsin asemasta kansalliskielinä		merkityksen kansalliskielinä. Hän oppii ruotsin kielen merkityksestä avainkielenä pohjoismaisiin kieliin ja kulttuureihin.		pohjoismaiseen kulttuuriin kuuluvasta asiasta.	suomenruotsalaiselle ja pohjoismaiselle kulttuurille tyypillisistä asioista.	missä niitä puhutaan. Oppilas osaa kertoa suomenruotsalaiselle ja pohjoismaiselle kulttuureille tyypillisistä asioista. Oppilas osaa kertoa, missä maissa tulee ymmärretyksi ruotsin kielellä.	Oppilas osaa vertailla suomenruotsalaiselle ja pohjoismaisille kulttuureille tyypillisiä asioita. Oppilas osaa kertoa, mihin tarvitsee ruotsin kieltä tulevaisuudessa.
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia	S1	Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa sekä maailman kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Hän oppii kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia.		<i>Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.</i>			
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaan kielellisen uteliaisuuden ja päättelykyvyn kehittymistä	S1	Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä kehittämään kielellistä päättelykykyään.	Kielellinen päättely	Oppilas osaa nimetä jonkin yhtäläisyyden ja jonkin eron ruotsin kielen ja äidinkiелensä tai muun osaamansa kielen välillä.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista ruotsin kielen ja äidinkiелensä tai muun osaamansa kielen välillä.	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista ruotsin kielen ja äidinkiелensä tai muun osaamansa kielen välillä.	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja ruotsin kielen ja äidinkiелensä tai muun osaamansa kielen välillä.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
						Oppilas osaa nimetä joitakin kielellistä päättelyä tukevia strategioita.	Oppilas osaa käyttää sopivia kielellistä päättelyä tukevia strategioita.
T4 ohjata oppilasta löytämään ruotsinkielistä aineistoa	S1	Oppilas oppii löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja kiinnostavaa ruotsinkielistä aineistoa.	Ruotsinkielisen aineiston löytäminen	Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin itselleen sopivasta ruotsinkielisestä aineistosta.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä itseään kiinnostavista ruotsinkielisistä aineistoista.	Oppilas osaa kertoa ruotsinkielisistä aineistoista, jotka ovat hänelle sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.	Oppilas osaa vertailla ruotsinkielisiä aineistoja, jotka ovat hänelle sopivia ja jotka kiinnostavat häntä.
Kielenopiskelutaidot							
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	Oppilas oppii kertomaan ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.	Ruotsin kielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen ruotsin kielen opiskelulle. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan ja kannustaa oppilasta	S2	Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Hän oppii eri tapoja oppia	Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta ja sopivien kielen oppimistapojen löytäminen	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan.	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan.	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan.	Oppilas ottaa paljon vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
harjaannuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilla, millaiset tavat oppia kieliä sopivat kullekin parhaiten		kieliä sekä hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa ruotsin kielen taitonsa kehittämisessä ja käyttämään ruotsin kielen taitoaan rohkeasti.		Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.	Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.	Oppilas osaa käyttää useita oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.	Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen ruotsin kieltä ja muita kieliä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				Taitotaso A1.1	Taitotaso A1.2	Taitotaso A1.3	Taitotaso A2.1
T7 järjestää oppilaalle tilaisuuksia harjoitella eri viestintäkanavia käyttäen suullista ja kirjallista viestintää ja vuorovaikutusta	S3	Oppilas oppii viestimään suullisesti ja kirjallisesti eri viestintätilanteissa.	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.	Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.	Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.
T8 tukea oppilasta kielellisten viestintästrategioiden käytössä	S3	Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita eri viestintätilanteissa.	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon	Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkiin keskeisiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja. Oppilas osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee vielä usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai	Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin eikielellisiin ilmaisuihin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
				tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.		muunlaisella minipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
T9 auttaa oppilasta laajentamaan kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvien ilmausten tuntemustaan	S3	Oppilas oppii käyttämään ruotsin kielelle ja kielialueen kulttuurille tyypillisiä kohteliaisuuden ilmauksia.	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiinomisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiinomisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa tilanteissa.	Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelu- muotoja sekä esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				Taitotaso A1.1	Taitotaso A1.2	Taitotaso A1.3	Taitotaso A2.1
T10 rohkaista oppilasta tulkitsemaan ikätasolleen sopivia ja itseään kiinnostavia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä	S3	Oppilas oppii tulkitsemaan erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia.	Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta.	Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukena. Oppilas pystyy löytämään	Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
					Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.	tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatuksut tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				Taitotaso A1.1	Taitotaso A1.2	Taitotaso A1.3	Taitotaso A2.1
T11 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa pienimuotoista puhumista ja kirjoittamista kiinnittäen huomiota myös ääntämiseen ja tekstin sisällön kannalta oleellisimpiin rakenteisiin	S3	Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen ruotsin kielen keskeistä sanastoa ja keskeisiä rakenteita. Hän oppii ääntämään ymmärrettävästi.	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vaki ilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.	Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muuttaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman	Oppilas osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin	

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
					tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.		harjoitelluissa ilmauksissa.

Finska, modersmålsinriktad lärokurs

Bedömning av elevens lärande och kunnande i A-lärokursen i modersmålsinriktad finska i årskurs 3–6

Bedömningen ska sporra och ge eleverna möjlighet att bli medvetna om sina kunskaper, att utveckla dem och att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. För att studierna ska framskrida är det centralt att eleven genomför självvärdering och kamratrespons. Mångsidig bedömning ger de elever som har inlärningssvårigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sitt kunnande.

Läraren ska ge en verbal bedömning eller ett siffervitsord i A-lärokursen i modersmålsinriktad finska genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i A-lärokursen i modersmålsinriktad finska. Eleven har uppnått målen i A-lärokursen i modersmålsinriktad finska för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för lärokursen i A-lärokursen i modersmålsinriktad finska och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i A-lärokursen i modersmålsinriktad finska och i vitsordet som ska bildas.

I bedömningen ska man ta i beaktande alla mål i läroämnet. Bedömningen av förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter och förmåga att producera texter, ska grunda sig på den Europeiska referensramen och den finländska nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som utarbetats utgående från den.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet							
M1 uppmuntra eleven att lägga märke till och intressera sig för mångfalden och utbudet av finskspråkigt material som stödjer det egna lärandet och att hjälpa eleven att bli förtrogen med karaktäristiska drag i den finskspråkiga kulturen	I1	Eleven lär sig att göra iakttagelser om mångfalden i den finskspråkiga kulturen som har betydelse för hens lärande. Eleven lär känna karaktäristiska drag i den finskspråkiga kulturen.	Förmåga att bilda sig en uppfattning om mångfalden i den finskspråkiga kulturen.	Eleven kan hitta finskspråkigt material. Eleven kan ge exempel på karaktäristiska drag i den finskspråkiga kulturen.	Eleven kan hitta lämpligt och intresseväckande finskspråkigt material. Eleven kan berätta om karaktäristiska drag i den finskspråkiga kulturen.	Eleven kan hitta lämpligt och intresseväckande finskspråkigt material som stödjer det egna lärandet. Eleven kan beskriva karaktäristiska drag i den finskspråkiga kulturen.	Eleven kan hitta lämpligt och intresseväckande finskspråkigt material som utvecklar det egna lärandet. Eleven kan mer detaljerat beskriva karaktäristiska drag i den finskspråkiga kulturen.
M2 att motivera eleven att värdesätta sin egen och andras språkliga och kulturella bakgrund, svenskans och finskans ställning som nationalspråk samt att bemöta människor fördomsfritt	I1	Eleven lär sig att värdesätta sin egen språkliga och kulturella bakgrund samt att förstå finskans och svenskans ställning som nationalspråk. Eleven lär sig att bemöta människor fördomsfritt.	Kännedom om finskans och svenskans ställning och betydelse som nationalspråk.	Eleven kan nämna vilka Finlands nationalspråk är. Eleven kan nämna någon orsak till att man talar finska och svenska i Finland.	Eleven kan nämna vilka Finlands nationalspråk är samt ge exempel på deras ställning och betydelse. Eleven kan ge exempel på orsaker till att man talar finska och svenska i Finland.	Eleven kan berätta om Finlands nationalspråk samt om deras ställning och betydelse. Eleven kan berätta om varför man talar finska och svenska i Finland.	Eleven kan berätta om Finlands nationalspråk samt jämföra deras ställning och betydelse. Eleven kan reflektera över varför man talar finska och svenska i Finland.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M3 handleda eleven att lägga märke till likheter och olikheter i språk och väcka hans nyfikenhet för sin två/flerspråkighet och sin egen kulturbakgrund	11	Eleven lär sig att känna igen likheter och olikheter mellan olika språk. Eleven lär sig att utveckla sin språkliga förmåga i finska med stöd av sin egen språk- och kulturbakgrund.	Språklig förmåga	Eleven kan nämna någon likhet och olikhet mellan finska och svenska eller andra språk hen kan. Eleven kan ge ett exempel på något lämpligt sätt för att utveckla sin språkliga förmåga i finska med stöd av sin egen språk- och kulturbakgrund.	Eleven kan ge exempel på likheter och olikheter mellan finska och svenska eller andra språk hen kan. Eleven kan ge några exempel på lämpliga sätt för att utveckla sin språkliga förmåga i finska med stöd av sin egen språk- och kulturbakgrund.	Eleven kan berätta om likheterna och olikheterna mellan finska och svenska eller andra språk hen kan. Eleven kan berätta om lämpliga sätt för att utveckla sin språkliga förmåga i finska med stöd av sin språk- och kulturbakgrund.	Eleven kan jämföra och dra nytta av likheter och olikheter mellan finska och svenska eller andra språk hen kan. Eleven kan använda lämpliga sätt för att utveckla sin språkliga förmåga i finska med stöd av sin egen språk- och kulturbakgrund.
Färdigheter för språkstudier							
M4 tillsammans gå igenom målen för undervisningen och skapa en tillåtande studieatmosfär som stöder och uppmuntrar eleverna att lära sig och lära av varandra	12	Eleven lär sig att berätta om mål för sina studier i finska. Eleven lär sig att samarbeta och fungera i grupp på ett sätt som motiverar till att lära sig tillsammans.	Förmåga att berätta om mål för sina studier i finska, att samarbeta och fungera i grupp	Eleven kan nämna något enskilt mål för sina studier i finska. Eleven kan stundvis samarbeta och delta i gruppens aktiviteter.	Eleven kan förtydliga mål för sina studier i finska. Eleven kan samarbeta och delta i gruppens aktiviteter.	Eleven kan berätta om mål för sina studier i finska. Eleven kan samarbeta och delta i gruppens aktiviteter på ett sätt som motiverar till att lära sig tillsammans.	Eleven kan berätta om målen för sina studier i finska och berätta hur hen arbetar för att nå målen. Eleven kan samarbeta och delta i gruppens aktiviteter på ett mångsidigt sätt

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
							och som motiverar till att lära sig tillsammans.
M5 handleda eleven att också med hjälp av digitala verktyg ta ansvar för sina språkstudier och mångsidigt och aktivt använda sina kunskaper i både finska och svenska t.ex. genom att söka information på båda språken	12	Eleven lär sig att ta ansvar för sina studier i finska. Eleven lär sig att använda olika sätt, även digitala, för att utveckla sina kunskaper i finska samt för sina språkstudier.	Förmåga att ta ansvar för sina studier i finska samt hitta lämpliga sätt att lära sig språk.	Eleven kan under handledning i någon mån ta ansvar för sina studier i finska. Eleven kan använda något sätt, även digitala, för att lära sig finska och andra språk.	Eleven kan i någon mån ta ansvar för sina studier i finska. Eleven kan använda några olika sätt, även digitala, för att lära sig finska och andra språk och som främjar det egna lärandet.	Eleven kan ta relativt stort ansvar för sina studier i finska. Eleven kan använda många olika sätt, även digitala, för att lära sig finska och andra språk och som främjar det egna lärandet.	Eleven kan ta stort ansvar för sina studier i finska. Eleven kan mångsidigt utnyttja olika sätt, även digitala, för att lära sig finska och andra språk och som främjar det egna lärandet.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera				Kunskapsnivå A1.3	Kunskapsnivå A2.2	Kunskapsnivå B1.1	Kunskapsnivå B1.1/B1.2
M6 uppmuntra eleven att diskutera och debattera ämnen som lämpligen angår och intresserar hans åldersgrupp i relation till livserfarenheten	13	Eleven lär sig att aktivt delta i olika kommunikationssituationer.	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven reder sig i många rutinmässiga kommunikationssituationer men tar ibland stöd av sin samtalspartner.	Eleven reder sig relativt bra i olika vardagliga kommunikationssituationer. Eleven kan i allt högre grad ta initiativ i en kommunikationssituation.	Eleven kan relativt obehindrat kommunicera, delta i diskussioner och uttrycka sina åsikter i vardagliga kommunikationssituationer.	Eleven kan kommunicera, delta i diskussioner och uttrycka sina åsikter också i vissa mer krävande situationer som till exempel då man diskuterar en aktuell händelse.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M7 uppmuntra eleven att visa initiativförmåga i kommunikationssituationer och att utveckla språkliga kompensationsstrategier, t.ex. i samband med nya ord och begrepp	13	Eleven lär sig att ta initiativ i kommunikationssituationer och att lära sig att använda kommunikationsstrategier.	Förmåga att använda kommunikationsstrategier	<p>Eleven deltar i kommunikationen behöver fortfarande ofta hjälpmedel.</p> <p>Eleven kan reagera med korta verbala uttryck, små gester (till exempel genom att nicka), ljud eller liknande minimal respons.</p> <p>Eleven måste ofta be samtalspartnern att förtydliga eller upprepa.</p>	<p>Eleven deltar i allt högre grad i kommunikation. Eleven använder vid behov standarduttryck för att be om precisering av nyckelord.</p> <p>Eleven måste då och då be samtalspartnern upprepa eller förtydliga. Eleven använder till exempel ett närliggande eller allmännare begrepp när hen inte vet det exakta begreppet (hund/djur eller hus/stuga).</p>	<p>Eleven kan i någon mån ta initiativ i olika skeden av en kommunikationssituation och försäkra sig om att samtalspartnern har förstått budskapet.</p> <p>Eleven kan omskriva eller byta ut obekanta ord eller omformulera sitt budskap. Kan diskutera betydelsen av obekanta uttryck.</p>	<p>Eleven kan ta initiativ i en kommunikationssituation där ett bekant ämne behandlas och kan försäkra sig om att samtalspartnern har förstått budskapet, rätta till missförstånd.</p> <p>Eleven kan omskriva eller byta ut obekanta ord eller omformulera sitt budskap.</p> <p>Eleven kan diskutera betydelsen av obekanta uttryck och också av relativt komplicerade uttryck.</p>
M8 handleda eleven att känna igen kulturella drag i kommunikation på målspråket finska och på svenska och att stödja hens	13	<p>Eleven lär sig att känna igen kulturella drag i kommunikation.</p> <p>Eleven lär sig konstruktiv</p>	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven kan använda vanliga uttryck som kännetecknar artigt språkbruk i många rutinmässiga sociala sammanhang.	Eleven kan använda språket på ett enkelt sätt för centrala ändamål, till exempel för att utbyta information eller uttrycka sin	<p>Eleven visar att hen behärskar de viktigaste artighetskutymerna.</p> <p>Eleven kan i sin kommunikation ta</p>	Eleven visar att hen behärskar de viktigaste artighetskutymerna och kan fästa vikt vid språkets formalitet.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
växande förmåga i interkulturell kommunikation		interkulturell kommunikation			åsiikt eller ståndpunkt på ett lämpligt sätt. Eleven kan diskutera artigt med hjälp av vanliga uttryck och grundläggande kommunikationsrutiner.	hänsyn till några viktiga kulturellt betingade aspekter.	Eleven kan i sin kommunikation ta hänsyn till de viktigaste kulturellt betingade aspekterna.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter				Kunskapsnivå A1.3	Kunskapsnivå A2.2	Kunskapsnivå B1.1	Kunskapsnivå B1.1/B1.2
M9 erbjuda eleven möjlighet att med hjälp av olika källor lyssna på, läsa och med hjälp av läs- och lärstrategier tolka för hen betydelsefulla lättbegripliga texter på standardspråk	13	Eleven lär sig att förstå muntliga och skriftliga texter och att tillämpa olika strategier för att tolka dem.	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår med hjälp av kontexten skreven text och långsamt tal som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck. Eleven kan plocka ut enkel information enligt behov ur en kort text.	Eleven kan i mycket stora drag följa med ett tydligt anförande, känner ofta igen ämnet i en pågående diskussion och förstår det väsentliga i en allmänspråklig text eller långsamt tal som innehåller bekanta ord. Eleven kan härleda betydelsen av obekanta ord utgående från kontexten.	Eleven förstår det väsentliga och vissa detaljer i tydligt och relativt långsamt allmänspråkligt tal eller i lättfattlig skreven text. Eleven förstår tal eller skreven text som bygger på gemensam erfarenhet eller allmän kunskap. Eleven urskiljer även oförberedd	Eleven förstår det väsentliga och många detaljer i lite mer krävande allmänspråkligt och relativt långsamt tal eller i lättfattlig skreven text. Eleven förstår tal eller skreven text som bygger på gemensam erfarenhet eller allmän kunskap. Eleven urskiljer även utan

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
						det centrala innehållet, nyckelord och viktiga detaljer.	förberedelse det centrala innehållet, nyckelord och viktiga detaljer.
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter				Kunskapsnivå A1.2	Kunskapsnivå A2.1	Kunskapsnivå A2.2	Kunskapsnivå A2.2/B1.1
M10 handleda eleven att producera texter som hänför sig till hans vardag och att med hjälp av strukturer på en grundläggande och något mer krävande språkfärdighetsnivå öva sig att producera, dela och publicera redan tolkade texter	I3	Eleven lär sig att uttrycka sig muntligt och skriftligt också med hjälp av mer krävande strukturer och ordförråd.	Förmåga att producera texter	<p>Eleven kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om några bekanta och för hen viktiga saker samt skriva några korta meningar om inövade ämnen.</p> <p>Eleven uttalar de flesta inövade uttrycken begripligt.</p> <p>Eleven behärskar ett mycket begränsat ordförråd, några situationsbundna uttryck och en del av den elementära grammatiken.</p>	<p>Eleven kan med enkla meningar och ett konkret ordförråd berätta om vardagliga och konkreta saker som är viktiga för hen.</p> <p>Eleven behärskar ett lätt förutsägbart ordförråd och många centrala strukturer.</p> <p>Eleven kan tillämpa några grundläggande uttalsregler också i andra än inövade uttryck.</p>	<p>Eleven kan räkna upp och beskriva (för åldern typiska) saker som anknyter till vardagen med hjälp av vanliga ord, några idiomatiska uttryck samt grundläggande och ibland också lite svårare strukturer.</p> <p>Eleven kan tillämpa några grundläggande uttalsregler också i andra än inövade uttryck.</p>	<p>Eleven kan redogöra för det väsentliga angående vardagliga ämnen, verkliga eller fiktiva, som intresserar hen.</p> <p>Eleven använder sig av ett relativt omfattande ordförråd och också krävande strukturer samt idiomatiska uttryck.</p> <p>Eleven kan tillämpa grundläggande uttalsregler också på andra än inövade uttryck.</p>

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin äidinkielenomaisessa A-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Ruotsin äidinkielenomaisen A-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ruotsin äidinkielenomaisen A-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut ruotsin äidinkielenomaisen A-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin äidinkielenomaisen A-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin äidinkielenomaisen A-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostetaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehykseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen							
T1 kannustaa oppilasta kiinnostumaan Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta, auttaa oppilasta löytämään	S1	Oppilas oppii tunnistamaan Suomen ja Pohjoismaiden kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta, löytämään ja valitsemaan itselle sopivaa ja	Suomen ja Pohjoismaiden kielellisen ja kulttuurisen ympäristön sekä ruotsinkielisen kulttuurin erityispiirteiden hahmottaminen sekä ruotsinkielisen	Oppilas osaa nimenä joitakin ruotsinkielisen kulttuurin erityispiirteitä. Oppilas osaa löytää ruotsinkielistä aineistoa.	Oppilas osaa kertoa Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta moninaisuudesta sekä ruotsinkielisen kulttuurin erityispiirteistä.	Oppilas osaa kuvailla Suomen ja Pohjoismaiden kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä ruotsinkielisen kulttuurin	Oppilas osaa kuvailla yksityiskohtaisemmin Suomen ja Pohjoismaiden kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä ruotsinkielisen

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
omaa oppimistaan tukevaa ruotsinkielistä materiaalia sekä ohjata oppilasta kiinnittämään huomiota ruotsinkielisen kulttuurin erityispiirteisiin		kiinnostavaa ruotsinkielistä aineistoa sekä havainnoidaan ruotsinkielisen kulttuurin erityispiirteitä.	aineiston löytäminen		Oppilas osaa löytää sopivaa ja kiinnostavaa ruotsinkielistä aineistoa.	erityispiirteitä. Oppilas osaa löytää sopivaa ja kiinnostavaa ruotsinkielistä aineistoa, joka tukee omaa oppimista.	kulttuurin erityispiirteitä. Oppilas osaa löytää sopivaa ja kiinnostavaa ruotsinkielistä aineistoa, joka kehittää omaa oppimista.
T2 motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa, suomen ja ruotsin asemaa kansalliskielinä ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia	S1	Oppilas oppii arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustansa, ymmärtämään suomen ja ruotsin aseman ja merkityksen kansalliskielinä sekä kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkoletuksia.	Suomen ja ruotsin kielen aseman ja merkityksen tunteminen Suomessa	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet. Oppilas osaa mainita jonkin syyn, miksi Suomessa puhutaan ruotsia.	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet ja antaa esimerkkejä niiden asemasta. Oppilas osaa antaa esimerkkejä syistä, miksi Suomessa puhutaan ruotsia.	Oppilas osaa kertoa Suomen kansalliskielistä sekä niiden asemasta ja merkityksestä. Oppilas osaa kertoa, miksi Suomessa puhutaan ruotsia.	Oppilas osaa kertoa Suomen kansalliskielistä ja vertailla niiden asemaa ja merkitystä. Oppilas osaa pohdita, miksi Suomessa puhutaan ruotsia.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä herättää oppilaan uteliaisuus omaa kaksikielisyystään ja kaksikulttuurisuuttaan kohtaan	S1	Oppilas oppii tunnistamaan kieliä yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä. Hän oppii kielellistä päättelykykyä kieli- ja kulttuuritaustansa avulla ruotsin kielen opiskelussaan.	Kielellinen päättely	Oppilas osaa nimetä joitakin yhtäläisyyksiä ja eroja ruotsin ja suomen kielen tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa antaa jonkin esimerkin sopivasta tavasta kehittää ruotsin	Oppilas osaa antaa esimerkkejä yhtäläisyyksistä ja eroista ruotsin ja suomen kielen tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä sopivista tavoista kehittää	Oppilas osaa kertoa yhtäläisyyksistä ja eroista ruotsin ja suomen kielen tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa kertoa sopivista tavoista kehittää ruotsin kielen kielellistä päättelykykyään	Oppilas osaa vertailla yhtäläisyyksiä ja eroja ruotsin ja suomen kielen tai muun osaamansa kielen välillä. Oppilas osaa käyttää sopivia tapoja kehittää ruotsin kielen kielellistä päättelykykyään kieli- ja

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
				kielen kielellistä päättelykykyään kieli- ja kulttuuritaustansa avulla.	ruotsin kielen kielellistä päättelykykyään kieli- ja kulttuuritaustansa avulla.	kieli- ja kulttuuritaustansa avulla.	kulttuuritaustansa avulla.
Kielenopiskelutaidot							
T4 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluilmapiiri, jossa tärkeintä on viestinvälittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	Oppilas oppii kertomaan ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan sekä tekemään yhteistyötä ja toimimaan ryhmässä muita kannustaen.	Ruotsin kielen opiskelun tavoitteista kertominen ja ryhmässä toimiminen	Oppilas osaa nimetä jonkin tavoitteen ruotsin kielen opiskelulle. Oppilas osallistuu toisinaan ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.	Oppilas osaa antaa joitakin esimerkkejä ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä.	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä kannustavasti.	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen opiskelun tavoitteistaan ja siitä, kuinka hän työskentelee saavuttaakseen tavoitteensa. Oppilas osallistuu ryhmän toimintaan ja tekee yhteistyötä monipuolisesti ja kannustavasti.
T5 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiskelustaan myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen ja kannustaa oppilasta harjaantamaan kielitaitoaan monipuolisesti ja aktiivisesti esimerkiksi	S2	Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan sekä käyttämään erilaisia tapoja kielten opiskelussaan, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa.	Vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta ja sopivien kielenoppimistapojen löytäminen	Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa,	Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa, oppiakseen ruotsia ja muita kieliä.	Oppilas ottaa melko paljon vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää useita oppimistapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa,	Oppilas ottaa paljon vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
etsimällä itseään kiinnostavaa ruotsinkielistä aineistoa				oppiakseen ruotsia ja muita kieliä.		oppiakseen ruotsia ja muita kieliä.	oppiakseen ruotsia ja muita kieliä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa				Taitotaso A1.3	Taitotaso A2.2	Taitotaso B1.1	Taitotaso B1.1/B1.2
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaan ikätasolle ja elämäkokemukseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	S3	Oppilas oppii osallistumaan aktiivisesti eri viestintätilanteisiin.	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy monista rutiinimaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.	Oppilas selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista. Oppilas pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.	Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä tilanteissa.	Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään myös joissakin vaativammissa tilanteissa, kuten keskusteltaessa ajankohtaisesta tapahtumasta.
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiokeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3	Oppilas oppii olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa sekä käyttämään viestintästrategioita.	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimalautteella.	Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin ja käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää	Oppilas pystyy josain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Oppilas osaa kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.	Oppilas pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin, korjata väärintymmärryksiä sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
				Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä käsitettä (koira/eläin tai talo/mökki).	Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.	Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ja melko mutkikkaidenkin ilmauksien merkityksistä.
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaan rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää	S3	Oppilas oppii tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä. Hän oppii rakentavaa kulttuurienvälistä viestintää.	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Oppilas osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaamiseen. Oppilas pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.	Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon joitakin tärkeitä kulttuuriin liittyviä näkökohtia.	Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja osaa kiinnittää huomiota kielenkäytön muodollisuuteen. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessaan huomioon tärkeitä kulttuurisia käytänteitä.
Karttuva kielitaito, taito tulkita tekstejä				Taitotaso A1.3	Taitotaso A2.2	Taitotaso B1.1	Taitotaso B1.1/B1.2
T9 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen	S3	Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä hyödyntäen	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä	Oppilas pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia,	Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta	Oppilas ymmärtää pääasiat ja useita yksityiskohtia hieinan vaativammasta

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleis-tajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita		erilaisia ymmärtämisstrategioita.		ja hidasta puhetta asiayhteyden tuke-mana. Oppilas pystyy löytämään tarvitse-mansa yksinkertai-sen tiedon lyhyestä tekstistä.	tunnistaa usein ym-pärillään käytävän keskustelun aiheen ja ymmärtää pää-asiat tuttua sanas-toa sisältävästä yleiskielisestä teks-tistä tai hitaasta puheesta. Oppilas osaa pää-tellä tuntematto-mien sanojen mer-kityksiä asiayhtey-destä.	yleiskielisestä pu-heesta tai yleista-juisesta kirjoite-tusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen koke-mukseen tai yleis-tietoon perustuvaa puhetta tai kirjoi-tettua tekstiä. Oppilas löytää pää-ajatukset, avainsa-nat ja tärkeitä yksi-tyiskohtia myös val-mistautumatta.	normaalitempoi-sesta yleiskielisestä puheesta tai yleista-juisesta kirjoitetusta tekstistä. Oppilas ymmärtää yhteiseen kokemuk-seen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua teks-tiä. Oppilas löytää pää-ajatukset, avainsa-nat ja tärkeitä yksi-tyiskohtia myös val-mistautumatta.
Karttuva kielitaito, taito tuottaa tekstejä				Taitotaso A1.2	Taitotaso A2.1	Taitotaso A2.2	Taitotaso A2.2/B1.1
T10 ohjata oppi-lasta tuottamaan jokapäiväiseen elä-mään liittyviä teks-tejä, hallitsemaan perustason ja hiu-kan vaativampiakin rakenteita ja opet-telemaan myös tul-kittavien tekstien	S3	Oppilas oppii ilmai-semaan itseään suullisesti ja kirjalli-sesti käyttäen ruot-sin kielen vaativam-paakin sanastoa ja rakenteita.	Tekstien tuottamis-taidot	Oppilas pystyy ker-tomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuväriä ja kirjoittaa muuta-man lyhyen lauseen harjoitelluista ai-heista.	Oppilas pystyy ker-tomaan jokapäiväi-sistä ja konkreetti-sista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinker-taisia lauseita ja konkreettista sa-nastoa.	Oppilas osaa kuvata luettelomaisesti ikäkaudelleen tyy-pillisiä ja jokapäi-väiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia il-mauksia sekä	Oppilas osaa kertoa keskeisimmistä, itseä kiinnostavista jokapäiväiseen elä-mään liittyvistä to-dellisista tai kuvit-teellisista asioista. Oppilas käyttää melko laajaa

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
käyttämistä tuottamiseen, jakamiseen ja julkaisemiseen				Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.	Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.	perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin.	sanastoa ja vaativia rakenteita sekä idiomaattisia ilmauksia. Oppilas osaa soveltaa ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Finska, B1-lärokurs

Bedömning av elevens lärande och kunnande i B1-lärokursen i finska i årskurs 3–6

Bedömningen ska sporra och ge eleverna möjlighet att bli medvetna om sina kunskaper, att utveckla dem och att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. För att studierna ska framskrida är det centralt att eleven genomför självvärdering och kamratrespons. Mångsidig bedömning ger de elever som har inlärningssvårigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sitt kunnande.

Läraren ska ge en verbal bedömning eller ett siffervitsord i B1-lärokursen i finska genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i B1-lärokursen i finska. Eleven har uppnått målen i B1-lärokursen i finska för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga.

Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för lärokursen i B1-lärokursen i finska och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i B1-lärokursen i finska och i vitsordet som ska bildas.

I bedömningen ska man ta i beaktande alla mål i läroämnet. Bedömningen av förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter och förmåga att producera texter, ska grunda sig på den Europeiska referensramen och den finländska nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som utarbetats utgående från den.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet							
M1 hjälpa eleven att forma sin uppfattning om det inbördes sambandet mellan alla språk hen studerar	I1	Eleven lär sig att uppfatta skillnader och likheter mellan de olika språk hen kan och studerar samt utveckla sina språkfärdigheter.	Förmåga att uppfatta skillnader och likheter mellan olika språk	Eleven kan nämna några skillnader och likheter mellan de olika språk hen kan och studerar för att utveckla sina språkfärdigheter.	Eleven kan ge exempel på skillnader och likheter mellan de olika språk hen kan och studerar för att utveckla sina språkfärdigheter.	Eleven kan berätta om skillnader och likheter mellan de olika språk hen kan och studerar för att utveckla sina språkfärdigheter.	Eleven kan jämföra skillnader och likheter mellan de olika språk hen kan och studerar för att utveckla sina språkfärdigheter.
M2 handleda eleven att se historiska och kulturella beröringspunkter mellan finska och svenska och att bekanta sig med finskans och svenskans ställning som nationalspråk	I1	Eleven lär sig att förstå sambandet mellan finska och svenska samt att förstå finskans ställning och betydelse som nationalspråk.	Kännedom om finskans ställning och betydelse i Finland	Eleven kan nämna vilka Finlands nationalspråk är. Eleven kan nämna några orsaker till att man talar finska och svenska i Finland.	Eleven kan berätta om Finlands nationalspråk. Eleven kan berätta om finskans ställning som nationalspråk samt berätta om några orsaker till att man talar	Eleven kan berätta om Finlands nationalspråk. Eleven kan berätta om finskans ställning som nationalspråk samt berätta varför man talar finska och svenska i Finland.	Eleven kan berätta om Finlands nationalspråk. Eleven kan berätta om finskans ställning som nationalspråk. Eleven kan berätta om betydelsen av

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					finska och svenska i Finland.	Eleven kan berätta om sambandet mellan finska och svenska ur språklig synvinkel.	sambandet mellan finska och svenska ur språklig synvinkel.
Färdigheter för språkstudier							
M3 ge eleven möjligheter att också med hjälp av digitala verktyg öva sina kommunikativa färdigheter i en tillåtande studieatmosfär, att ta ansvar för sina studier och att utvärdera sina kunskaper	12	Eleven lär sig att använda sina kommunikativa färdigheter tillsammans med andra för att utveckla sina kunskaper i finska, även med hjälp av digitala verktyg. Eleven lär sig att ta ansvar för sina studier i finska och utvärdera sina kunskaper.	Förmåga att använda kommunikativa färdigheter, att hitta lämpliga sätt för att lära sig språk samt förmåga att ta ansvar för sina studier i finska.	Eleven kan använda någon kommunikativ färdighet tillsammans med andra. Eleven kan använda enskilda sätt för att lära sig finska. Eleven kan tidvis ta ansvar för sina studier i finska.	Eleven kan använda några kommunikativa färdigheter tillsammans med andra. Eleven kan använda några sätt för att lära sig finska. Eleven kan i viss mån ta ansvar för sina studier i finska.	Eleven kan använda olika kommunikativa färdigheter tillsammans med andra. Eleven kan utnyttja sådana sätt att lära sig språk som stödjer utvecklingen av språkkunskap och av de egna färdigheterna i finska. Eleven kan ta relativt stort ansvar för sina studier i finska.	Eleven kan använda många olika kommunikativa färdigheter tillsammans med andra. Eleven kan utnyttja sådana sätt för att lära sig språk som stödjer utvecklingen av språkkunskap och av de egna färdigheterna i finska. Eleven kan på ett mångsidigt sätt ta ansvar för sina studier i finska.
M4 uppmuntra eleven att se kunskaper i finska som	12	Eleven lär sig att förstå betydelsen av kunskaper i	Förmåga att bilda sig en uppfattning om betydelsen av	Eleven kan ge något exempel på	Eleven kan ge exempel på betydelsen av kunskaper i	Eleven kan ge exempel på betydelsen av kunskaper i	Eleven kan berätta om betydelsen av kunskaper i finska

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
en viktig del av kontinuerligt lärande och utökade språkresurser och uppmuntra hen att söka och utnyttja finska lärmiljöer också utanför skolan		finska som en del av kontinuerligt lärande och av de egna språkresurserna. Eleven lär sig att hitta och utnyttja finskspråkiga sammanhang för att utveckla det egna lärandet.	kunskaper i finska som en del av kontinuerligt lärande och av de egna språkresurserna. Förmåga att hitta finskspråkiga sammanhang för att utveckla det egna lärandet.	betydelsen av kunskaper i finska. Eleven kan nämna något finskspråkigt sammanhang för att utveckla det egna lärandet.	finska som en del av det egna livet. Eleven kan nämna några finskspråkiga sammanhang för att utveckla det egna lärandet.	finska som en del av det egna livet och av de egna språkresurserna. Eleven kan ge exempel på finskspråkiga sammanhang som hen kan utnyttja för att utveckla det egna lärandet.	som en del av det egna livet, av de egna språkresurserna och kontinuerligt lärande. Eleven kan jämföra finskspråkiga sammanhang som hen kan utnyttja för att utveckla det egna lärandet.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera				Kunskapsnivå Pre A1.1	Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.2	Kunskapsnivå A1.3
M5 handleda eleven att mångsidigt öva huvudsakligen muntlig kommunikation	13	Eleven lär sig att kommunicera i olika kommunikationssituationer	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven klarar under handledning eller med stöd av sin samtalspartner av någon av de vanligaste och ofta återkommande och rutinmässiga kommunikationssituationerna.	Eleven klarar sporadiskt av, med stöd av sin samtalspartner, några ofta återkommande och rutinmässiga kommunikationssituationer.	Eleven klarar sporadiskt av ofta återkommande rutinmässiga kommunikationssituationer men tar för det mesta ännu stöd av sin samtalspartner.	Eleven reder sig i många rutinmässiga kommunikationssituationer men tar ibland stöd av sin samtalspartner.
M6 uppmuntra eleven att använda olika, också non-verbala tillvägagångssätt för att	13	Eleven lär sig att använda olika kommunikationsstrategier för att förstå och för att	Förmåga att använda kommunikationsstrategier	Eleven behöver väldigt mycket hjälpmedel (till exempel gester, teckningar,	Eleven behöver mycket hjälpmedel (till exempel gester, teckningar, lexikon, internet).	Eleven använder sig av det mest centrala ord- och uttrycksförrådet i	Eleven deltar i kommunikation men behöver fortfarande ofta hjälpmedel.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
nå fram med sitt budskap och att vid behov i en muntlig kommunikationssituation be om upprepning eller långsammare tempo		nå fram med sitt budskap i olika kommunikationssituationer		lexikon, internet) då hen deltar i kommunikation.	Eleven kan ibland gissa eller härleda enskilda ords betydelse utgående från kontexten, allmän kunskap eller sina andra språkkunskaper. Eleven kan uttrycka om hen har förstått.	sin kommunikation. Eleven behöver mycket hjälpmedel. Eleven kan besamtalspartnern att upprepa eller tala långsammare.	Eleven kan reagera med korta verbala uttryck, små gester (till exempel genom att nicka), ljud eller liknande minimal respons. Eleven måste ofta besamtalspartnern att förtydliga eller upprepa.
M7 handleda eleven att öva sig i olika artighetsfraser	13	Eleven lär sig olika artighetsfraser	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven kan under handledning använda någon av de för språket eller kulturen mest typiska artighetsfraserna (hälsa, säga adjö, tacka).	Eleven kan använda några för språket eller kulturen typiska artighetsfraser (hälsa, säga adjö, tacka) i några mycket rutinmässiga sociala sammanhang.	Eleven kan använda några av de vanligaste artighetsfraserna på språket i rutinmässiga sociala sammanhang.	Eleven kan använda vanliga uttryck som kännetecknar artigt språkbruk i många rutinmässiga sociala sammanhang.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter				Kunskapsnivå Pre A1.1	Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.2	Kunskapsnivå A1.3
M8 uppmuntra eleven att med hjälp av kontexten få insikt i innehållet i tal eller text	13	Eleven lär sig att förstå olika muntliga och skriftliga texter	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår under handledning en begränsad mängd talade och	Eleven förstår en begränsad mängd talade och skrivna ord och uttryck.	Eleven förstår skrivna text bestående av några ord och långsamt tal som innehåller	Eleven förstår med hjälp av kontexten skrivna text och långsamt tal som innehåller enkla,

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
som är förutsägbara och för åldersgruppen vanliga eller lämpliga				skrivna ord och uttryck.	Eleven känner till teckensystemet eller ett mycket begränsat antal skrivtecken.	inövade, bekanta ord och uttryck. Eleven kan urskilja enskilda fakta i en text.	bekanta ord och uttryck. Eleven kan plocka ut enkel information enligt behov ur en kort text.
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter				Kunskapsnivå Pre A1.1	Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.1/A1.2	Kunskapsnivå A1.2
M9 ge eleven många möjligheter att öva sig i att tala och skriva i mycket enkla och för åldern relevanta situationer	I3	Eleven lär sig att uttrycka sig muntligt och skriftligt genom att använda språkets centrala ordförråd och strukturer. Eleven lär sig att uttala begripligt.	Förmåga att producera texter	Eleven kan under handledning uttrycka sig i tal och skrift med hjälp av enskilda ord och uttryck som till exempel anknyter till att berätta om sig själv, familj och fritid. Eleven uttalar några ord begripligt.	Eleven kan uttrycka sig mycket begränsat i tal med hjälp av inövade ord och inlärd standarduttryck. Eleven uttalar några inövade uttryck begripligt. Eleven kan skriva några enskilda ord och uttryck.	Eleven kan under handledning berätta om några bekanta och för hen viktiga saker med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd. Eleven kan skriva några enskilda ord och uttryck. Eleven uttalar inövade uttryck begripligt. Eleven kan ett mycket begränsat ordförråd, några situationsbundna	Eleven kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om några bekanta och för hen viktiga saker samt skriva några korta meningar om inövade ämnen. Eleven uttalar de flesta inövade uttrycken begripligt. Eleven behärskar ett mycket begränsat ordförråd, några situationsbundna uttryck och en del av den

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
						uttryck och en del av den elementära grammatiken.	elementära grammatiken.

Svenska, B1-lärokurs

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ruotsin B1-oppimäärässä vuosiluokilla 3–6

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas itsearvioi oppimistaan ja saa vertaispalautetta. Oppilaat, joilla on kieleen liittyviä oppimisvaikeuksia tai joilla on muulla tavoin kielellisesti erilaiset lähtökohdat, voivat myös osoittaa osaamistaan, kun arviointi on monipuolista.

Ruotsin B1-oppimäärän sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain 3–6 kohdennettuihin tavoitteisiin. Lukuvuosiarviointi 6. luokalla perustuu paikallisessa opetussuunnitelmassa kyseiselle vuosiluokalle kohdennettuihin oppiaineen opetuksen tavoitteisiin.

Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositolodistusta varten opettaja käyttää ruotsin B1-oppimäärän valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppilas on saavuttanut ruotsin B1-oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanojen 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan ruotsin B1-oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin lukuvuosiarvioinnin kriteereihin. Paremmen osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Työskentelyn arviointi sisältyy ruotsin B1-oppimäärän lukuvuosiarviointiin ja siitä muodostettavaan arvosanaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki oppiaineen tavoitteet. Vuorovaikutuksessa toimimisen, tekstien tulkintataitojen ja tekstien tuottamistaitojen arviointi perustuu Eurooppalaiseen viitekehukseen ja sen pohjalta laadittuun suomalaiseen sovellukseen Kehittyvän kielitaidon asteikko.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen							
T1 auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisistä suhteista	S1	Oppilas oppii hahmottamaan osaamiensa ja opiskelemissä kielten yhtäläisyyksiä ja eroja sekä kehittämään kielitaitoaan.	Kielten yhtäläisyyksien ja erojen hahmottaminen	Oppilas osaa nimetä joitakin osaamiensa ja opiskelemissä kielten yhtäläisyyksiä ja eroja kehittääkseen kielitaitoaan.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä osaamiensa ja opiskelemissä kielten yhtäläisyyksistä ja eroista kehittääkseen kielitaitoaan.	Oppilas osaa kertoa osaamiensa ja opiskelemissä kielten yhtäläisyyksistä ja eroista kehittääkseen kielitaitoaan.	Oppilas osaa vertailla osaamiensa ja opiskelemissä kielten yhtäläisyyksiä ja eroja kehittääkseen kielitaitoaan.
T2 tutustuttaa oppilas suomen ja ruotsin asemaan kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutukseen suomen kieleen	S1	Oppilas oppii ymmärtämään suomen ja ruotsin kielen aseman ja merkityksen kansalliskielinä sekä ruotsin kielen vaikutusta suomen kieleen.	Ruotsin kielen aseman ja merkityksen tunteminen Suomessa	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet. Oppilas osaa mainita jonkun syyn, miksi Suomessa puhutaan ruotsia.	Oppilas osaa nimetä Suomen kansalliskielet ja antaa esimerkkejä niiden asemasta. Oppilas osaa mainita joitakin syitä, miksi Suomessa puhutaan ruotsia.	Oppilas osaa kertoa Suomen kansalliskielistä sekä niiden asemasta ja merkityksestä. Oppilas osaa kertoa, miksi Suomessa puhutaan ruotsia. Oppilas osaa antaa esimerkkejä ruotsin kielen lainasanoista suomen kielessä.	Oppilas osaa kertoa Suomen kansalliskielistä ja vertailla niiden asemaa ja merkitystä. Oppilas osaa pohdita, miksi Suomessa puhutaan ruotsia. Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen vaikutuksesta suomen kieleen.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
Kielenopiskelutaidot							
T3 ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluympäristössä ja tietojen viestintäteknologiaa käyttäen sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan	S2	Oppilas oppii käyttämään viestinnällisiä taitoja yhdessä muiden kanssa sekä käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa kehittääkseen ruotsin kielen taitoaan. Oppilas oppii ottamaan vastuuta ruotsin opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan.	Viestinnällisten taitojen käyttäminen, sopivien kielten oppimistapojen löytäminen ja vastuun ottaminen ruotsin kielen opiskelusta.	Oppilas osaa käyttää jotain viestinnällistä taitoa yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa käyttää jotakin tapaa, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen ruotsin kieltä. Oppilas ottaa ohjattuna jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan.	Oppilas osaa käyttää joitakin viestinnällisiä taitoja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa käyttää joitakin tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen ruotsin kieltä. Oppilas ottaa jonkin verran vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan.	Oppilas osaa käyttää viestinnällisiä taitoja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa käyttää useita oppimistapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen ruotsin kieltä. Oppilas ottaa melko paljon vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan.	Oppilas osaa käyttää viestinnällisiä taitoja monipuolisesti yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa käyttää monipuolisesti oppimistaan edistäviä tapoja, mukaan lukien tieto- ja viestintäteknologiaa oppiakseen ruotsin kieltä. Oppilas ottaa paljon vastuuta ruotsin kielen opiskelustaan.
T4 rohkaista oppilaita näkemään ruotsin taito tärkeänä osana	S2	Oppilas oppii ymmärtämään ruotsin kielen taidon merkityksen osana	Ruotsin kielen taidon merkityksen ymmärtäminen osana omaa	Oppilas osaa antaa jonkun esimerkin ruotsin kielen taidon merkityksestä.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ruotsin kielen taidon merkityksestä	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ruotsin kielen taidon merkityksestä	Oppilas osaa kertoa ruotsin kielen taidon merkityksestä osana omaa

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
jatkuva oppimista ja oman kielivaranon karttumista ja rohkaista ruotsinkielisten oppimisympäristöjen löytämiseen ja hyödyntämiseen myös koulun ulkopuolella		omaa kielivarantoa ja jatkuva oppimista. Oppilas oppii löytämään ja hyödyntämään ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä.	kielivarantoa ja jatkuva oppimista. Ruotsinkielisten toimintaympäristöjä löytäminen ja hyödyntäminen.	Oppilas osaa nimetä jonkun ruotsinkielisen toimintaympäristön.	osana omaa elämää. Oppilas osaa nimetä joitakin ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä.	osana omaa elämää ja kielivaranon kartuttamista. Oppilas osaa kertoa omaa oppimistaan hyödyntävistä ruotsinkielisistä toimintaympäristöistä.	elämää, kielivaranon kartuttamista ja jatkuva oppimista. Oppilas osaa vertailla omaa oppimistaan hyödyntäviä ruotsinkielisiä toimintaympäristöjä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa				Taitotaso esi A1.1	Taitotaso A1.1	Taitotaso: A1.2	Taitotaso A1.3
T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita	S3	Oppilas oppii viestimään erilaisissa, erityisesti suullisissa viestintätilanteissa.	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas selviytyy ohjattuna ja viestintäkumppanin tukemana jostakin kaikkein yleisimmistä toistuvista ja rutiininomaisista viestintätilanteista.	Oppilas selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmistä toistuvista ja rutiininomaisista viestintätilanteista.	Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmistä toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.	Oppilas selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaniin.
T6 rohkaista oppilasta käyttämään viestinsä perille	S3	Oppilas oppii hyödyntämään viestintästrategioita	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tarvitsee erittäin paljon apukeinoja	Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet,	Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein	Oppilas osallistuu viestintään, mutta

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
saamiseksi monenlaisia, myös eikielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta		eri viestintätilanteissa ymmärtääkseen ja viestinsä perille saamiseksi.		(esimerkiksi eleet, piirtäminen, sanastot, netti) osallistuu viestintään.	piirtäminen, sanastot, internet). Oppilas osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Oppilas osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja ja osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Oppilas osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin tai muunlaisella minimipalautteella. Oppilas joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia	S3	Oppilas oppii erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia.	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää jotakin kielelle ja kulttuurille tyypillistä, rutiinimaista kohteliaisuuden ilmausta (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen).	Oppilas osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiinomaisimissa	Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiinomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiinomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
					sosiaalisissa kontakteissa.		
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä				Taitotaso esi A1.1	Taitotaso A1.1	Taitotaso A1.2	Taitotaso A1.3
T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolle sopivasta puheesta tai kirjoitettusta tekstistä	S3	Oppilas oppii ymmärtämään erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä.	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää ohjattuna vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia.	Oppilas ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia.	Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutamien sananmittaisten kirjoitettujen tekstien ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.	Oppilas ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Oppilas pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä				Taitotaso esi A1.1	Taitotaso A1.1	Taitotaso A1.1/A1.2	Taitotaso A1.2
T9 tarjota oppilaalle runsaasti tilaisuuksia harjoitella ikätasolle sopivaa hyvin pienimuotoista	S3	Oppilas oppii ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti käyttäen kielen keskeistä sanastoa ja	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa ohjattuna sanoa ja kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja lauseita, jotka liittyvät esimerkiksi	Oppilas osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja	Oppilas pystyy kertomaan ohjatusti joitakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa	Oppilas pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
puhumista ja kirjoittamista		keskeisiä rakenteita. Oppilas oppii ääntämään ymmärrettävästi.		itsestä, perheestä ja vapaa-ajasta kertomiseen. Oppilas ääntää joitakin sanoja ymmärrettävästi.	sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Oppilas ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.	ilmaisuvarastoa. Oppilas osaa kirjoittaa joitakin sanoja ja lauseita. Oppilas ääntää harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi. Oppilas osaa hyvin suppean perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.	ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutamien lyhyiden lauseiden harjoitelluista aiheista. Oppilas ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi. Oppilas hallitsee hyvin suppean perussanaston ja muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen sekä peruskieliopin aineksia.

Främmande språk

Engelska, A-lärokurs

Bedömning av elevens lärande och kunnande i A-lärokursen i engelska i årskurs 3–6

Bedömningen ska sporra och ge eleverna möjlighet att bli medvetna om sina kunskaper, att utveckla dem och att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. För att studierna ska framskrida är det centralt att eleven genomför självvärdering och kamratrespons. Mångsidig bedömning ger de elever som har inlärningssvårigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sitt kunnande.

Läraren ska ge en verbal bedömning eller ett siffervitsord i A-lärokursen i engelska genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i A-lärokursen i engelska. Eleven har uppnått målen i A-lärokursen i engelska för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för lärokursen i A-lärokursen i engelska och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i A-lärokursen i engelska och i vitsordet som ska bildas.

I bedömningen ska man ta i beaktande alla mål i läroämnet. Bedömningen av förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter och förmåga att producera texter, ska grunda sig på den Europeiska referensramen och den finländska nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som utarbetats utgående från den.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet							
M1 handleda eleven att lägga märke till den språkliga och kulturella mångfalden i den närmaste omgivningen och i världen samt engelskans ställning som ett globalt	11	Eleven lär sig att känna igen den språkliga och kulturella mångfalden i sin närmiljö och i världen. Eleven lär sig att förstå engelskans ställning som	Förmåga att bilda sig en uppfattning om den språkliga och kulturella mångfalden samt om engelskans ställning och betydelse	Eleven kan nämna några språk som används i hans närmiljö eller i världen. Eleven kan ge något exempel på typiska kulturella drag i olika	Eleven kan berätta vilka språk som används i hans närmiljö och i världen. Eleven kan ge några exempel på typiska kulturella drag i olika	Eleven kan berätta om den språkliga mångfalden i hans närmiljö och i världen. Eleven kan ge exempel på typiska kulturella drag i olika engelskspråkiga länder.	Eleven kan på ett mångsidigt sätt berätta om den språkliga mångfalden i hans närmiljö och i världen. Eleven kan jämföra typiska kulturella drag i olika

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
kommunikationsspråk		globalt kommunikationsspråk.		engelskspråkiga länder.	engelskspråkiga länder. Eleven kan ge exempel på en situation där engelska används som ett globalt kommunikationsspråk.	Eleven kan berätta var i och vilka situationer engelska används som ett globalt kommunikationsspråk.	engelskspråkiga länder. Eleven kan berätta var, i vilka situationer samt varför engelska används som ett globalt kommunikationsspråk.
M2 motivera eleven att värdesätta sin egen språkliga och kulturella bakgrund och den språkliga och kulturella mångfalden i världen samt att bemöta människor fördomsfritt	I1	Eleven lär sig att värdesätta sin egen språkliga och kulturella bakgrund. Eleven lär sig att värdesätta den språkliga och kulturella mångfalden i världen. Eleven lär sig att bemöta människor fördomsfritt.	<i>Används inte som bedömningsgrund. Eleven handleds att som en del av självvärderingen reflektera över sina egna erfarenheter.</i>				
M3 handleda eleven att lägga märke till vad som förenar respektive skiljer olika språk	I1	Eleven lär sig att känna igen likheter och olikheter mellan olika språk.	Språklig slutledningsförmåga	Eleven kan nämna någon likhet och skillnad mellan engelska och modersmålet eller	Eleven kan ge exempel på likheter och skillnader mellan engelska och modersmålet eller	Eleven kan berätta om likheter och skillnader mellan engelska och modersmålet eller	Eleven kan jämföra likheter och skillnader mellan engelska och modersmålet eller

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
åt samt stödja hen att utveckla språklig slutledningsförmåga		Eleven lär sig att utveckla sin språkliga slutledningsförmåga.		andra språk hen kan.	andra språk hen kan.	andra språk hen kan. Eleven kan nämna några strategier som stödjer utvecklingen av hens språkliga slutledningsförmåga.	andra språk hen kan. Eleven kan använda lämpliga strategier som stödjer utvecklingen av hens språkliga slutledningsförmåga.
M4 handleda eleven att förstå att det finns gott om material på engelska och att välja innehållsmässigt och till svårighetsgraden lämpligt material som stödjer det egna lärandet	I1	Eleven lär sig att hitta och välja engelskspråkigt material som är lämpligt och intressant för hen själv.	Förmåga att hitta engelskspråkigt material	Eleven kan ge ett exempel på något för hen själv lämpligt engelskspråkigt material.	Eleven kan ge exempel på engelskspråkiga material som är intressanta för hen själv.	Eleven kan berätta om engelskspråkiga material som är lämpliga och intressanta för hen själv.	Eleven kan jämföra engelskspråkiga material som är lämpliga och intressanta för hen själv.
Färdigheter för språkstudier							
M5 tillsammans gå igenom målen för undervisningen och skapa en tillåtande studieatmosfär, där det viktigaste är att	I2	Eleven lär sig att berätta om målen för sina studier i engelska. Eleven lär sig att samarbeta och	Förmåga att berätta om målen för sina studier i engelska och att fungera i grupp.	Eleven kan nämna något enskilt mål för sina studier i engelska. Eleven kan stundvis samarbeta och	Eleven kan ge några exempel på mål för sina studier i engelska. Eleven kan samarbeta och delta i	Eleven kan berätta om målen för sina studier i engelska. Eleven kan samarbeta och delta i gruppens	Eleven kan berätta om målen för sina studier i engelska och berätta hur hen arbetar för att uppnå målen.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
budskapet går fram och att uppmuntra varandra att lära sig tillsammans		delta i gruppens aktiviteter på ett sätt som motiverar till att lära sig tillsammans		delta i gruppens aktiviteter.	gruppens aktiviteter.	aktiviteter på ett sätt som motiverar till att lära sig tillsammans.	Eleven kan samarbeta och delta i gruppens aktiviteter på ett mångsidigt sätt och som motiverar till att lära sig tillsammans.
M6 handleda eleven att ta ansvar för sina språkstudier, uppmuntra hen att modigt öva sina kunskaper i engelska, också med hjälp av digitala verktyg, samt att pröva sig fram till vilka sätt att lära sig språk som passar hen bäst	12	Eleven lär sig att ta ansvar för sina studier i engelska Eleven lär sig att använda olika sätt, även digitala, för att utveckla sina kunskaper i engelska samt för sina språkstudier. Eleven lär sig att modigt använda sina färdigheter i engelska.	Förmåga att ta ansvar för sina studier i engelska samt hitta lämpliga sätt att lära sig språk.	Eleven kan under handledning i någon mån ta ansvar för sina studier i engelska. Eleven kan använda något sätt, även digitala, för att lära sig engelska och andra språk.	Eleven kan i någon mån ta ansvar för sina studier i engelska. Eleven kan använda några sätt, även digitala, för att lära sig engelska och andra språk.	Eleven kan ta relativt stort ansvar för sina studier i engelska. Eleven kan använda många olika sätt, även digitala, för att lära sig engelska och andra språk och som främjar det egna lärandet.	Eleven kan ta stort ansvar för sina studier i engelska. Eleven kan mångsidigt utnyttja olika sätt, även digitala, för att lära sig engelska och andra språk och som främjar det egna lärandet.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera				Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.3	Kunskapsnivå A2.1	Kunskapsnivå A2.2
M7 handleda eleven att öva sig i att kommunicera på	13	Eleven lär sig att kommunicera muntligt och	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven klarar sporadiskt av, med stöd av sin	Eleven reder sig i många rutinmässiga	Eleven kan utbyta tankar eller information i	Eleven reder sig relativt bra i olika vardagliga

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
olika sätt och i olika miljöer också genom att uppmuntra till fortsatt interaktion oberoende av avbrott och pauser		skriftligt i olika situationer.		samtalspartner, några ofta återkommande och rutinmässiga kommunikationssituationer.	kommunikationssituationer men tar ibland stöd av sin samtalspartner.	bekanta och vardagliga situationer och stundtals hålla igång en konversation.	kommunikationssituationer. Eleven kan i allt högre grad ta initiativ i en kommunikationssituation.
M8 uppmuntra eleven att med hjälp av olika slag av strategier hålla igång och utveckla en kommunikation	13	Eleven lär sig att använda kommunikationsstrategier i olika kommunikationssituationer	Förmåga att använda kommunikationsstrategier	Eleven behöver mycket hjälpmedel (till exempel gester, teckningar, lexikon, internet). Eleven kan ibland gissa eller härleda enskilda ords betydelse utgående från kontexten, allmän kunskap eller sina andra språkkunskaper. Eleven kan uttrycka om hen har förstått.	Eleven deltar i kommunikation men behöver fortfarande ofta hjälpmedel. Eleven kan reagera med korta verbala uttryck, små gester (till exempel genom att nicka), ljud eller liknande minimal respons. Eleven måste ofta be samtalspartnern att förtydliga eller upprepa.	Eleven deltar i allt högre grad i kommunikation. Eleven använder mera sällan nonverbala uttryck. Eleven måste ganska ofta be samtalspartnern upprepa eller förtydliga. Eleven kan i någon mån utnyttja samtalspartnerns uttryck i sin egen kommunikation.	Eleven deltar i allt högre grad i kommunikation. Eleven använder vid behov standarduttryck för att be om precisering av nyckelord. Eleven måste då och då be samtalspartnern upprepa eller förtydliga. Eleven använder till exempel ett närliggande eller allmännare begrepp när hen inte vet det exakta begreppet

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
							(hund/djur eller hus/stuga).
M9 stödja elevens kulturellt lämpliga språkbruk genom att erbjuda möjligheter att mångsidigt öva sig i sociala situationer	I3	Eleven lär sig att använda för engelska språket och för kulturerna inom språkområdet typiska artighetsfraser	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven kan använda några för språket eller kulturen typiska artighetsfraser (hälsa, säga adjö, tacka) i några mycket rutinmässiga sociala sammanhang.	Eleven kan använda vanliga uttryck som kännetecknar artigt språkbruk i många rutinmässiga sociala sammanhang.	Eleven klarar av korta sociala situationer. Eleven kan använda de vanligaste artiga hälsnings- och tilltalsfraserna samt artigt framföra till exempel önskemål, invitationer, förslag och ursäkter och besvara sådana.	Eleven kan använda språket på ett enkelt sätt för centrala ändamål, till exempel för att utbyta information eller uttrycka sin åsikt eller ståndpunkt på ett lämpligt sätt. Eleven kan diskutera artigt med hjälp av vanliga uttryck och grundläggande kommunikationsrutiner.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter				Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.3	Kunskapsnivå A2.1	Kunskapsnivå A2.2
M10 handleda eleven att med hjälp av olika strategier sätta sig in i muntliga och skriftliga texter av varierande svårighetsgrad	I3	Eleven lär sig att förstå muntliga och skriftliga texter med hjälp av olika strategier	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår en begränsad mängd talade och skrivna ord och uttryck. Eleven känner till teckensystemet eller ett mycket	Eleven förstår med hjälp av kontexten skriven text och långsamt tal som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck.	Eleven förstår texter som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck samt tydligt tal. Eleven förstår det centrala innehållet	Eleven kan i mycket stora drag följa med ett tydligt anförande, känner ofta igen ämnet i en pågående diskussion och förstår det

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
				begränsat antal skrivtecken.	Eleven kan plocka ut enkel information enligt behov ur en kort text.	i korta, enkla budskap som intresserar hen och grundtankarna i en förutsägbar text som innehåller ett bekant ordförråd. Eleven klarar mycket enkel slutledning med hjälp av kontexten.	väsentliga i en allmänspråklig text eller långsamt tal som innehåller bekanta ord. Eleven kan härleda betydelsen av obekanta ord utgående från kontexten.
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter				Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.3	Kunskapsnivå A2.1	Kunskapsnivå A2.2
M11 erbjuda eleven möjligheter att producera tal och skrift som berör en växande mängd temaområden och med beaktande av centrala strukturer och grundregler för uttal	I3	Eleven lär sig att uttrycka sig muntligt och skriftligt genom att använda engelskans centrala ordförråd och centrala strukturer. Eleven lär sig att uttala förståeligt.	Förmåga att producera texter	Eleven kan uttrycka sig mycket begränsat i tal med hjälp av inövade ord och inlärd standarduttryck. Eleven uttalar några inövade uttryck begripligt. Eleven kan skriva några enskilda ord och uttryck.	Eleven behärskar en begränsad mängd korta, inövade uttryck, det mest centrala ordförrådet och grundläggande satsstrukturer. Eleven kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om vardagliga och för hen viktiga saker	Eleven kan med enkla meningar och ett konkret ordförråd berätta om vardagliga och konkreta saker som är viktiga för hen. Eleven behärskar ett lätt förutsägbart ordförråd och många centrala strukturer.	Eleven kan räkna upp och beskriva (för sin ålder typiska) saker som anknyter till vardagen med hjälp av vanliga ord, några idiomatiska uttryck samt grundläggande och ibland också lite svårare strukturer. Eleven kan tillämpa några grundläggande

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					<p>samt skriva enkla meddelanden.</p> <p>Eleven uttalar inövade uttryck begripligt.</p>	<p>Eleven kan tillämpa några grundläggande uttalsregler också i andra än inövade uttryck.</p>	<p>uttalsregler också i andra än inövade uttryck.</p>

Annat främmande språk, A-lärokurs

Bedömning av elevens lärande och kunnande i A-lärokursen i annat främmande språk i årskurs 3–6

Bedömningen ska sporra och ge eleverna möjlighet att bli medvetna om sina kunskaper, att utveckla dem och att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. För att studierna ska framskrida är det centralt att eleven genomför självvärdering och kamratrespons. Mångsidig bedömning ger de elever som har inlärningssvårigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sitt kunnande.

Läraren ska ge en verbal bedömning eller ett siffervitsord i A-lärokursen i annat främmande språk genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i A-lärokursen i annat främmande språk. Eleven har uppnått målen i A-lärokursen i annat främmande språk för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för lärokursen i A-lärokursen i annat främmande språk och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i A-lärokursen i annat främmande språk och i vitsordet som ska bildas.

I bedömningen ska man ta i beaktande alla mål i läroämnet. Bedömningen av förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter och förmåga att producera texter, ska grunda sig på den Europeiska referensramen och den finländska nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som utarbetats utgående från den.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet							
M1 handleda eleven att lägga märke till målspråkets ställning i och relation till den språkliga och kulturella mångfalden i den närmaste omgivningen och i världen	I1	Eleven lär sig att känna igen den språkliga och kulturella mångfalden i sin närmiljö och i världen. Eleven lär sig att förstå målspråkets ställning i sin närmiljö och i världen.	Förmåga att bilda sig en uppfattning om den språkliga och kulturella mångfalden samt om engelskans ställning och betydelse	Eleven kan nämna några språk som används i hans närmiljö eller i världen. Eleven kan ge något exempel på typiska kulturella drag för olika länder inom språkområdet.	Eleven kan berätta vilka språk som används i hans närmiljö och i världen. Eleven kan ge några exempel på typiska kulturella drag för olika länder inom språkområdet. Eleven kan ge exempel på en situation där målspråket används som ett globalt kommunikationsspråk.	Eleven kan berätta om den språkliga mångfalden i hans närmiljö och i världen. Eleven kan ge exempel på typiska kulturella drag för olika länder inom språkområdet. Eleven kan berätta var och i vilka situationer målspråket används som ett globalt kommunikationsspråk.	Eleven kan beskriva den språkliga mångfalden i hans närmiljö och i världen. Eleven kan jämföra typiska kulturella drag för olika länder inom språkområdet. Eleven kan berätta var, i vilka situationer samt varför målspråket används som ett globalt kommunikationsspråk.
M2 motivera eleven att värdesätta sin egen språkliga och kulturella bakgrund och den språkliga och kulturella mångfalden i världen samt att	I1	Eleven lär sig att värdesätta sin egen språkliga och kulturella bakgrund. Eleven lär sig att värdesätta den språkliga och	<i>Används inte som bedömningsgrund. Eleven handleds att som en del av självvärderingen reflektera över sina egna erfarenheter.</i>				

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
bemöta människor fördomsfritt		kulturella mångfalden i världen. Eleven lär sig att bemöta människor fördomsfritt.					
M3 handleda eleven att lägga märke till vad som förenar respektive skiljer olika språk åt samt stödja hen att utveckla språklig nyfikenhet och språklig slutledningsförmåga	I1	Eleven lär sig att känna igen likheter och olikheter mellan olika språk. Eleven lär sig att utveckla sin språkliga slutledningsförmåga.	Språklig slutledningsförmåga	Eleven kan nämna någon likhet och skillnad mellan målspråket och modersmålet eller andra språk hen kan.	Eleven kan ge exempel på likheter och skillnader mellan målspråket och modersmålet eller andra språk hen kan.	Eleven kan berätta om likheter och skillnader mellan målspråket och modersmålet eller andra språk hen kan. Eleven kan nämna några strategier som stödjer utvecklingen av hens språkliga slutledningsförmåga.	Eleven kan jämföra likheter och skillnader mellan målspråket och modersmålet eller andra språk hen kan. Eleven kan använda lämpliga strategier som stödjer utvecklingen av hens språkliga slutledningsförmåga.
M4 handleda eleven att hitta material på målspråket	I1	Eleven lär sig att hitta och välja material på målspråket som är lämpligt och intressant för hen själv.	Förmåga att hitta material på målspråket	Eleven kan ge ett exempel på något för hen själv lämpligt material på målspråket.	Eleven kan ge exempel på material på målspråket som är intressanta för hen själv.	Eleven kan berätta om material på målspråket som är lämpliga och intressanta för hen själv.	Eleven kan jämföra material på målspråket som är lämpliga och intressanta för hen själv.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Färdigheter för språkstudier							
M5 tillsammans gå igenom målen för undervisningen och skapa en tillåtande studieatmosfär, där det viktigaste är att budskapet går fram och att uppmuntra varandra att lära sig tillsammans	12	<p>Eleven lär sig att berätta om målen för sina studier i målspråket.</p> <p>Eleven lär sig att samarbeta och delta i gruppens aktiviteter på ett sätt som motiverar till att lära sig tillsammans.</p>	Förmåga att berätta om målen för sina studier i målspråket och att fungera i grupp.	<p>Eleven kan nämna något enskilt mål för sina studier i målspråket.</p> <p>Eleven deltar stundvis i gruppens aktiviteter och kan samarbeta.</p>	<p>Eleven kan ge några exempel på mål för sina studier i målspråket.</p> <p>Eleven deltar i gruppens aktiviteter och samarbetar.</p>	<p>Eleven kan berätta om målen för sina studier i målspråket.</p> <p>Eleven deltar i gruppens aktiviteter och samarbetar på ett sätt motiverar till att lära sig tillsammans.</p>	<p>Eleven kan berätta om målen för sina studier i målspråket och berätta hur hen arbetar för att uppnå målen.</p> <p>Eleven deltar i gruppens aktiviteter och samarbetar på ett mångsidigt sätt och som motiverar till att lära sig tillsammans.</p>
M6 handleda eleven att ta ansvar för sina språkstudier, uppmuntra hen att modigt öva sina språkkunskaper, också med hjälp av digitala verktyg, samt att pröva sig fram till vilka sätt att lära sig språk som passar hen bäst	12	<p>Eleven lär sig att ta ansvar för sina studier i målspråket.</p> <p>Eleven lär sig att använda olika sätt, även digitala, för att utveckla sina kunskaper i målspråket samt för sina språkstudier.</p> <p>Eleven lär sig att modigt använda sina färdigheter i målspråket.</p>	Förmåga att ta ansvar för sina studier i målspråket samt hitta lämpliga sätt att lära sig språk.	<p>Eleven kan under handledning i någon mån ta ansvar för sina studier i målspråket.</p> <p>Eleven kan använda något sätt, även digitala, för att lära sig målspråket och andra språk.</p>	<p>Eleven kan i någon mån ta ansvar för sina studier i målspråket.</p> <p>Eleven kan använda några sätt, även digitala, för att lära sig målspråket och andra språk.</p>	<p>Eleven kan ta relativt stort ansvar för sina studier i målspråket.</p> <p>Eleven kan använda många olika sätt, även digitala, för att lära sig målspråket och andra språk och som främjar det egna lärandet.</p>	<p>Eleven kan ta stort ansvar för sina studier i målspråket.</p> <p>Eleven kan mångsidigt utnyttja olika sätt, även digitala, för att lära sig målspråket och andra språk och som främjar det egna lärandet.</p>

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera				Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.2	Kunskapsnivå A1.3	Kunskapsnivå A2.1
M7 ordna tillfällen där eleven med hjälp av olika medier får öva muntlig och skriftlig kommunikation	I3	Eleven lär sig att kommunicera muntligt och skriftligt i olika situationer	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven klarar sporadiskt av, med stöd av sin samtalspartner, några ofta återkommande och rutinmässiga kommunikationssituationer.	Eleven klarar sporadiskt av ofta återkommande rutinmässiga kommunikationssituationer, men tar för det mesta ännu stöd av sin samtalspartner.	Eleven reder sig i många rutinmässiga kommunikationssituationer men tar ibland stöd av sin samtalspartner.	Eleven kan utbyta tankar eller information i bekanta och vardagliga situationer och stundtals hålla igång en konversation.
M8 stödja eleven i användningen av språkliga kommunikationsstrategier	I3	Eleven lär sig att använda kommunikationsstrategier i olika kommunikationssituationer	Förmåga att använda kommunikationsstrategier	Eleven behöver mycket hjälpmedel (till exempel gester, teckningar, lexikon, internet). Eleven kan ibland gissa eller härleda enskilda ords betydelse utgående från kontexten, allmän kunskap eller sina andra språkkunskaper. Eleven kan uttrycka om hen har förstått.	Eleven använder sig av det mest centrala ord- och uttrycksförrådet i sin kommunikation. Eleven behöver mycket hjälpmedel. Eleven kan be samtalspartnern att upprepa eller tala långsammare.	Eleven deltar i kommunikation men behöver fortfarande ofta hjälpmedel. Eleven kan reagera med korta verbala uttryck, små gester (t.ex. genom att nicka), ljud eller liknande minimal respons. Eleven måste ofta be samtalspartnern att förtydliga eller upprepa.	Eleven deltar i allt högre grad i kommunikation. Eleven använder mer sällan nonverbala uttryck. Eleven måste relativt ofta be samtalspartnern upprepa eller förtydliga. Eleven kan i någon mån utnyttja samtalspartnerns

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
							uttryck i sin egen kommunikation.
M9 hjälpa eleven att öka sin kännedom om uttryck som kan användas i och som hör till artigt språkbruk	I3	Eleven lär sig att använda för det engelska språket och språkområdets kulturer typiska artighetsfraser	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven kan använda några för språket eller kulturen typiska artighetsfraser (hälsa, säga adjö, tacka) i några mycket rutinmässiga sociala sammanhang.	Eleven kan använda några av de allra vanligaste artighetsfraserna typiska för språket i rutinmässiga sociala sammanhang.	Eleven kan använda vanliga uttryck som kännetecknar artigt språkbruk i många rutinmässiga sociala sammanhang.	Eleven klarar av korta sociala situationer. Eleven kan använda de vanligaste artiga hälsnings- och tilltalsfraserna samt artigt framföra till exempel önskemål, invitationer, förslag och ursäkter och besvara sådana.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter				Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.2	Kunskapsnivå A1.3	Kunskapsnivå A2.1
M10 uppmuntra eleven att tolka för sig själv och sin åldersgrupp lämpliga och intressanta muntliga och skriftliga texter	I3	Eleven lär sig att förstå muntliga och skriftliga texter med hjälp av olika strategier	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår en begränsad mängd talade och skrivna ord och uttryck. Eleven känner till teckensystemet eller ett mycket begränsat antal skrivtecken.	Eleven förstår skreven text bestående av några ord och långsamt tal som innehåller inövade, bekanta ord och uttryck.	Eleven förstår med hjälp av kontexten skreven text och långsamt tal som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck. Eleven kan plocka ut enkel informa-	Eleven förstår texter som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck samt tydligt tal. Eleven förstår det centrala innehållet i korta, enkla budskap som

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					Eleven kan urskilja enskilda fakta i en text.	tion som hen behöver ur en kort text.	intresserar hen och grundtankarna i en förutsägbar text som innehåller ett bekant ordförråd. Eleven klarar mycket enkel slutledning med hjälp av kontexten.
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter				Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.1/A1.2	Kunskapsnivå A1.2	Kunskapsnivå A1.3
M11 ge eleven många möjligheter att öva sig i att tala och skriva i för åldern lämpliga situationer och i detta sammanhang fästa uppmärksamhet vid uttal och vid strukturer som är relevanta för textens innehåll	13	Eleven lär sig att uttrycka sig muntligt och skriftligt genom att använda målspråkets centrala ordförråd och centrala strukturer. Eleven lär sig att uttala förståeligt.	Förmåga att producera texter	Eleven kan uttrycka sig mycket begränsat i tal med hjälp av inövade ord och inlärd standarduttryck. Eleven uttalar några inövade uttryck begripligt och kan skriva några enskilda ord och uttryck.	Eleven kan uttrycka sig mycket begränsat i tal med hjälp av inövade ord och inlärd standarduttryck. Eleven uttalar några inövade uttryck begripligt och kan skriva några enskilda ord och uttryck.	Eleven kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om några bekanta och för hen viktiga saker samt skriva några korta meningar om inövade ämnen. Eleven uttalar de flesta inövade uttrycken begripligt. Eleven behärskar ett mycket begränsat ordförråd,	Eleven behärskar en begränsad mängd korta, inövade uttryck, det mest centrala ordförrådet och grundläggande satsstrukturer. Eleven kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om vardagliga och för hen viktiga saker samt skriva enkla meddelanden.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
						några situationsbundna uttryck och en del av den elementära grammatiken.	Eleven uttalar inövade uttryck begripligt.

Främmande språk, B1 -lärokurs

Bedömning av elevens lärande och kunnande i B1-lärokursen i främmande språk i årskurs 3–6

Bedömningen ska sporra och ge eleverna möjlighet att bli medvetna om sina kunskaper, att utveckla dem och att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. För att studierna ska framskrida är det centralt att eleven genomför självvärdering och kamratrespons. Mångsidig bedömning ger de elever som har inlärings svårigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sitt kunnande.

Läraren ska ge en verbal bedömning eller ett siffervitsord i B1-lärokursen i främmande språk genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i B1-lärokursen i främmande språk. Eleven har uppnått målen i B1-lärokursen i främmande språk för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för lärokursen i B1-lärokursen i främmande språk och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i B1-lärokursen i främmande språk och i vitsordet som ska bildas.

I bedömningen ska man ta i beaktande alla mål i läroämnet. Bedömningen av förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter och förmåga att producera texter, ska grunda sig på den Europeiska referensramen och den finländska nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som utarbetats utgående från den.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet							
M1 hjälpa eleven att bilda sig en uppfattning om det inbördes sambandet mellan alla språk hen kan	I1	Eleven lär sig att uppfatta likheter och skillnader mellan de olika språk hen kan och studerar samt utveckla sina språkkunskaper	Förmåga att uppfatta likheter och skillnader mellan de olika språk hen kan och studerar	Eleven kan nämna några likheter och skillnader mellan de olika språk hen kan och studerar för att utveckla sina språkkunskaper.	Eleven kan ge exempel på likheter och skillnader mellan de olika språk hen kan och studerar för att utveckla sina språkkunskaper	Eleven kan berätta om likheter och skillnader mellan de olika språk hen kan och studerar för att utveckla sina språkkunskaper	Eleven kan jämföra likheter och skillnader mellan de olika språk hen kan och studerar för att utveckla sina språkkunskaper.
M2 hjälpa eleven att uppfatta målspråkets ställning och utbredning i världen	I1	Eleven lär sig att förstå målspråkets ställning, betydelse och utbredning i världen	Förmåga att bilda sig en uppfattning om målspråkets ställning, betydelse och utbredning	Eleven kan nämna några länder där målspråket talas.	Eleven kan nämna flera länder där målspråket talas. Eleven kan ge några exempel på målspråkets ställning.	Eleven kan berätta i vilka länder målspråket talas. Eleven kan nämna några orsaker till målspråkets ställning och betydelse samt i vilka situationer målspråket används som kommunikationsspråk.	Eleven kan beskriva målspråkets utbredning i världen. Eleven kan berätta om målspråkets ställning och betydelse samt i vilka situationer målspråket används som kommunikationsspråk.
Färdigheter för språkstudier							
M3 handleda eleven att öva sina kommunikativa färdigheter i en	I2	Eleven lär sig att använda sina kommunikativa färdigheter tillsammans	Förmåga att använda kommunikativa färdigheter, att hitta lämpliga	Eleven kan använda någon kommunikativ	Eleven kan använda några kommunikativa	Eleven kan använda kommunikativa färdigheter	Eleven kan använda många olika kommunikativa färdigheter

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
tillåtande studieatmosfär, att ta ansvar för sina studier och att utvärdera sina kunskaper		<p>med andra, även med hjälp av digitala verktyg, för att utveckla sina kunskaper i mål-språket.</p> <p>Eleven lär sig att ta ansvar för sina studier i mål-språket och utvärdera sina kunskaper.</p>	sätt för att lära sig språk samt förmåga att ta ansvar för sina studier i mål-språket.	<p>färdighet tillsammans med andra.</p> <p>Eleven kan använda något sätt, även med hjälp digitala verktyg, för att lära sig mål-språket.</p> <p>Eleven kan under handledning i viss mån ta ansvar för sina studier i mål-språket.</p>	<p>färdigheter tillsammans med andra.</p> <p>Eleven kan använda några sätt, även med hjälp av digitala verktyg, för att lära sig mål-språket.</p> <p>Eleven kan i viss mån ta ansvar för sina studier i mål-språket.</p>	<p>tillsammans med andra.</p> <p>Eleven kan använda flera sätt som stödjer utvecklingen av det egna lärandet, även med hjälp av digitala verktyg, för att lära sig mål-språket.</p> <p>Eleven kan ta relativt stort ansvar för sina studier i mål-språket.</p>	<p>tillsammans med andra.</p> <p>Eleven kan mångsidigt använda olika sätt som stödjer utvecklingen av det egna lärandet, även med hjälp av digitala verktyg, för att lära sig mål-språket.</p> <p>Eleven kan ta stort ansvar för sina studier i mål-språket.</p>
M4 uppmuntra eleven att se kunskaper i mål-språket som en viktig del av kontinuerligt lärande och utökade språkresurser samt att söka och utnyttja material på mål-språket också utanför skolan	12	<p>Eleven lär sig att förstå betydelsen av kunskaper i mål-språket som en del av kontinuerligt lärande och av de egna språkresurserna.</p> <p>Eleven lär sig att hitta och utnyttja sammanhang och miljöer där mål-språket används.</p>	<p>Förmåga att bilda sig en uppfattning om betydelsen av kunskaper i mål-språket som en del av kontinuerligt lärande och av de egna språkresurserna.</p> <p>Förmåga att hitta sammanhang och miljöer där mål-språket används.</p>	<p>Eleven kan ge något exempel på betydelsen av kunskaper i mål-språket.</p> <p>Eleven kan nämna något sammanhang eller någon miljö där mål-språket används.</p>	<p>Eleven kan ge några exempel på betydelsen av kunskaper i mål-språket.</p> <p>Eleven kan nämna några sammanhang och miljöer där mål-språket används.</p>	<p>Eleven kan ge exempel på betydelsen av kunskaper i mål-språket som en del av det egna livet och för att utveckla de egna språkresurserna.</p> <p>Eleven kan berätta om sammanhang och miljöer där mål-språket används och som</p>	<p>Eleven kan berätta om betydelsen av kunskaper i mål-språket som en del av det egna livet, utvecklingen av de egna språkresurserna samt kontinuerligt lärande.</p> <p>Eleven kan jämföra olika sammanhang och miljöer där mål-språket används och som</p>

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
						utvecklar det egna lärandet.	utvecklar det egna lärandet.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera				Kunskapsnivå Pre A1.1	Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.2	Kunskapsnivå A1.3
M5 handleda eleven att mångsidigt öva huvudsakligen muntlig kommunikation	I3	Eleven lär sig att kommunicera i olika kommunikationssituationer	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven klarar under handledning av och med stöd av sin samtalspartner någon av de vanligaste och ofta återkommande samt rutinmässiga kommunikationssituationerna.	Eleven klarar sporadiskt av, med stöd av sin samtalspartner, några ofta återkommande och rutinmässiga kommunikationssituationer.	Eleven klarar sporadiskt av ofta återkommande rutinmässiga kommunikationssituationer men tar för det mesta ännu stöd av sin samtalspartner.	Eleven reder sig i många rutinmässiga kommunikationssituationer men tar ibland stöd av sin samtalspartner.
M6 uppmuntra eleven att använda olika, också non-verbala tillvägagångssätt för att nå fram med sitt budskap och att vid behov i en muntlig kommunikationssituation be om upprepning eller långsammare tempo	I3	Eleven lär sig att använda olika kommunikationsstrategier för att nå fram med sitt budskap	Förmåga att använda kommunikationsstrategier	Eleven behöver väldigt mycket hjälpmedel (till exempel gester, teckningar, lexikon, internet) då hen deltar i kommunikation.	Eleven behöver mycket hjälpmedel (till exempel gester, teckningar, lexikon, internet). Eleven kan ibland gissa eller härleda enskilda ords betydelse utgående från kontexten, allmän kunskap eller sina andra språkkunskaper.	Eleven använder sig av det mest centrala ord- och uttrycksförrådet i sin kommunikation. Eleven behöver mycket hjälpmedel. Eleven kan be samtalspartnern att upprepa eller tala långsammare.	Eleven deltar i kommunikation men behöver fortfarande ofta hjälpmedel. Eleven kan reagera med korta verbala uttryck, små gester (till exempel genom att nicka), ljud eller liknande minimal respons.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					Eleven kan uttrycka om hen har förstått.		Eleven måste ofta be samtalspartnern att förtydliga eller upprepa.
M7 handleda eleven att öva sig i olika artighetsfraser	I3	Eleven lär sig olika artighetsfraser	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven kan under handledning använda någon av de för språket eller kulturen mest typiska artighetsfraserna (hälsa, säga adjö, tacka).	Eleven kan använda några för språket eller kulturen typiska artighetsfraser (hälsa, säga adjö, tacka) i några mycket rutinmässiga sociala sammanhang.	Eleven kan använda några av de vanligaste artighetsfraserna på språket i rutinmässiga sociala sammanhang.	Eleven kan använda vanliga uttryck som kännetecknar artigt språkbruk i många rutinmässiga sociala sammanhang.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter				Kunskapsnivå Pre A1.1	Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.2	Kunskapsnivå A1.3
M8 uppmuntra eleven att med hjälp av kontexten få insikt i innehållet i muntliga eller skriftliga texter som är förutsägbara och för åldersgruppen vanliga eller lämpliga	I3	Eleven lär sig att förstå olika muntliga och skriftliga texter	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår under handledning en begränsad mängd talade och skrivna ord och uttryck. Eleven känner till ett mycket begränsat antal skrivtecken.	Eleven förstår en begränsad mängd talade och skrivna ord och uttryck. Eleven känner till teckensystemet eller ett mycket begränsat antal skrivtecken.	Eleven förstår skrivna text bestående av några ord och långsamt tal som innehåller inövade, bekanta ord och uttryck. Eleven kan urskilja enskilda fakta i en text.	Eleven förstår med hjälp av kontexten skrivna text och långsamt tal som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck. Eleven kan plocka ut enkel information enligt behov ur en kort text.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter				Kunskapsnivå Pre A1.1	Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.1/A1.2	Kunskapsnivå A1.2
M9 ge eleven många möjligheter att öva sig i att tala och skriva i mycket enkla och för åldern relevanta situationer	I3	Eleven lär sig att uttrycka sig muntligt och skriftligt genom att använda språkets centrala ordförråd och strukturer. Eleven lär sig att uttala begripligt.	Förmåga att producera texter	Eleven kan under handledning uttrycka sig i tal och skrift med hjälp av enskilda ord och uttryck som till exempel anknyter till att berätta om sig själv, familj och fritid. Eleven uttalar några ord begripligt.	Eleven kan uttrycka sig mycket begränsat i tal med hjälp av inövade ord och inlärd standarduttryck. Eleven uttalar några inövade uttryck begripligt. Eleven kan skriva några enskilda ord och uttryck.	Eleven kan under handledning berätta om några bekanta och för hen viktiga saker med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd. Eleven kan skriva några enskilda ord och uttryck. Eleven uttalar inövade uttryck begripligt. Eleven behärskar ett mycket begränsat ordförråd, några situationsbundna uttryck och en del av den elementära grammatiken.	Eleven kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om några bekanta och för hen viktiga saker samt skriva några korta meningar om inövade ämnen. Eleven uttalar de flesta inövade uttrycken begripligt. Eleven behärskar ett mycket begränsat ordförråd, några situationsbundna uttryck och en del av den elementära grammatiken.

Samiska, A -lärokurs

Bedömning av elevens lärande och kunnande i A-lärokursen i samiska i årskurs 3–6

Bedömningen ska sporra och ge eleverna möjlighet att bli medvetna om sina kunskaper, att utveckla dem och att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. För att studierna ska framskrida är det centralt att eleven genomför självvärdering och kamratrespons. Mångsidig bedömning ger de elever som har inlärningssvårigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sitt kunnande.

Läraren ska ge en verbal bedömning eller ett siffervitsord i A-lärokursen i samiska genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i A-lärokursen i samiska. Eleven har uppnått målen i A-lärokursen i samiska för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för lärokursen i A-lärokursen i samiska och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i A-lärokursen i samiska och i vitsordet som ska bildas.

I bedömningen ska man ta i beaktande alla mål i läroämnet. Bedömningen av förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter och förmåga att producera texter, ska grunda sig på den Europeiska referensramen och den finländska nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som utarbetats utgående från den.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet							
M1 väcka elevens intresse för den språkliga och kulturella mångfalden i närområdet, Sameland, Finland	I1	Eleven lär sig att känna igen den språkliga och kulturella mångfalden i sin närmiljö, i	<i>Används inte som bedömningsgrund. Eleven handleds att som en del av självvärderingen reflektera över</i>				

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
och Norden, och för sin egen språk- och kulturbakgrund		Sameland, Finland och Norden. Eleven lär sig att intressera sig för sin egen språk- och kulturbakgrund.	<i>sina egna erfarenheter.</i>				
M2 motivera eleven att uppskatta de samiska språkens ställning som urfolksspråk samt introducera eleven i den lokala, levande samekulturen	11	Eleven lär känna de samiska språkens ställning och betydelse som urfolksspråk. Eleven lär känna den lokala, levande samekulturen.	Förmåga att bilda sig en uppfattning om de samiska språkens ställning och betydelse som urfolksspråk samt kännedom om den lokala, levande samekulturen.	Eleven kan nämna några samiska språk. Eleven kan ge något exempel på typiska drag för den lokala, levande samekulturen.	Eleven kan nämna några samiska språk som talas i Sameland. Eleven kan ge några exempel på typiska drag i den lokala, levande samekulturen.	Eleven kan berätta varför samiska talas i Finland och känner till de samiska språkens mångfald. Eleven kan ge exempel på typiska drag i den lokala, levande samekulturen.	Eleven kan berätta varför samiska talas i Sameland. Eleven kan beskriva de samiska språkens mångfald. Eleven kan jämföra typiska drag i den lokala, levande samekulturen.
M3 handleda eleven att lägga märke till vad som förenar respektive skiljer olika språk åt samt stödja eleven att utveckla språklig nyfikenhet	12	Eleven lär sig att känna igen likheter och olikheter mellan olika språk. Eleven lär sig att utveckla sin språkliga slutledningsförmåga.	Språklig slutledningsförmåga	Eleven kan nämna någon likhet och olikhet mellan de samiska språken och modersmålet eller andra språk hen kan.	Eleven kan ge exempel på likheter och olikheter mellan de samiska språken och modersmålet eller andra språk hen kan.	Eleven kan berätta om likheter och olikheter mellan de samiska språken och modersmålet eller andra språk hen kan.	Eleven kan jämföra likheter och olikheter mellan de samiska språken, modersmålet eller andra språk hen kan.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
och språklig slutledningsförmåga						Eleven kan nämna några strategier som stödjer utvecklingen av hans språkliga slutledningsförmåga.	Eleven kan använda lämpliga strategier som stödjer utvecklingen av hans språkliga slutledningsförmåga.
M4 handleda eleven att hitta material på samiska	11	Eleven lär sig att hitta och välja material på samiska som är lämpligt och intressant för hen själv.	Förmåga att hitta material på samiska	Eleven kan ge ett exempel på något för hen själv lämpligt material på samiska.	Eleven kan ge exempel på material på samiska som är intressanta för hen själv.	Eleven kan berätta om material på samiska som är lämpliga och intressanta för hen själv.	Eleven kan jämföra material på samiska som är lämpliga och intressanta för hen själv.
Färdigheter för språkstudier							
M5 tillsammans gå igenom målen för undervisningen och skapa en tillåtande studieatmosfär där det viktiga är att budskapet går fram och att uppmuntra varandra att lära sig tillsammans	12	Eleven lär sig att berätta om målen för sina studier i samiska. Eleven lär sig att samarbeta och delta i gruppens aktiviteter på ett sätt som motiverar till att lära sig tillsammans.	Förmåga att berätta om målen för sina studier i samiska och fungera i grupp.	Eleven kan nämna något enskilt mål för sina studier i samiska. Eleven deltar stundvis i gruppens aktiviteter och kan samarbeta.	Eleven kan ge några exempel på mål för sina studier i samiska. Eleven deltar i gruppens aktiviteter och samarbetar.	Eleven kan berätta om målen för sina studier i samiska. Eleven deltar i gruppens aktiviteter och samarbetar på ett sätt som motiverar till att lära sig tillsammans.	Eleven kan berätta om målen för sina studier i samiska och berätta hur hen arbetar för att uppnå målen. Eleven deltar i gruppens aktiviteter och samarbetar på ett mångsidigt sätt och som motiverar

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
							till att lära sig tillsammans.
M6 handleda eleven att ta ansvar för sina språkstudier och modigt öva sina kunskaper i samiska, också med hjälp av digitala verktyg, samt att pröva sig fram till vilka sätt att lära sig språk som passar hen bäst	12	<p>Eleven lär sig att ta ansvar för sina studier i samiska.</p> <p>Eleven lär sig att använda olika sätt, även digitala, för att utveckla sina kunskaper i samiska samt för att lära sig språk.</p> <p>Eleven lär sig att modigt använda sina färdigheter i samiska.</p>	Förmåga att ta ansvar för sina studier i samiska samt hitta lämpliga sätt att lära sig språk.	<p>Eleven kan under handledning i någon mån ta ansvar för sina studier i samiska.</p> <p>Eleven kan använda något sätt, även digitala, för att lära sig samiska och andra språk.</p>	<p>Eleven kan i någon mån ta ansvar för sina studier i samiska.</p> <p>Eleven kan använda några sätt, även digitala, för att lära sig samiska och andra språk.</p>	<p>Eleven kan ta relativt stort ansvar för sina studier i samiska.</p> <p>Eleven kan använda många olika sätt, även digitala, för att lära sig samiska och andra språk och som främjar det egna lärandet.</p>	<p>Eleven kan ta stort ansvar för sina studier i samiska.</p> <p>Eleven kan mångsidigt utnyttja olika sätt, även digitala, för att lära sig samiska och andra språk och som främjar det egna lärandet.</p>
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera				Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.2	Kunskapsnivå A1.3	Kunskapsnivå A2.1
M7 ordna tillfällen där eleven med hjälp av olika medier får öva muntlig och skriftlig kommunikation	13	Eleven lär sig att kommunicera muntligt och skriftligt i olika kommunikationssituationer.	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven klarar sporadiskt av, med stöd av sin samtalspartner, några ofta återkommande och rutinmässiga kommunikationssituationer.	Eleven klarar sporadiskt av ofta återkommande rutinmässiga kommunikationssituationer, men tar för det mesta ännu stöd av sin samtalspartner.	Eleven reder sig i många rutinmässiga kommunikationssituationer men tar ibland stöd av sin samtalspartner.	Eleven kan utbyta tankar eller information i bekanta och vardagliga situationer och stundtals hålla igång en konversation.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M8 stödja eleven i användningen av språkliga kommunikationsstrategier	13	Eleven lär sig att använda kommunikationsstrategier i olika kommunikationssituationer.	Förmåga att använda kommunikationsstrategier	<p>Eleven behöver mycket hjälpmedel (till exempel gester, teckningar, lexikon, internet).</p> <p>Eleven kan ibland gissa eller härleda enskilda ords betydelse utgående från kontexten, allmän kunskap eller sina andra språkkunskaper.</p> <p>Eleven kan uttrycka om hen har förstått.</p>	<p>Eleven använder sig av det mest centrala ord- och uttrycksförrådet i sin kommunikation.</p> <p>Eleven behöver mycket hjälpmedel.</p> <p>Eleven kan be samtalspartnern att upprepa eller tala långsammare.</p>	<p>Eleven deltar i kommunikationen men behöver fortfarande ofta hjälpmedel.</p> <p>Eleven kan reagera med korta verbala uttryck, små gester (t.ex. genom att nicka), ljud eller liknande minimal respons.</p> <p>Eleven måste ofta be samtalspartnern att förtydliga eller upprepa.</p>	<p>Eleven deltar i allt högre grad i kommunikation.</p> <p>Eleven använder mer sällan non-verbala uttryck.</p> <p>Eleven måste relativt ofta be samtalspartnern upprepa eller förtydliga.</p> <p>Eleven kan i någon mån utnyttja samtalspartnerns uttryck i sin egen kommunikation.</p>
M9 hjälpa eleven att öka sin kännedom om uttryck som kan användas i och som hör till artigt språkbruk	13	Eleven lär sig att använda för det samiska språket och språkområdets kulturer typiska artighetsfraser.	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven kan använda några för språket eller kulturen typiska artighetsfraser (hälsa, säga adjö, tacka) i några mycket rutinmässiga sociala sammanhang.	Eleven kan använda några av de allra vanligaste artighetsfraserna typiska för språket i rutinmässiga sociala sammanhang.	Eleven kan använda vanliga uttryck som kännetecknar artigt språkbruk i många rutinmässiga sociala sammanhang.	<p>Eleven klarar av korta sociala situationer.</p> <p>Eleven kan använda de vanligaste artiga hälsnings- och tilltalsfraserna samt artigt framföra till exempel önskemål, invitationer,</p>

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
							förslag och ursäkter och besvara sådana.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter				Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.2	Kunskapsnivå A1.3	Kunskapsnivå A2.1
M10 uppmuntra eleven att tolka för sig själv och sin åldersgrupp lämpliga och intressanta muntliga och skriftliga texter	I3	Eleven lär sig att förstå muntliga och skriftliga texter med hjälp av olika strategier.	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår en begränsad mängd talade och skrivna ord och uttryck. Eleven känner till teckensystemet eller ett mycket begränsat antal skrivtecken.	Eleven förstår skriven text bestående av några ord och långsamt tal som innehåller inövade, bekanta ord och uttryck. Eleven kan urskilja enskilda fakta i en text.	Eleven förstår med hjälp av kontexten skriven text och långsamt tal som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck. Eleven kan plocka ut enkel information som hen behöver ur en kort text.	Eleven förstår texter som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck samt tydligt tal. Eleven förstår det centrala innehållet i korta, enkla budskap som intresserar hen och grundtankarna i en förutsägbar text som innehåller ett bekant ordförråd. Eleven klarar mycket enkel slutledning med hjälp av kontexten.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter				Kunskapsnivå A1.1	Kunskapsnivå A1.1/A1.2	Kunskapsnivå A1.2	Kunskapsnivå A1.3
M11 ge eleven många möjligheter att öva sig i att tala och skriva i för åldern lämpliga situationer och i detta sammanhang fästa uppmärksamhet vid uttal och vid strukturer som är relevanta för textens innehåll	I3	<p>Eleven lär sig att uttrycka sig muntligt och skriftligt genom att använda målspråkets centrala ordförråd och centrala strukturer.</p> <p>Eleven lär sig att uttala förståeligt.</p>	Förmåga att producera texter	<p>Eleven kan uttrycka sig mycket begränsat i tal med hjälp av inövade ord och inlärd standarduttryck.</p> <p>Eleven uttalar några inövade uttryck begripligt.</p> <p>Eleven kan skriva några enskilda ord och uttryck.</p>	<p>Eleven kan uttrycka sig mycket begränsat i tal med hjälp av inövade ord och inlärd standarduttryck.</p> <p>Eleven uttalar några inövade uttryck begripligt och kan skriva några enskilda ord och uttryck.</p>	<p>Eleven kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om några bekanta och för hen viktiga saker samt skriva några korta meningar om inövade ämnen.</p> <p>Eleven uttalar de flesta inövade uttrycken begripligt.</p> <p>Eleven behärskar ett mycket begränsat ordförråd, några situationsbundna uttryck och en del av den elementära grammatiken.</p>	<p>Eleven behärskar en begränsad mängd korta, inövade uttryck, det mest centrala ordförrådet och grundläggande satsstrukturer.</p> <p>Eleven kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om vardagliga och för hen viktiga saker samt skriva enkla meddelanden.</p> <p>Eleven uttalar inövade uttryck begripligt.</p>

Matematik

Bedömning av elevens lärande och kunnande i matematik i årskurs 3–6

Vid bedömningen av lärandet i matematik är det centrala att stödja och främja elevernas matematiska tänkande och kunskapsutveckling inom alla målområden. Bedömningen ska vara mångsidig och responsen handledande och konstruktiv. Dessa stöder eleverna att utveckla matematiska färdigheter och sporrar vid behov eleverna att försöka på nytt. Eleverna handleds att själva utvärdera sitt lärande och bli medveten om sina styrkor. Responsen ska hjälpa eleverna att förstå vilka kunskaper och färdigheter som borde utvecklas och hur. Eleverna ska dessutom handledas att fästa vikt vid sina arbetsätt och sin attityd till matematikstudierna.

Av eleverna förutsätts mer än tidigare att de presenterar sitt matematiska tänkande muntligt och med hjälp av redskap, figurer och skriftligt arbete. Föremål för bedömningen är arbetsättet, lösningarnas giltighet samt färdigheter i att tillämpa det man lärt sig.

Vid grupparbete bedöms såväl gruppens som den enskilda gruppmedlemmens arbetsinsats och resultat. Syftet med responsen är att eleverna lär sig förstå betydelsen av varje gruppmedlems arbete och utveckling. Eleverna handleds att själva utvärdera arbetet och resultatet.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord i matematik genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i matematik. Eleven har uppnått målen i matematik för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för matematik och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i matematik och i vitsordet som ska bildas.

I beskrivningarna av kunskapskraven omfattar beskrivningen av de högre vitsorden även kunnandet för de lägre vitsorden. Kunskapskraven kan användas då man planerar de situationer där elevens kunnande ska visas upp eller då man bedömer det som eleven visar.

Med handledning av elevens arbete avses i matematiken exempelvis att läraren ger muntliga tilläggsanvisningar, ställer styrande frågor, använder konkretiseringsmaterial eller ger motsvarande exempel i de situationer där kunnandet visas upp.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Betydelse, värderingar och attityder							
M1 bibehålla elevens inspiration och intresse för matematik samt stödja elevens positiva självbild och självförtroende	I1-I5	Eleven lär sig att identifiera vilka delområden i matematiken och studiemetoder som motiverar hen. Eleven strävar efter att förstärka sin positiva självbild och sitt självförtroende i sina matematikstudier.		<i>Används inte som grund för bildandet av vitsord. Eleven handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självvärderingen.</i>			
Arbetsfärdigheter							
M2 handleda eleven att uppfatta samband i det som hen lär sig	I1-I5	Eleven uppfattar samband mellan det som hen lär sig. Hen beskriver och förklarar sina observationer.	Samband mellan det som hen lärt sig	Eleven uppfattar under handledning samband mellan det som hen lär sig.	Eleven uppfattar samband mellan det som hen lär sig och ger exempel under handledning.	Eleven uppfattar och ger exempel på samband mellan det som hen lär sig.	Eleven kan beskriva och förklara vad sambanden mellan det som hen lär sig beror på.
M3 handleda eleven att utveckla sin förmåga att ställa frågor och dra motiverade slutsatser utifrån sina observationer	I1-I5	Eleven ställer frågor och kan dra motiverade slutsatser utifrån sina observationer.	Förmåga att ställa frågor och slutledningsförmåga	Eleven observerar vad hen behöver hjälp med. Eleven kan under handledning göra observationer och sammanställa information för att	Eleven övar på att framställa matematiska frågor. Eleven kan under handledning presentera	Eleven kan framställa frågor i anknytning till det område som studeras och kan ge motiveringar för sina slutsatser.	Eleven framställer frågor som stöder det område som studeras. Eleven kan framställa klara

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
				kunna dra slutsatser.	motiveringar för sina slutsatser.		motiveringar för sina slutsatser.
M4 uppmuntra eleven att presentera sina lösningar och slutledningar för andra med konkreta hjälpmedel, figurer, muntligt och skriftligt, även med hjälp av digitala verktyg	I1-I5	Eleven presenterar sina slutledningar och lösningar genom att använda olika framställningsformer.	Förmåga att presentera lösningar och slutledningar	Eleven kan berätta om sin slutledning och presenterar under handledning sina lösningar med någon framställningsform.	Eleven presenterar sin slutledning och sina lösningar med någon framställningsform.	Eleven presenterar sin slutledning och sina lösningar, vid behov med en annan framställningsform.	Eleven presenterar sin slutledning och sina lösningar med en framställningsform som är lämplig för situationen.
M5 handleda och stödja eleven i utvecklingen av förmågan att lösa problem	I1-I5	Eleven använder olika strategier i problemlösning.	Problemlösningssfärdigheter	Eleven kan under handledning använda något sätt för att lösa ett problem.	Eleven prövar på ett sätt som leder till en korrekt lösning på ett problem.	Eleven kan välja och använda ett fungerande sätt för att lösa ett problem.	Eleven kan bedöma hur fungerande och effektiv hans lösningsmetod är.
M6 handleda eleven att utveckla förmågan att bedöma hur ändamålsenlig en lösning är och om resultatet är rimligt	I1-I5	Eleven bedömer hur förnuftig en lösning är och om resultatet är rimligt.	Förmåga att bedöma en lösning	Eleven kan under handledning uppfatta hur rimligt ett resultat är.	Eleven reflekterar över hur rimligt hans resultat är och bedömer sin lösning under handledning.	Eleven granskar kritiskt sin lösning och hur rimligt resultatet är.	Eleven bedömer och motiverar sin lösning och hur rimligt resultatet är.
Begreppsliga och ämnesspecifika mål							

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M7 handleda eleven att förstå och använda matematiska begrepp och symboler	I1-I5	Eleven använder och förstår matematiska begrepp och beteckningar.	Förståelse och användning av matematiska begrepp	Eleven känner igen matematiska begrepp under handledning och övar på beteckningar.	Eleven känner till matematikens begrepp och använder i regel korrekta beteckningar.	Eleven använder matematiska begrepp och korrekta beteckningar.	Eleven förstår och använder korrekta begrepp och beteckningar.
M8 stödja och handleda eleven att förstärka och bredda förståelsen av tiosystemet	I2	Eleven förstår principen bakom tiosystemet.	Förståelse av tiosystemet	Eleven urskiljer storleksordningar mellan hela tal. Eleven känner igen talenheterna i ett decimaltal.	Eleven kan nämna talenheterna i ett decimaltal och använder tiosystemet i räkneoperationer med naturliga tal.	Eleven använder tiosystemet som ett positionssystem i räkneoperationer.	Eleven förstår att tiosystemet är ett av positionssystemen.
M9 stödja eleven att utveckla talbegreppet till positiva rationella tal och negativa heltal	I2	Eleven förstår begreppen positiva rationella tal och negativa heltal.	Förståelse av talbegreppet	Eleven kan placera negativa tal i storleksordning och jämför under handledning storleken på bråktal.	Eleven kan placera bråktal i storleksordning och kan ge exempel på användning av negativa tal.	Eleven kan använda positiva rationella tal och negativa heltal i räkneoperationer.	Eleven använder positiva rationella tal och negativa heltal som del av problemlösning.
M10 handleda eleven att uppnå flytande räknefärdigheter både i huvudräkning och skriftligt genom att utnyttja räkneoperationernas egenskaper	I2	Eleven utför huvudräkning på ett flytande sätt och även skriftligt genom att använda egenskaper hos räkneoperationer.	Räknefärdigheter och att utnyttja de grundläggande räkneoperationernas egenskaper	Eleven utför basräkneoperationer med två naturliga tal.	Eleven utför räkneoperationer som består av flera än en räkneoperation med naturliga tal och kan under handledning dela upp talen i en enklare form som	Eleven utför på ett flytande sätt beräkningar som består av flera räkneuttryck och kan dela upp talen i en enklare form som stöder uträkningen.	Eleven kan mångsidigt använda olika beräkningssätt.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					stöder en huvudräkning.		
M11 handleda eleven att observera och beskriva geometriska egenskaper hos kroppar och figurer samt introducera eleven i geometriska begrepp	I4	<p>Eleven observerar och beskriver geometriska egenskaper hos kroppar och figurer.</p> <p>Eleven känner till geometriens grundbegrepp samt symmetrier med avseende på en linje och en punkt.</p>	Geometriska begrepp och förmåga att observera geometriska egenskaper	<p>Eleven känner igen och nämner de vanligaste geometriska figurerna och kropparna samt deras delar.</p> <p>Eleven kan rita de vanligaste geometriska figurerna.</p>	<p>Eleven observerar och beskriver sambanden mellan en punkt, sträcka, linje och vinkel.</p> <p>Eleven känner igen figurer som är symmetriska med avseende på linje.</p> <p>Eleven kan under handledning förstora eller förminska en figur.</p> <p>Eleven kan placera ut en given punkt i koordinatsystemet.</p>	<p>Eleven observerar och beskriver egenskaper hos figurer och kroppar.</p> <p>Eleven ritas symmetriska figurer med avseende på en punkt eller en linje genom att använda koordinatsystemet.</p> <p>Eleven kan använda en given skala.</p>	<p>Eleven kan använda egenskaper hos figurer och kroppar i problemlösning.</p> <p>Eleven kan rita förminskningar och förstoringar på figurer och bestämma skalan utgående från givna mått.</p>
M12 handleda eleven att uppskatta storleken av ett mätobjekt, välja lämpliga mätredskap och lämplig enhet samt bedöma mätresultatets rimlighet	I4	Eleven bedömer storleken på det objekt som ska mätas och väljer ett lämpligt verktyg för mätningen och en lämplig enhet att ange resultatet i. Eleven	Förmåga att mäta	<p>Eleven utför en mätning med givna mätredskap och meddelar hur många enheter med mätredskapet hen får som resultat.</p> <p>Eleven kan under</p>	Eleven utför en mätning med ett mätredskap som hen valt och kan ange mätningens resultat i den efterfrågade enheten.	<p>Eleven kan observera storleken på mätobjektet och väljer ett lämpligt redskap för mätningen.</p> <p>Eleven behärskar de vanligaste</p>	<p>Eleven kan förklara faktorer som inverkar på mätningens resultatets noggrannhet och välja korrekt måttenhet.</p> <p>Eleven kan byta</p>

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
		bedömer mätresultatets rimlighet.		handledning byta en längdenhet till en annan längdenhet.	Eleven kan byta enheter på rymdmåtten (l, dl, osv.).	måttenhetsomvandlingarna och reflekterar över förnuftigheten hos mätresultaten.	måttenheter på areor.
M13 handleda eleven att utarbeta och tolka tabeller och diagram samt använda statistiska nyckeltal samt erbjuda eleven upplevelser om sannolikhet	15	Eleven utarbetar och tolkar tabeller och diagram samt använder statistiska nyckeltal. Eleven kan bestämma antalet av alla händelser och av de önskade händelserna och kan beräkna sannolikhet.	Att göra och tolka tabeller och diagram samt klassisk sannolikhet	Eleven kan göra en tabell på observationerna och läsa ett stapeldiagram. Eleven kan plocka ut den observation som det finns flest värden på och kan under handledning beräkna medelvärdet av tal. Eleven känner igen en säker händelse.	Eleven kan tolka olika diagram. Eleven kan bestämma typvärdet och beräkna medelvärdet. Eleven kan beräkna det efterfrågade antalet alternativ och det totala antalet alternativ.	Eleven kan göra en användbar beskrivning med tabell eller diagram. Eleven kan avgöra vilket av alternativen som är mest sannolikt.	Eleven utnyttjar tabeller, diagram samt typvärdet och medelvärdet. Eleven kan med hjälp av en händelse bestämma den motsatta händelsen.
M14 inspirera eleven att utarbeta instruktioner som datorprogram i en visuell programmeringsmiljö	11	Eleven utarbetar ett program i en visuell programmeringsmiljö.	Visuell programmering	Eleven testar ett färdigt program och identifierar vad olika kommandon utför i praktiken.	Eleven kan sätta till en villkors- eller upprepningsstruktur i ett färdigt program. Hen kan söka efter ett fel i programmet och korrigera felet.	Eleven kan programmera ett fungerande program i en visuell programmeringsmiljö, i vilket villkors- och upprepningsstrukturer används.	Eleven använder visuell programmering i problemlösning. Eleven kan utvärdera programmet och editera det så att det kan användas för ett specifikt ändamål.

Omgivningslära

Bedömning av elevens lärande och kunnande i omgivningslära i årskurs 3–6

Vid bedömningen av kunnandet i omgivningslära är bedömningen av undersökningsfärdigheterna och arbetet centralt vid sidan om bedömningen av den teoretiska kunskapen inom de olika kunskapsområden som ingår i omgivningsläran. De olika kunskapsområdena förenas till en helhet och de har sina egna mål och bedömningsgrunder. Eleverna erbjuds mångsidiga möjligheter att visa sitt kunnande. Elevernas värderingar, attityder, hälsobeteende, sociala färdigheter, temperament eller övriga personliga egenskaper utgör inte föremål för bedömningen.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffrervitsord i omgivningslära genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i omgivningslära. Eleven har uppnått målen i omgivningslära för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för omgivningslära och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i omgivningslära och i vitsordet som ska bildas. I beskrivningarna av kunskapskraven omfattar beskrivningen av de högre vitsorden även kunnandet för de lägre vitsorden.

Eleverna instrueras att identifiera sina egna förhandsuppfattningar, styrkor och utvecklingsbehov samt uppmuntras att sporra varandra i lärandet. Lärandet styrs genom frågor, uppbyggande respons och konkreta utvecklingsförslag. Positiv respons och uppmuntran stöder i synnerhet utvecklingen av arbetsfärdigheterna och motivationen.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Betydelse, värderingar, attityder							
M1 väcka och upprätthålla elevens intresse för	I1-I6	Eleven upprätthåller sitt intresse för omgivningen och	Förmåga att uppfatta omgivningslärans betydelse	<i>Används inte som grund för bildandet av vitsord.</i>			

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
omgivningen och undervisningen i omgivningslära samt hjälpa eleven att inse att samtliga ämnesområden i omgivningsläran är viktiga för hen		för studierna i omgivningslära samt inser att samtliga ämnesområden i omgivningsläran är viktiga för hen själv.		<i>Eleven handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självvärderingen.</i>			
M2 handleda och sporra eleven att ställa upp mål för sina studier och att arbeta långsiktigt för att uppnå dem samt att analysera sina kunskaper i omgivningslära	l1-l6	Eleven ställer upp egna mål för sina studier och arbetar långsiktigt för att uppnå dem samt identifierar sina kunskaper i omgivningslära.	Förmåga att arbeta målinriktat och att lära sig lära	Eleven ställer upp ett enskilt mål under handledning och deltar i det gemensamma arbetet.	Eleven ställer upp egna mål för mindre helheter under handledning och arbetar under handledning för att uppnå gemensamma mål.	Eleven ställer upp egna mål för mindre helheter och arbetar för att uppnå gemensamma mål.	Eleven ställer upp egna mål för mindre helheter och utvärderar hur hen uppnått målen och arbetar på eget initiativ för att uppnå gemensamma mål.
M3 stödja eleven att utveckla miljömedvetenhet samt att agera och påverka i sin närmiljö och i olika sammanhang för att främja hållbar utveckling och att uppskatta betydelsen av en hållbar	l1-l6	Eleven utvecklar sin miljömedvetenhet, agerar och påverkar i sin miljö och i olika sammanhang för att främja hållbar utveckling. Eleven förstår betydelsen av hållbar	Kunskaper och färdigheter i hållbar utveckling	Eleven ger ett exempel på en förändring i miljön som orsakats av människan. Eleven nämner positiva handlingar som hen kan göra för miljöns och	Eleven beskriver miljöns tillstånd med hjälp av exempel och nämner några faktorer som hotar en hållbar framtid. Eleven beskriver metoder för hur man värnar om	Eleven beskriver stödjande och hotande element i byggandet av en hållbar framtid med hjälp av exempel. Eleven beskriver och identifierar olika metoder för	Eleven ger motiverade exempel på faktorer som utvecklar och hotar en hållbar framtid. Eleven beskriver på ett motiverat sätt olika metoder för hur man värnar om och utvecklar

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
utveckling för sig själv och världen		utveckling för sig själv och för världen.		gemenskapens bästa.	och utvecklar miljön och gemenskapen samt deltar under handledning i gemensamt påverkansarbete.	hur man värnar om och utvecklar miljön och gemenskapen samt deltar i gemensamt påverkansarbete.	miljön och gemenskaper samt deltar aktivt i gemensamt påverkansarbete.
Undersöknings- och arbetsfärdigheter							
M4 uppmuntra eleven att formulera frågor om olika ämnesområden samt att använda dem som utgångspunkt för undersökningar och andra aktiviteter	I1-I6	Eleven formulerar frågor om olika ämnesområden och använder dem som utgångspunkt för undersökningar och andra aktiviteter.	Förmåga att formulera frågor	Eleven deltar tillsammans med andra i att formulera frågor som anknyter till ämnet eller identifierar teman kring vilka man kan utveckla frågor.	Eleven formulerar under handledning frågor som man tillsammans kan utveckla till utgångspunkter för undersökningar och andra aktiviteter.	Eleven formulerar frågor som man tillsammans kan utveckla till utgångspunkter för undersökningar och andra aktiviteter.	Eleven formulerar motiverade frågor och utvecklar dem som utgångspunkt för undersökningar och andra aktiviteter.
M5 hjälpa eleven att planera och genomföra små undersökningar, göra observationer och mätningar i mångsidiga lärmiljöer med hjälp av olika sinnen samt undersöknings- och mätredskap	I1-I6	Eleven planerar och genomför små undersökningar, gör observationer och mätningar i mångsidiga lärmiljöer med hjälp av olika sinnen samt undersöknings- och mätredskap.	Undersökningsfärdigheter: förmåga att planera, observera och mäta	Eleven deltar i att observera, mäta och dokumentera resultat och berättar om dessa under handledning.	Eleven planerar och genomför små undersökningar under handledning. Eleven gör under handledning observationer och mätningar samt dokumenterar	Eleven planerar och genomför små undersökningar självständigt eller tillsammans med andra. Eleven gör observationer och mätningar samt dokumenterar resultat enligt anvisningar.	Eleven planerar och genomför små undersökningar självständigt samt stöder de övriga medlemmarna i gruppen vid behov. Eleven gör observationer och mätningar samt

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					resultat under handledning.		dokumenterar resultat genom att använda olika redskap för undersökning och mätning i olika lärmiljöer.
M6 hjälpa eleven att se samband mellan orsak och verkan, dra slutsatser utgående från resultaten och presentera sina resultat och undersökningar på olika sätt	I1-I6	Eleven identifierar orsakssamband, drar slutsatser utgående från sina resultat och presenterar sina resultat och undersökningar på olika sätt.	Undersökningsfärdigheter: förmåga att dra slutsatser och presentera resultat	Eleven beskriver under handledning den utförda undersökningen och dess resultat genom att använda insamlad information eller observationer som gjorts.	Eleven drar enkla slutsatser under handledning. Eleven presenterar sina resultat enligt anvisningar.	Eleven identifierar orsakssamband och drar enkla slutsatser utgående från resultaten. Eleven presenterar sina resultat på ett tydligt sätt.	Eleven beskriver orsakssamband och presenterar slutsatser utgående från resultaten. Eleven presenterar sina resultat och undersökningar på olika sätt.
M7 handleda eleven att förstå betydelsen av vardagliga tekniska tillämpningar, hur de fungerar och används samt inspirera eleven att pröva, upptäcka och skapa nytt tillsammans med andra	I2-I6	Eleven förstår användningen och betydelsen av vardagliga tekniska tillämpningar, hur de fungerar och används samt prövar, upptäcker och skapar nytt tillsammans med andra.	Tekniska kunskaper och förmåga att samarbeta vid teknisk problemlösning	Eleven beskriver användningsområdet för en teknisk tillämpning. Eleven deltar under handledning i att experimentera och skapa nytt i grupp.	Eleven ger några exempel på användningsområden för vardagliga tekniska tillämpningar och hur de fungerar. Eleven arbetar under handledning med att experimentera och skapa nytt	Eleven beskriver hur vissa vardagliga tekniska tillämpningar fungerar och kan ge exempel på deras betydelse. Eleven samarbetar med de andra kring experiment och nyskapande.	Eleven beskriver och förklarar hur flera tekniska tillämpningar fungerar och kan ge exempel på deras användningsområden. Eleven är initiativrik i samband med experiment och nyskapande.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					tillsammans med de andra.		Eleven hjälper vid behov de andra i samband med experiment och nyskapande.
M8 uppmuntra eleven att främja välbefinnande och säkerhet i sina aktiviteter och i sin närmiljö och vägleda eleven att handla på ett säkert, ändamålsenligt och ansvarsfullt sätt som även skyddar hen själv	I1-I6	Eleven främjar välbefinnande och säkerhet i sina aktiviteter och i sin miljö. Eleven handlar på ett säkert, ändamålsenligt och ansvarsfullt sätt som även skyddar hen själv.	Förmåga att främja säkerheten och säkerhetskunskap	Eleven nämner någon faktor som anknyter till välbefinnande och säkerhet. Eleven nämner något tillvägagångssätt som främjar säkerhet och som anknyter till säkerhetsfärdigheter.	Eleven nämner flera faktorer som anknyter till välbefinnande och säkerhet. Eleven nämner tillvägagångssätt som främjar säkerhet och som anknyter till säkerhetsfärdigheter, samt beaktar under handledning dessa i lärsituationer.	Eleven beskriver med hjälp av exempel centrala faktorer som anknyter till välbefinnande och säkerhet. Eleven beskriver tillvägagångssätt som främjar säkerhet och som anknyter till säkerhetsfärdigheter, samt kan huvudsakligen använda dem på ett ändamålsenligt sätt i lärsituationer.	Eleven motiverar hur centrala faktorer inverkar på välbefinnandet och säkerheten. Eleven beskriver och motiverar tillvägagångssätt som främjar säkerhet och som anknyter till säkerhetsfärdigheter, samt använder dessa på ett ändamålsenligt sätt i lärsituationer.
M9 handleda eleven att undersöka, agera, röra sig och göra utflykter i naturen och den byggda miljön	I2-I6	Eleven undersöker, agerar, rör sig och gör utflykter i naturen och den byggda miljön.	Förmåga att undersöka omgivningen	Eleven deltar i utomhusundervisningen i naturen och i den byggda miljön.	Eleven rör sig, gör utflykter och observationer under handledning i naturen och i den byggda miljön.	Eleven rör sig, gör utflykter och observationer i naturen och den byggda miljön.	Eleven rör sig, gör utflykter och gör på eget initiativ observationer i naturen och den byggda miljön.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					Eleven gör under handledning undersökningar antingen självständigt eller i grupp.	Eleven gör undersökningar i omgivningen antingen självständigt eller i grupp.	byggda miljön. Eleven gör undersökningar i omgivningen antingen självständigt eller i grupp och hjälper de övriga gruppmedlemmarna vid behov.
M10 erbjuda eleven möjligheter att öva sig att arbeta i grupp genom att agera i olika roller och kommunikationssituationer, inspirera eleven att uttrycka sig och lyssna på andra samt stödja elevens förmåga att identifiera, uttrycka och reglera sina känslor	I1-I6	Eleven agerar i olika roller och kommunikationssituationer i gruppen. Eleven uttrycker sig själv och lyssnar på andra. Eleven identifierar, uttrycker och reglerar sina känslor.	Förmåga att utveckla kommunikativa färdigheter, identifiera och reglera känslor	Eleven arbetar under handledning i olika grupper. Eleven nämner under handledning sätt att uttrycka och reglera känslor.	Eleven arbetar enligt den uppgift som gruppen gett och ger på uppmaning respons på aktiviteten. Eleven nämner sätt att uttrycka och reglera känslor.	Eleven arbetar för att uppnå gemensamt uppställda mål genom att ge och ta emot respons. Eleven beskriver metoder för hur man uttrycker och reglerar känslor.	Eleven arbetar på ett ansvarsfullt och initiativtagande sätt i olika roller genom att ge, ta emot och använda respons. Eleven beskriver på ett motiverat sätt metoder för hur man uttrycker och reglerar känslor och tillämpar dem i olika situationer och roller.
M11 handleda eleven att använda informations- och	I1-I6	Eleven använder digitala verktyg för att söka, bearbeta och presentera	Förmåga att använda informations- och kommunikationsteknik	Eleven använder under handledning digitala verktyg i	Eleven använder självständigt digitala verktyg i	Eleven använder digitala verktyg i olika lärsituationer och som verktyg	Eleven väljer på ett motiverat sätt digitala verktyg och använder dem

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
kommunikationsteknik för att söka, bearbeta och presentera information och för att kommunicera på ett ansvarsfullt, tryggt och ergonomiskt sätt		information och för att kommunicera på ett ansvarsfullt, tryggt och ergonomiskt sätt.		<p>informationssökning.</p> <p>Eleven deltar i att producera och presentera en digital produkt.</p> <p>Eleven nämner under handledning en faktor som anknyter till hur man använder digitala verktyg på ett ansvarsfullt, tryggt och ergonomiskt sätt.</p>	<p>informationssökning.</p> <p>Eleven agerar aktivt i att producera och presentera en digital produkt.</p> <p>Eleven nämner faktorer som anknyter till hur man använder digitala verktyg på ett ansvarsfullt, tryggt och ergonomiskt sätt.</p>	<p>för kommunikation.</p> <p>Eleven beskriver hur digitala verktyg används på ett ansvarsfullt, säkert och ergonomiskt sätt.</p>	<p>i olika lärsituationer och som verktyg för kommunikation samt stöder de andra eleverna i gruppen.</p> <p>Eleven beskriver på ett motiverat sätt hur man använder digitala verktyg på ett ansvarsfullt, säkert och ergonomiskt sätt.</p>
Kunskap och förståelse							
M12 handleda eleven att observera omgivningen, mänskliga aktiviteter och fenomen i anknytning till dem med hjälp av begrepp inom omgivningsläran samt att utveckla sina begreppskonstruktioner från	I1-I6	<p>Eleven observerar omgivningen, mänskliga aktiviteter och fenomen i anknytning till dem med hjälp av begrepp inom omgivningsläran.</p> <p>Eleven utvecklar sina begreppskonstruktioner från</p>	Förmåga att använda begrepp	Eleven känner igen några begrepp inom omgivningslärans olika ämnesområden och kan koppla ihop begreppen med omgivningen, mänskliga aktiviteter och fenomen i anknytning till dem.	Eleven beskriver omgivningen, mänskliga aktiviteter och fenomen i anknytning till dem med några centrala begrepp inom omgivningslärans olika ämnesområden.	Eleven beskriver omgivningen, mänskliga aktiviteter och fenomen som anknyter till dem med centrala begrepp inom omgivningslärans olika ämnesområden.	Eleven förklarar omgivningen, mänskliga aktiviteter och fenomen som anknyter till dem med centrala begrepp inom omgivningslärans olika ämnesområden.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
att bestå av olika förhandsuppfattningar så att de bättre motsvarar den exakta användningen av begreppen		att bestå av olika förhandsuppfattningar så att de bättre motsvarar den exakta användningen av begreppen.			Eleven kan koppla ihop begrepp som anknyter till varandra.	Eleven kopplar ihop begrepp på ett logiskt sätt.	Eleven använder och kopplar ihop begrepp så att de bildar logiska helheter.
M13 handleda eleven att förstå, använda och skapa olika modeller med hjälp av vilka man kan tolka och förklara människan, omgivningen och anknytande fenomen	I1-I6	Eleven förstår, använder och skapar olika modeller, med vilka man kan tolka och förklara människan, omgivningen och anknytande fenomen.	Förmåga att använda modeller	Eleven känner till att en modell är en förenkling av verkligheten. Eleven räknar under handledning upp de centrala delarna i en given modell.	Eleven använder och skapar under handledning modeller för att förklara människan, omgivningen och anknytande fenomen.	Eleven använder och skapar modeller som förklarar människan, omgivningen och anknytande fenomen.	Eleven använder och skapar ändamålsenliga modeller och förklarar på ett motiverat sätt människan, omgivningen och anknytande fenomen med hjälp av dessa.
M14 handleda eleven att söka tillförlitlig information, uttrycka olika synpunkter och motivera dem samt tolka och kritiskt bedöma informationskällor och synvinklar.	I1-I6	Eleven hämtar tillförlitlig information, uttrycker på ett motiverat sätt olika synpunkter samt tolkar och kritiskt bedömer informationskällor och synvinklar.	Förmåga att uttrycka åsikter och läsa kritiskt	Eleven söker under handledning information ur givna informationskällor. Eleven nämner en faktor i anknytning till någon informationskällas tillförlitlighet.	Eleven söker under handledning information ur olika informationskällor. Eleven bedömer under handledning faktorer i anknytning till en informationskällas tillförlitlighet. Eleven motiverar under	Eleven söker efter information ur olika informationskällor. Eleven bedömer faktorer i anknytning till en informationskällas tillförlitlighet. Eleven motiverar olika synpunkter och nämner skillnader	Eleven söker på ett mångsidigt sätt efter information ur olika informationskällor. Eleven bedömer på ett mångsidigt sätt faktorer i anknytning till en informationskällas tillförlitlighet. Eleven motiverar

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					handledning olika synpunkter och nämner skillnader mellan synvinklarna.	mellan synvinklarna.	olika synpunkter och jämför olika synvinklar.
M15 vägleda eleven att undersöka naturen, identifiera organismer och livsmiljöer, tänka ekologiskt samt hjälpa eleven att förstå människans uppbyggnad, livsfunktioner och utveckling	I1, I3-I6	Eleven undersöker naturen, identifierar organismer och livsmiljöer samt kan tänka ekologiskt. Eleven förstår människans uppbyggnad, livsfunktioner och utveckling.	Kunskaper i biologi: Förmåga att undersöka naturen, identifiera organismer och livsmiljöer samt förstå människans uppbyggnad, livsfunktioner och utveckling	Eleven identifierar under handledning några organismer, livsmiljöer och faktorer i den icke-levande naturen. Eleven känner igen några av människans kroppsdelar, livsfunktioner samt skeden i människans utveckling.	Eleven identifierar några organismer och livsmiljöer. Eleven nämner faktorer i den icke-levande och den levande naturen som organismerna behöver av sin miljö. Eleven nämner några av människans kroppsdelar och ger exempel på människans livsfunktioner samt skeden i människans utveckling.	Eleven nämner organismer och livsmiljöer som är kännetecknande för dem. Eleven ger exempel på interaktionen mellan den icke-levande och den levande naturen. Eleven nämner människans kroppsdelar och beskriver människans livsfunktioner och utveckling.	Eleven nämner organismer och livsmiljöer på ett mångsidigt sätt. Eleven beskriver interaktionsförhållanden mellan organismer och den icke-levande naturen. Eleven nämner människans kroppsdelar på ett mångsidigt sätt och beskriver samband mellan människans livsfunktioner samt människans utveckling.
M16 handleda eleven i geografiskt tänkande och att iaktta sin omgivning och hela	I3-I6	Eleven observerar sin egen närmiljö och hela världen med hjälp av geografiska begrepp	Kunskaper i geografi: Förmåga att gestalta jordklotet, använda kartor	Eleven nämner några världsdelar, länder, städer och naturgeografiska objekt.	Eleven nämner världsdelar, länder, städer och naturgeografiska objekt och ger	Eleven nämner världsdelarna, länder, städer och naturgeografiska objekt och ger	Eleven nämner världsdelarna samt länder, städer och naturgeografiska objekt

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
världen samt att lära sig använda kartor och andra geomedier		och Ortsnamn. Eleven kan använda kartor och andra geomedier.	och andra geomedier	Eleven använder några geografiska begrepp och räknar upp huvudväderstrecken. Eleven använder kartor under handledning.	exempel på dem på en karta. Eleven ger exempel på särdrag hos områden genom att använda geografiska begrepp och kan namnge väderstrecken. Eleven använder kartor eller andra geomedier under handledning.	exempel på dem på en karta. Eleven beskriver områden och deras läge och visar prov på kännedom om geografiska begrepp och särdrag hos områden. Eleven använder kartor och andra geomedier.	mångsidigt och ger exempel på dem på en karta. Eleven jämför särdrag hos läget för områden genom att använda geografiska begrepp. Eleven tolkar de kartor som hen använder och övriga geomedier och bedömer dem kritiskt.
M17 handleda eleven att undersöka, beskriva och förklara fysikaliska fenomen i vardagen, naturen och tekniken samt lägga grund för förståelsen av principen om energins bevarande	12, I4-I6	Eleven undersöker, beskriver och förklarar fysikaliska fenomen i vardagen, naturen och tekniken samt förstår principen om energins bevarande.	Kunskaper i fysik: Förmåga att undersöka, beskriva och förklara fysikaliska fenomen	Eleven gör observationer om något fysikaliskt fenomen och beskriver detta genom under handledning att använda fysikens begrepp. Eleven nämner några energikällor och energiformer i bekanta situationer.	Eleven observerar, undersöker och beskriver enkla fysikaliska fenomen samt förklarar några enkla fenomen under handledning genom att använda fysikens begrepp. Eleven använder energi-, kraft- och rörelsebegrepp i bekanta situa-	Eleven observerar, undersöker och beskriver enkla fysikaliska fenomen samt förklarar några av dessa fenomen genom att använda fysikens begrepp. Eleven använder energi-, kraft- och rörelsebegrepp i vardagliga	Eleven observerar, undersöker och förklarar fysikaliska fenomen genom att använda fysikens begrepp. Eleven använder energi-, kraft- och rörelsebegrepp i olika situationer. Eleven förklarar hur principen om energins

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					tioner. Eleven nämner olika energikällor och energiformer samt kan ge enskilda exempel på omvandling av energi till olika former.	situationer och ger exempel på principen om energins bevarande.	bevarande framkommer i olika givna situationer.
M18 handleda eleven att undersöka, beskriva och förklara kemiska fenomen, ämnens egenskaper och omvandlingar samt lägga grund för förståelsen av principen om materiens bevarande	I2, I4-I6	Eleven undersöker, beskriver och förklarar kemiska fenomen, ämnens egenskaper och omvandlingar samt förstår principen om materiens bevarande.	Kunskaper i kemi: Förmåga att undersöka, beskriva och förklara kemiska fenomen	Eleven nämner de tre aggregationsstillstånden för ett ämne och identifierar till exempel vattnets aggregationsstillstånd i olika situationer. Eleven klassificerar eller beskriver ämnen utgående från någon egenskap. Eleven kan ge exempel på hur ämnen återvinns.	Eleven observerar och undersöker aggregationstillstånd och några bekanta ämnens egenskaper under handledning. Eleven beskriver till exempel vattnets kretslopp eller idén bakom återvinning.	Eleven observerar, undersöker och beskriver aggregationstillstånd och bekanta ämnens egenskaper genom att använda kemins begrepp. Eleven berättar om vad som händer i en kemisk reaktion. Eleven förklarar till exempel förändringar i vattnets aggregationsstillstånd i vattnets	Eleven observerar, undersöker och beskriver aggregationstillstånd och ämnens egenskaper genom att använda kemins begrepp på ett exakt sätt. Eleven berättar om vad som händer i en kemisk reaktion. Eleven förklarar till exempel vattnets kretslopp och återvinning av ämnen med hjälp av

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
						kretslopp och återvinning.	principen om materiens bevarande.
M19 vägleda eleven att förstå delområdena inom hälsa, betydelsen av sunda vanor och livets gång, den individuella tillväxten och utvecklingen i barndomen och ungdomen samt uppmuntra eleven att öva och tillämpa sina kunskaper om hälsa i vardagen	I1-I3, I6	Eleven förstår delområdena inom hälsa, betydelsen av sunda vanor och livets gång, den individuella tillväxten och utvecklingen i barndomen och ungdomen. Eleven får färdigheter i att tillämpa sina kunskaper om hälsa i olika situationer.	Kunskaper i hälsokunskap: Kunskap om delområdena inom hälsa och sunda vanor, förmåga att reflektera över deras betydelse samt att identifiera och beskriva tillväxten och utvecklingen vid en viss ålder	Eleven nämner något delområde inom hälsa och en livsstil som främjar hälsa. Eleven nämner något kännetecken i anknytning till tillväxt och utveckling i barndomen och ungdomen.	Eleven nämner delområden inom hälsa och beskriver någon enskild livsstil som främjar hälsan. Eleven kan nämna kännetecken i anknytning till tillväxt och utveckling i barndomen och ungdomen.	Eleven beskriver delområden inom hälsa och centrala livsstilar som främjar hälsan. Eleven beskriver centrala kännetecken i anknytning till tillväxt och utveckling i barndomen och ungdomen och hur de varierar individuellt.	Eleven beskriver delområdena inom hälsa och ger exempel på samband mellan dem. Eleven förklarar med hjälp av exempel hur livsstilen inverkar på hälsan. Eleven förklarar på ett motiverat sätt centrala kännetecken i anknytning till tillväxt och utveckling i barndomen och ungdomen och hur de varierar individuellt.

Religion

Bedömning av elevens lärande och kunnande i religion i årskurs 3–6

Bedömningen i religion ska vara handledande och uppmuntrande. Responsen ska sträva efter att uppmuntra eleven att studera och undersöka centrala religiösa källor och deras särdrag samt att göra egna tolkningar. I bedömningen ska man beakta olika former av skriftlig och muntlig framställning samt kunnande som visas med hjälp av andra uttrycksformer. Det centrala är elevens förmåga att uttrycka sig själv och sina tankar. I stället för att fästa uppmärksamheten vid memorering av detaljer ska man i bedömningen uppmärksamma elevens förmåga att förstå och kunna tillämpa sin kunskap och utveckla sitt tänkande.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord i religion genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i religion. Eleven har uppnått målen i religion för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för religion och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i bedömningen i religion och i vitsordet som ska bildas. I beskrivningarna av kunskapskraven omfattar beskrivningen av de högre vitsorden även kunnandet för de lägre vitsorden.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M1 handleda eleven att fördjupa sig i religionens heliga skrifter och berättelser samt de centrala läroorna	I1	Eleven fördjupar sig i religionens heliga skrifter och berättelser samt de centrala läroorna.	Förmåga att hantera information om religion, religiös multilitteracitet	Eleven kan nämna den heliga skriften eller den centrala källan i den religion som studeras och känner igen någon av de berättelser eller läror som behandlats.	Eleven kan berätta om någon central lära och berättelse i den religion som studeras. Under handledning kan eleven berätta om vad berättelsen	Eleven kan berätta om de heliga skrifterna i den religion som studeras samt beskriva vad berättelser betyder eller olika sätt att tolka dem.	Eleven kan reflektera över innehållet i och tolkningarna av berättelserna. Ur perspektiv av den religion som studeras kan eleven beskriva

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					betyder eller olika sätt att tolka den.		betydelserna av de centrala lärorerna.
M2 handleda eleven att bekanta sig med ritualer och seder samt heliga platser och byggnader i den religion som studeras	I1	Eleven bekantar sig med ritualerna och sederna samt heliga platser och byggnader i den religion som studeras.	Förmåga att hantera information om religion, religiös multilitteracitet	Eleven känner till en ritual eller sed i den religion som studeras och känner igen någon helig plats eller byggnad.	Eleven kan nämna ritualer eller seder i den religion som studeras samt en helig plats eller byggnad.	Eleven kan berätta om centrala ritualer och seder i den religion som studeras och beskriva religionens heliga platser eller byggnader.	Eleven kan redogöra för innebörden av de centrala ritualerna och sederna och de heliga platserna och byggnaderna i den religion som studeras.
M3 hjälpa eleven att känna igen karaktäristiska drag och symbolik i religiöst språk	I1, I2	Eleven känner igen karaktäristiska drag och symbolik i religiöst språk	Förmåga att analysera religiöst språk och religiösa symboler	Eleven känner utgående från givna exempel igen en religiös symbol, en liknelse, ett talesätt eller ett påstående.	Eleven kan ge ett exempel på religiöst språk.	Eleven kan ge exempel på religiöst språk och religiös symbolik.	Eleven kan redogöra för det karaktäristiska i religiöst språk och religiös symbolik.
M4 handleda eleven att söka information om religionen i olika källor samt bedöma och använda informationen	I1, I2, I3	Eleven utvecklar sin förmåga att söka information om religion i olika källor samt bedöma och använda informationen.	Förmåga att lära sig i studierna i religion	Eleven kan under handledning hämta information om religion i givna källor.	Eleven kan hämta information om religion i flera källor.	Eleven kan använda den information den hämtat och inser att det är skillnad i tillförlitligheten i källor.	Eleven kan hämta, kombinera och jämföra information om religion i olika källor och göra observationer om källornas tillförlitlighet.
M5 handleda eleven att utforska	I1, I2	Eleven bekantar sig med Finlands	Kunskap om religion och kultur	Eleven känner utgående från givna	Eleven kan ge exempel på Finlands	Eleven känner till religionernas och	Eleven kan ge exempel på

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Finlands och Europas religiösa och konfessionella rötter och situationen i dag		och Europas religiösa och konfessionella rötter och situationen i dag.		exempel igen Finlands och Europas religiösa och konfessionella rötter eller särdrag i anknytning till situationen i dag.	och Europas religiösa och konfessionella rötter eller situationen i dag.	åskådningarnas påverkan på kulturer och samhällen i Finland och Europa.	religionernas och åskådningarnas påverkan på kulturer och samhällen i Finland och Europa.
M6 handleda eleven att få insikt i judendomen, kristendomen och islam och deras inflytande och historia i Europa	12, 13	Eleven bekantar sig med judendomen, kristendomen och islam och deras inflytande och historia i Europa.	Kunskap om religion och kultur	Eleven känner utgående från givna exempel igen huvuddragen i judendomen, kristendomen och islam.	Eleven kan berätta om huvuddragen i judendomen, kristendomen och islam.	Eleven kan jämföra huvuddragen i judendomen, kristendomen och islam.	Eleven kan redogöra för judendomens, kristendomens och islams inflytande eller historia i Europa.
M7 uppmuntra eleven att respektera det som är heligt för en själv och för andra samt att agera lämpligt i olika religiösa sammanhang och situationer	11, 12, 13	Eleven förstår vad som avses med begreppet heligt och strävar till att respektera det som är heligt för en själv och för andra. Eleven vet hur man agerar lämpligt i olika religiösa situationer och på olika religiösa platser och strävar till att uppföra sig sakligt och	Religiös multilitteracitet	Eleven känner igen eller kan nämna något som anses vara heligt eller en sed i anknytning till det heliga. <i>Innehållet i anknytning till uppförande bedöms inte.</i>	Eleven kan nämna olika saker som anses vara heliga och kan beskriva vilka seder som anknyter till dessa. <i>Innehållet i anknytning till uppförande bedöms inte.</i>	Eleven förstår vad som avses med att respektera det som är heligt för andra. Hen kan ge exempel på kulturella seder i anknytning till religiösa situationer och platser och andra heliga saker. <i>Innehållet i anknytning till uppförande bedöms inte.</i>	Eleven kan redogöra för hur det heliga kan ta sig olika uttryck i religioner. <i>Innehållet i anknytning till uppförande bedöms inte.</i>

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
		respektfullt i dessa.					
M8 handleda eleven i att utforska etiska normer i religionen i fråga och etiska principer som förenar olika religioner	11, 12, 13	Eleven bekantar sig med de etiska normerna i den religion som studeras och etiska principer som förenar olika religioner.	Kunskap om etik	Eleven känner igen eller kan nämna något enstaka exempel på de etiska normerna i den religion som studeras.	Eleven kan ge exempel på de etiska normerna i den religion som studeras eller etiska principer som förenar olika religioner.	Eleven kan beskriva de centrala etiska normerna i den religion som studeras samt redogöra för någon etisk princip som förenar religioner och ge exempel på hur de tillämpas i vardagen.	Eleven kan reflektera över hur religioners olika etiska principer tillämpas i vardagen.
M9 handleda eleven att förstå värdena i de mänskliga rättigheterna och i synnerhet i FN:s konvention om barnets rättigheter ur individuellt och kollektivt perspektiv	12, 13	Eleven förstår värdena i de mänskliga rättigheterna och i synnerhet i FN:s konvention om barnets rättigheter ur individuellt och kollektivt perspektiv.	Kunskap om människorättsetik	Eleven känner utgående från givna exempel igen mänskliga rättigheter eller barns rättigheter som bygger på konventionen om barnets rättigheter.	Eleven kan ge exempel på barns rättigheter eller andra mänskliga rättigheter.	Eleven kan redogöra för konsekvensen av barns rättigheter eller andra mänskliga rättigheter i den egna livsmiljön.	Eleven kan reflektera över frågor i anknytning till barns rättigheter eller andra mänskliga rättigheter ur individens och kollektivets perspektiv.
M10 handleda eleven att utvärdera sina val och reflektera kring de värden som påverkar dem ur ett etiskt perspektiv och med	12, 13	Eleven utvecklar sin förmåga att utvärdera sina val och reflektera kring de värden som påverkar dem ur ett etiskt	Förmåga att reflektera över etiska frågor	Ur givna exempel känner eleven igen några värden som påverkat hen eller etiska valsituationer.	Eleven känner igen etiska principer. Hen kan ge exempel på etiska valsituationer och ge	Eleven kan redogöra för de gemensamma etiska principerna i den religion som studeras och i andra religioner och ge	Eleven kan reflektera över sina egna val och etiska valsituationer ur perspektiven för värderingar, olika etiska principer

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
tanke på en hållbar framtid		perspektiv och med tanke på en hållbar framtid			olika lösningar till dem.	exempel på hur de tillämpas. Eleven kan ge exempel ur vardagen på hur man skapar en hållbar framtid.	och en hållbar framtid.
M11 ge eleven möjligheter att diskutera etiska frågor, uttrycka sina tankar och känslor på ett konstruktivt sätt samt öva sig att motivera sina synpunkter	I1, I2, I3	Eleven övar sig i att diskutera etiska frågor och utvecklar sina tankefärdigheter och färdigheter att delta i diskussioner.	Tankeförmåga, kommunikativa färdigheter	Eleven kan lyssna på andra och uttrycka sina tankar på något sätt.	Eleven deltar i en gemensam diskussion och uttrycker sig konstruktivt.	Eleven kan ta hänsyn till andra i diskussionen och kan motivera sina egna åsikter.	Eleven kan diskutera konstruktivt samt reflektera och skapa egna åsikter i kommunikation med andra.
M12 hjälpa och stödja eleven att utveckla och stärka en positiv syn på världen, en positiv självkänsla och tro på livet	I3	Eleven får förmåga att formulera och stärka en positiv syn på världen och självkänsla och tro på sitt liv.		<i>Används inte som grund för bildandet av vitsord. Eleven handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självvärderingen.</i>			

Livsåskådningskunskap

Bedömning av elevens lärande och kunnande i livsåskådningskunskap i årskurs 3–6

Bedömningen i livsåskådningskunskap ska vara handledande och uppmuntrande. Responsen ska sträva efter att uppmuntra eleven att studera och undersöka centrala källor och deras särdrag och att göra egna tolkningar. I bedömningen ska man beakta olika former av skriftlig och muntlig framställning samt kunnande som visas med hjälp av andra uttrycksformer. Det centrala är elevens förmåga att uttrycka sig själv och sina tankar. I stället för att fästa uppmärksamheten vid memorering av detaljer ska man i bedömningen uppmärksamma elevens förmåga att förstå och kunna tillämpa sin kunskap och utveckla sitt tänkande.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord i livsåskådningskunskap genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i livsåskådningskunskap. Eleven har uppnått målen i livsåskådningskunskap för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för livsåskådningskunskap och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i bedömningen i livsåskådningskunskap och i vitsordet som ska bildas. I beskrivningarna av kunskapskraven omfattar beskrivningen av de högre vitsorden även kunnandet för de lägre vitsorden.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M1 skapa förutsättningar för eleven att utveckla sitt etiska tänkande och sporra eleven att tillämpa etiska principer i vardagliga situationer	I1-I4	Eleven utvecklar färdigheter i etiskt tänkande. Eleven kan tillämpa etiska principer i vardagliga situationer och i val.	Förmåga till etiskt tänkande och att tillämpa etiska principer.	Eleven kan under handledning beskriva någon etisk princip eller ett etiskt val som ska göras i vardagen.	Eleven kan beskriva en etisk princip och ett etiskt val som ska göras i vardagen.	Eleven förstår centrala begrepp och principer i etiken. Eleven kan beskriva och motivera hur etiska principer kan tillämpas i vardagen.	Eleven förstår centrala begrepp och principer i etiken. Eleven kan förklara och motivera hur etiska principer kan tillämpas logiskt i olika

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
							situationer.
M2 handleda eleven att känna igen och bedöma ett argument och motiveringar till det	I1-I4	Eleven lär sig att identifiera argument och uppfatta och bedöma motiveringar för dem.	Förmåga att känna igen och bedöma argument och motiveringar	Eleven kan under handledning känna igen ett argument i en diskussion eller text.	Eleven kan urskilja ett argument och motiveringen till det i en diskussion och en text.	Eleven kan urskilja centrala argument och motiveringar till dem i en diskussion och i en text samt reflektera över hur relevanta motiveringarna är.	Eleven kan urskilja centrala argument med motiveringar i en diskussion och i olika texter. Eleven kan på ett mångsidigt sätt reflektera över hur relevanta motiveringarna är.
M3 främja elevens förmåga att uppfatta samband mellan olika företeelser och att utveckla sitt tänkande	I1, I2, I3	Eleven uppfattar samband mellan olika företeelser och identifierar felaktiga slutsatser. Eleven utvecklas i sitt tänkande.	Tankefärdigheter	Eleven kan under handledning uppfatta samband mellan olika företeelser eller felaktiga slutsatser.	Eleven kan uppfatta samband mellan olika företeelser och felaktiga slutsatser.	Eleven uppfattar samband mellan olika företeelser. Eleven kan identifiera felaktiga slutsatser och undvika sådana i sitt eget tänkande.	Eleven uppfattar på ett mångsidigt sätt samband mellan olika företeelser och identifierar felaktiga slutsatser. Eleven kan tillämpa dessa färdigheter i sitt tänkande.
M4 vägleda eleven att ta ansvar för sig själv, andra människor och naturen	I1, I2, I3	Eleven kan ta ansvar för sig själv, andra människor och naturen.	Kunskap om vad det innebär att ta ansvar	Eleven kan under handledning beskriva ett sätt att ta ansvar för sig själv,	Eleven kan beskriva ett sätt att ta ansvar för sig själv,	Eleven kan beskriva vad det innebär att ta ansvar för sig själv, andra och	Eleven kan förklara och motivera vad det innebär att ta ansvar för

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
				andra människor eller naturen.	andra människor och naturen.	naturen och redogöra för vad det innebär att ta ansvar för sina egna handlingar.	sig själv, andra och naturen och med olika exempel beskriva vad det innebär att ta ansvar för sina egna handlingar.
M5 vägleda eleven att lära känna Finlands, Europas och världens kulturarv och att förstå kulturell mångfald som fenomen	I2, I3, I4	Eleven bekantar sig med Finlands, Europas och världens kulturarv och förstår kulturell mångfald som fenomen.	Förmåga att tillämpa kunskaper och begrepp	Eleven kan under handledning nämna en kulturell minoritet. Eleven kan under handledning nämna ett kulturarv.	Eleven vet att det finns olika kulturer och kan nämna en kulturell minoritet och något karakteristiskt för den. Eleven kan nämna ett kulturarv.	Eleven kan nämna och förklara några särdrag i anknytning till kultur i Finlands, Europas och världens kulturarv. Eleven kan ge exempel på kulturell mångfald i gruppen eller i samhället.	Eleven kan nämna och förklara flera särdrag i anknytning till kultur i Finlands, Europas och världens kulturarv. Eleven kan beskriva gruppens eller samhällets kulturella mångfald och reflektera över dess betydelse.
M6 stödja eleven att utveckla sin allmänbildning inom åskådning och kultur	I1-I4	Eleven identifierar grundläggande särdrag i åskådningar och kulturer och identifierar och använder åskådningsrelaterade begrepp.	Förmåga att tillämpa kunskaper och begrepp	Eleven kan nämna någon åskådning, kultur eller något åskådningsmässigt begrepp.	Eleven kan nämna någon åskådning eller kultur och något särdrag i anknytning till den. Eleven känner till åtminstone ett	Eleven kan nämna någon åskådning eller kultur och redogöra för den med hjälp av åskådningsmässiga begrepp.	Eleven kan nämna några åskådningar och kulturer. Eleven kan berätta om och ge exempel på dem genom att använda

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					åskådningsmässigt begrepp.		åskådningsmässiga begrepp.
M7 handleda eleven att planera och utvärdera sitt eget lärande i livsåskådning	I1-I4	Eleven bildar sig en uppfattning om sitt eget åskådningsmässiga kunskande och ställer upp mål utgående från det. Eleven utvärderar sitt åskådningsmässiga lärande.	Förmåga att lära sig	Eleven kan under handledning ställa upp ett mål för sitt eget åskådningsmässiga lärande.	Eleven kan identifiera sitt kunnande och ställa upp åtminstone ett mål för sitt eget åskådningsmässiga lärande. Under handledning planerar och utvärderar eleven sina studier.	Eleven kan ställa upp ändamålsenliga mål för sig i anknytning till sina åskådningsmässiga studier, sträva efter att arbeta i riktning mot målen och utvärdera hur de nås.	Eleven ställer upp ändamålsenliga mål för sig i anknytning till sina åskådningsmässiga studier och arbetar i enlighet med dem. Eleven utvärderar på ett mångsidigt sätt hur hen når målen.
M8 uppmuntra eleven att uttrycka sin åskådning och att lyssna på andras ställningstaganden i åskådningsfrågor	I1, I2, I3	Eleven uttrycker sin åskådning och agerar konstruktivt i kommunikationssituationer som en i gruppen.	Sociala färdigheter och förmåga att arbeta i grupp	Eleven lyssnar sakligt till de andras ställningstaganden i åskådningsmässiga frågor.	Eleven uttrycker under handledning sina ställningstaganden i åskådningsmässiga frågor.	Eleven uttrycker sina åskådningsmässiga tankar eller sin identitet på ett konstruktivt sätt. Eleven agerar i positiv kommunikation med andra.	Eleven uttrycker sina åskådningsmässiga tankar eller sin identitet på ett mångsidigt sätt. Eleven agerar konstruktivt i kommunikation med andra.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M9 vägleda eleven att bekanta sig med människorättsetiken som bygger på FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter	I3	Eleven förstår begreppet mänskliga rättigheter. Eleven vet vad FN:s deklaration om mänskliga rättigheter är.	Kunskap om människorättsetik	Eleven kan under handledning beskriva en central barnets rättighet.	Eleven känner till begreppet mänskliga rättigheter. Eleven vet att det finns mänskliga rättigheter och kan beskriva en central sådan. Eleven vet att det finns rättigheter för barn och kan beskriva en central sådan.	Eleven förstår begreppet mänsklig rättighet. Eleven vet att FN:s universella deklaration om mänskliga rättigheter finns och kan redogöra för två mänskliga rättigheter.	Eleven förstår och kan förklara begreppet mänsklig rättighet. Eleven vet att FN:s universella deklaration om mänskliga rättigheter finns och kan redogöra för åtminstone tre mänskliga rättigheter. Eleven vet och kan motivera det att det finns många rättigheter för barn och kan redogöra för åtminstone tre.
M10 uppmuntra eleven att ta initiativ och agera på ett ansvarsfullt sätt i sin omgivning	I1-I4	Eleven vet att det finns internationellt överenskomna mål för hållbar utveckling. Eleven kan agera ansvarsfullt i sin omgivning.	Kännedom om sätt att påverka	Eleven kan under handledning berätta om ett sätt att agera ansvarsfullt i sin omgivning.	Eleven kan beskriva ett mål för hållbar utveckling. Eleven kan berätta om ett sätt att	Eleven vet att det finns olika mål för hållbar utveckling och kan beskriva och motivera två av dem.	Eleven vet att uppsättningen av mål för hållbar utveckling är en omfattande helhet. Eleven kan beskriva och motivera

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					agera ansvarsfullt i sin omgivning.	Eleven kan ge exempel på det ansvarsfulla i sitt eget agerande.	tre mål för hållbar utveckling. Eleven kan beskriva och motivera två viktiga sätt att agera ansvarsfullt i omgivningen och berätta hur man kunde ta initiativ till dem.

Historia

Bedömning av elevens lärande och kunnande i historia i årskurs 4–6

I historieundervisningen ska bedömningen vara handledande och sporrande. Genom att ge respons ska man sträva efter att uppmuntra eleverna att undersöka olika historiska källor och göra sina egna tolkningar av dem. I bedömningen ska beaktas såväl elevens förmåga att uttrycka sig mångsidigt i tal och skrift som kunnande som eleven visat eller uttryckt på andra sätt. I stället för att fästa uppmärksamheten vid memorering av innehållet ska man i bedömningen uppmärksamma elevens förmåga att tillämpa kunskap och utveckla sitt historiska tänkande.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord i historia genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 4–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i historia. Eleven har uppnått målen i historia för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för läroämnet historia och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven

uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i bedömningen i historia och i vitsordet som ska bildas.

Med tanke på studieförloppet är det viktigt att på ett interaktivt sätt få möjlighet att undersöka historiska företeelser och leva sig in i historiska skeenden, men också att förstå den kulturella miljön, uppfatta tidsperspektiv samt förstå människans roll i historien och historiens betydelse för mänskligheten och för det egna livet i dag och i framtiden.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Betydelse, värderingar och attityder							
M1 väcka elevens intresse för historia som vetenskap och identitetsskapande läroämne	I1-I5	Eleven intresserar sig för historia som vetenskap och dess betydelse för identiteten.		<i>Används inte som grund för bildandet av vitsord. Eleven handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självvärderingen.</i>			
Att söka information om historia							
M2 handleda eleven att känna till olika historiska källor	I1-I5	Eleven känner till olika historiska källor.	Förmåga att känna till historiska källor	Eleven känner till några historiska källor.	Eleven ger exempel på historiska ursprungskällor för de tidsperioder som ska studeras.	Eleven ger ett exempel på hur en ursprungskälla skiljer sig från andrahandskällor.	Eleven ger exempel på hur ursprungskällorna för de tidsperioder som studeras skiljer sig från andrahandskällor.
M3 hjälpa eleven att inse att historisk information	I1-I5	Eleven inser att historisk information	Förmåga att inse att historisk	Eleven ger exempel på historiska fakta.	Eleven ger exempel på historiska	Eleven inser att det kan finnas olika tolkningar av	Eleven ger exempel på olika tolkningar i

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
kan tolkas på olika sätt		kan tolkas på olika sätt.	information kan tolkas på olika sätt		fakta och tolkningar.	samma händelse eller företeelse.	anknytning till samma händelse eller företeelse.
Att förstå historiska företeelser							
M4 hjälpa eleven att förstå olika sätt att dela in historien i epoker och att använda därmed relaterade historiska begrepp	I1-I5	Eleven förstår olika sätt att dela in historien i epoker och att använda därmed relaterade begrepp.	Kronologisk uppfattning	Eleven känner till de centrala indelningarna i historiska epoker (antiken, medeltiden, nya tiden; förhistorisk tid, historisk tid; f.v.t., e.v.t)	Eleven nämner de centrala indelningarna i historiska epoker och placerar händelser under olika epoker kronologiskt.	Eleven använder de centrala indelningarna i historiska epoker och ger exempel på olika särdrag som kännetecknar samhällen under olika tider och epoker.	Eleven beskriver företeelser utifrån vilka indelningen i historiska epoker görs.
M5 hjälpa eleven att förstå motiven bakom människans handlingar	I1-I5	Eleven förstår motiven bakom människans handlingar i olika historiska situationer.	Historisk inlevelseförmåga	Eleven inser att människor har haft olika motiv för sina handlingar.	Eleven ger exempel på motiv som människor i förfluten tid har haft för sina handlingar.	Eleven lever sig in i situationen för människan i förfluten tid och anger motiv till hennes handlingar.	Eleven lever sig in i hur människan levde förr och granskar hur människans samhälleliga ställning påverkar hennes handlingar.
M6 handleda eleven att inse olika orsaker till och följer av historiska händelser och företeelser	I1-I5	Eleven känner till orsaker till och följer av historiska händelser och företeelser.	Förståelse för orsakssammanhang i historia	Eleven känner till en enskild orsak till eller följd av något som hänt i det förflutna.	Eleven känner till en enskild orsak och en följd av den för sådant som hänt i det förflutna.	Eleven känner till orsaker till och följer av sådant som hänt i det förflutna.	Eleven känner till olika orsaker (direkta och indirekta) till och följer (långvariga och kortvariga) av

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
							sådant som hänt i det förgångna.
M7 hjälpa eleven att identifiera förändringar i den egna familjens eller samhällets historia samt förstå hur samma förändringar har kunnat få olika innebörd för olika människor	I1-I5	Eleven uppfattar förändringar och deras innebörd för olika människor och förstår hur samma förändringar har kunnat få olika innebörd för olika människor.	Förmåga att förstå förändring	Eleven känner till saker som förändrats.	Eleven känner till förändringar i det förgångna och ger exempel på vad en förändring innebär för olika människor.	Eleven beskriver med hjälp av exempel hur en förändring haft olika innebörd för olika människogrupper.	Eleven ger exempel på situationer i vilka en förändring inte innebär utveckling för olika människor eller människogrupper.
M8 lära eleven att uppfatta historiska kontinuiteter	I1-I5	Eleven uppfattar historiska kontinuiteter.	Förmåga att förstå kontinuitet	Eleven känner till hur en företeelse ur det förgångna är synlig i nutid.	Eleven nämner företeelser som kännetecknas av kontinuitet från en tidsepok till en annan.	Eleven beskriver kontinuitet i företeelser i det förgångna.	Eleven anger orsaker till att någon företeelse inte förändrats under olika tider.
Att använda historisk information							
M9 handleda eleven att redogöra för orsaker till förändringar	I1-I5	Eleven kan redogöra för orsaker till förändringar.	Förmåga att beskriva förhållandet mellan orsak och verkan	Eleven anger orsaken till en förändring.	Eleven ger exempel på orsaker som lett till förändringar.	Eleven beskriver inverkan av direkta och indirekta orsaker på en förändring.	Eleven jämför olika orsakers inverkan på en förändring.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M10 lära eleven förklara hur tolkningar kan ändras på grund av nya källor eller betraktelsesätt	I1-I5	Eleven kan förklara varför tolkningar av det förgångna kan ändras på grund av nya källor eller betraktelsesätt.	Förmåga att förklara tolkningar	Eleven ger ett exempel på en situation som det finns olika tolkningar om.	Eleven förklarar med hjälp av ett exempel varför nya källor kan ändra tolkningen av en historisk händelse eller företeelse.	Eleven kan utgående från några exempel förklara varför nya källor och betraktelsesätt kan ändra tolkningar av historien.	Eleven jämför tolkningar som gjorts om samma historiska händelse eller företeelse och redogör för varför valet av källor inverkar på tolkningen.
M11 handleda eleven att förklara mänsklig aktivitet	I1–I5	Eleven förklarar avsikter för mänsklig aktivitet.	Förmåga att förklara mänsklig aktivitet	Eleven anger hur motivet för en människas agerande syns i hennes aktivitet.	Eleven beskriver möjliga orsaker till människans aktivitet i det förgångna.	Eleven presenterar något som ska behandlas så att hen förklarar händelsen eller företeelsen ur en enskild aktörs perspektiv.	Eleven analyserar motiven till människors aktivitet och ger en beskrivning av hur människors position i samhället inverkar på deras aktivitet.

Samhällslära

Bedömning av elevens lärande och kunnande i samhällslära i årskurs 4–6

I undervisningen i samhällslära ska man genom bedömning och respons av lärandet handleda och uppmuntra eleverna att agera aktivt och konstruktivt i den egna närmiljön och att tillämpa sina samhällskunskaper och -färdigheter i praktiken. I bedömningen ska läraren beakta olika sätt att arbeta och producera. Uppmärksamhet ska fästas vid hur väl eleven behärskar sina samhällskunskaper och -färdigheter.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord i samhällslära genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 4–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i samhällslära. Eleven har uppnått målen i samhällslära för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunskande i huvudsak motsvarar den nivå av kunskande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för läroämnet samhällslära och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i samhällslära och i vitsordet som ska bildas.

Med tanke på studieframgången är det viktigt att eleven har en uppfattning om hur det omgivande samhället fungerar, ser sig själv som en del av medborgarsamhället och är medveten om sitt ansvar och sina möjligheter att påverka.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Betydelse, värderingar och attityder							
M1 väcka elevens intresse för det omgivande samhället och för samhällslära som vetenskap	I1-I4	Eleven intresserar sig för det omgivande samhället och för samhällslära som vetenskap.		<i>Används inte som grund för bildandet av vitsord. Eleven handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självvärderingen.</i>			

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M2 stödja eleven att öva sin etiska omdömesförmåga i olika mänskliga, samhällliga och ekonomiska frågor	I1-I4	Eleven lär sig att öva sin etiska omdömesförmåga i mänskliga, samhällliga och ekonomiska frågor.		<i>Används inte som grund för bildandet av vitsord. Eleven handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självvärderingen.</i>			

Att inhämta kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och förståelse för samhällsfrågor

M3 stödja eleven att uppfatta sig själv som en individ och medlem i olika grupper och handleda eleven att förstå betydelsen av de mänskliga rättigheterna och jämlikhet samt att känna till grunderna för rättssystemet	I1-I3	Eleven lär sig att uppfatta sig själv som en individ och medlem i olika grupper, att förstå betydelsen av de mänskliga rättigheterna och jämlikhet samt att känna till grunderna för rättssystemet.	Förmåga att reflektera över gemensamma spelregler och principen om lika värde	<p>Eleven ger exempel på gemensamma spelregler.</p> <p>Eleven känner igen saker i vardagen i anknytning till de mänskliga rättigheterna och jämlikhet.</p> <p>Eleven känner under handledning igen centrala rättsliga principer.</p>	<p>Eleven berättar varför gemensamma spelregler behövs.</p> <p>Eleven beskriver betydelsen av jämlikhet och mänskliga rättigheter.</p> <p>Eleven ger ett exempel på hur rättssystemet fungerar.</p>	<p>Eleven förklarar betydelsen av gemensamma spelregler också i praktiken.</p> <p>Eleven kan motivera varför de mänskliga rättigheterna är betydelsefulla och varför ett rättsväsende behövs.</p>	Eleven redogör för den betydelse gemensamma spelregler, rättsväsendet och mänskliga rättigheter har för hur samhället fungerar och för dess medlemmar.
---	-------	---	---	--	---	---	--

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
						Eleven ger exempel på hur rättssystemet fungerar.	
M4 handleda eleven att analysera mediernas roll och betydelse i den egna vardagen och i samhället	I1-I4	Eleven lär sig uppfatta medias roll och betydelse i den egna vardagen och i samhället.	Förmåga att uppfatta mediernas roll	Eleven uppfattar hur media påverkar hans eget liv.	Eleven ger exempel på olika sätt på vilka media påverkar hans eget liv och i samhället.	Eleven beskriver vilken betydelse media har i hans eget liv och hur olika medier kan användas för att påverka.	Eleven redogör för mediernas olika sätt att påverka i samhället och granskar användningen av media och mediernas betydelse kritiskt.
M5 hjälpa eleven att inse betydelsen av arbete och entreprenörskap i närmiljön	I1, I4	Eleven lär sig förstå betydelsen av arbete och entreprenörskap i närmiljön.	Förmåga att förstå betydelsen av arbete och entreprenörskap	Eleven uppfattar skillnaderna mellan lönearbete och entreprenörskap.	Eleven ger exempel på drag i lönearbete och entreprenörskap och nämner yrken som representerar dem.	Eleven beskriver betydelsen av arbete och entreprenörskap som utkomställa för familjen.	Eleven analyserar betydelsen av lönearbete och entreprenörskap i sin närmiljö.
M6 handleda eleven att förstå att information om samhällsfrågor som produceras av olika aktörer förmedlar olika värderingar och	I1-I3	Eleven lär sig att förstå att det finns olika värderingar, perspektiv och syften i anknytning till information om samhällsfrågor.	Förmåga att uppfatta olika värderingar, perspektiv och syften	Eleven uppfattar under handledning att olika aktörer som producerar information om samhällsfrågor har olika perspektiv.	Eleven uppfattar att information om samhällsfrågor som produceras av olika aktörer innehåller olika perspektiv och har olika syften.	Eleven ger exempel på olika perspektiv och syften i anknytning till samhällsinformation som produceras av olika aktörer.	Eleven förklarar med hjälp av exempel hur samhällsinformation som produceras av olika aktörer anknyter till olika

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
perspektiv och har olika syften							värderingar, perspektiv och syften.
Att implementera kunskaper om samhället							
M7 uppmuntra eleven att öva grundläggande demokratiska färdigheter att påverka och att diskutera olika åsikter konstruktivt	I1-I3	Eleven lär sig grundläggande färdigheter att påverka på ett demokratiskt sätt och att diskutera olika åsikter konstruktivt.	Förmåga att tillämpa grundläggande färdigheter i att påverka på ett demokratiskt sätt samt samhällskunskaper och -färdigheter i praktiken.	Eleven känner till att i en demokrati har hen möjlighet att påverka i frågor som berör hen själv och andra samhällsmedlemmar. Eleven ger ett exempel på ett sätt att påverka.	Eleven använder några sätt att påverka på ett demokratiskt sätt. Eleven lyssnar på andra och motiverar sina egna åsikter.	Eleven tillämpar principer och färdigheter som gäller i en demokratisk gemenskap, till exempel att lyssna, ta ställning, förbinda sig till majoritetsbeslut samt att påverka i närmiljön.	Eleven tillämpar principer och färdigheter som gäller i en demokratisk gemenskap på ett mångsidigt sätt. Eleven utvärderar sitt eget och gemenskapens sätt att agera ur perspektivet att påverka på ett demokratiskt sätt.
M8 hjälpa eleven att förstå grunderna för sin egen penninganvändning och sina egna konsumtionsval och öva	I1, I4	Eleven lär sig att förstå grunderna för sin egen penninganvändning och sina egna konsumtionsval samt	Förmåga att tillämpa grunderna för penninganvändning och egna konsumtionsval	Eleven ger exempel på konsumtion och sparande.	Eleven ger exempel på effekter av hållbar penninganvändning och konsumtionsval.	Eleven utvärderar olika sätt att använda pengar och lösningar i anknytning till konsumtion och berättar om hur hens	Eleven redogör för vilken inverkan individens penninganvändning och konsumtion har på närgemenskapen,

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
färdigheter som anknyter till dem		färdigheter som anknyter till dem.				konsumtionsbeslut inverkar på andra människor och miljö.	miljön och samhället.
M9 uppmuntra eleven att delta i olika samhällsaktiviteter och öva sig i medieanvändning på ett säkert och samhällsmedvetet sätt	I1, I3	Eleven lär sig att delta i olika samhällsaktiviteter och använda media på ett säkert och samhällsmedvetet sätt.	Deltagande och mediekompetens	Eleven ger ett exempel på ett säkert sätt att använda media. Eleven kan under handledning ge ett exempel på att använda media som ett medel på samhällsaktivitet.	Eleven ger exempel på säkra sätt att använda media och känner till risker i anknytning till att använda media. Eleven ger exempel på sätt att använda media som ett medel för att tänka och handla i samhällsfrågor.	Eleven reflekterar över säkerhetsaspekter i anknytning till att använda medier och att använda medier som verktyg för att tänka och handla i samhällsfrågor.	Eleven utvärderar olika sätt att använda medier ur säkerhetsperspektiv och ur perspektiv att påverka.

Musik

Bedömning av elevens lärande och kunnande i musik i årskurs 3–6

Bedömningen av lärandet och kunnandet i musik är till sin karaktär handledande och uppmuntrande och beaktar elevernas individuella framsteg. I musikundervisningen behöver eleverna vägledande och sporrande respons under studierna, i synnerhet då gemensamma aktiviteter och musikaliska färdigheter övas. Responsen vägleder varje elev att uppfatta musik och musiktermer samt att utveckla sin egen aktivitet som medlem av en grupp i förhållande till den musikaliska helheten. För progressionen i studierna är det centralt att följa med hur elevernas färdigheter utvecklas i synnerhet i gemensamt musicerande, begreppsligt tänkande och förmågan att lära sig.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord i musik genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i musik. Eleven har uppnått målen i musik för årskurs 3–6 som fastställts i grunderna för läroplanen för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för undervisningen i musik för årskurs 3–6 och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. I beskrivningarna av kunskapskraven för läsårsbedömningen i musik i årskurs 6 omfattar beskrivningen av de högre vitsorden även kunnandet för de lägre vitsorden.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Delaktighet							
M1 uppmuntra eleven att delta i gemensamt musicerande och att medverka till att	I1–I4	Eleven lär sig att agera som en medlem i musikaliska grupper.	Förmåga att agera som en medlem i en musikalisk grupp	Eleven deltar under individuell handledning i verksamheten i en	Eleven deltar i musicerande som en medlem i en grupp.	Eleven deltar i gemensamt musicerande och tar hänsyn till gruppens	Eleven deltar i gemensamt musicerande på ett konstruktivt sätt, tar hand om sin egen

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
skapa en positiv sammanhållning i sin grupp				musicerande grupp.		övriga medlemmar.	del och uppmunt- rar och hjälper andra.
Musikaliska kunskaper och färdigheter, kreativt skapande							
M2 handleda eleven till en naturlig röst användning och sång samt att utveckla sina färdigheter att spela i grupp genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument	I1–I4	Eleven utvecklar sina röst användnings- och sångfärdigheter samt sina färdigheter att spela i grupp genom att använda kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument	Röst användning, sång och förmåga att spela som en del av en grupp	Eleven prövar under individuell handledning på möjligheter för röst användning och musicerande.	Eleven övar på röst användning och deltar i allsång. Eleven använder kroppen och spelar rytm-, melodi- och ackordinstrument som del av en grupp.	Eleven övar på röst användning, användning av kroppen samt på att spela rytm-, melodi- och ackordinstrument. Eleven deltar i allsång och gemensamt musicerande, och strävar efter att göra sin del till en del av den musikaliska helheten.	Eleven utvecklar sin röst användning och sina färdigheter i användning av kroppen, rytm-, melodi- och ackordinstrument samt deltar smidigt i gemensam sång och gemensamt musicerande.
M3 uppmuntra eleven att kroppsligt uttrycka musik, bilder, berättelser	I1–I4	Eleven uttrycker och utforskar musikens och konstens värld med	Förmåga att röra sig till musik	Eleven deltar i verksamhet som kombinerar musik och rörelse.	Eleven deltar i verksamhet som kombinerar musik och rörelse som en del av gruppen.	Eleven rör sig till musik och använder sin kropp för musikaliskt uttryck.	Eleven använder hela kroppens rörelse mångsidigt och kreativt i lärandet av musik

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
och känslor genom rörelse		hjälp av att röra sig till musik					samt i musikaliskt uttryck och interaktion.
M4 erbjuda eleven möjligheter att uppleva och lyssna till ljudmiljöer och musik och hjälpa eleven att analysera och berätta om vad hen hört	I1–I4	Eleven lyssnar till, iakttar och upplever ljudmiljön samt kan delta i diskussion om ämnet.	Förmåga att lyssna till musik	Eleven lyssnar på ljudmiljöer och musik.	Eleven lyssnar på ljudmiljöer och musik samt identifierar sina preferenser i fråga om dem.	Eleven lyssnar koncentrerat på ljudmiljöer och musik, identifierar sina preferenser i fråga om dem samt framför observationer om det som hen lyssnat på.	Eleven lyssnar på ljudmiljöer och musik, identifierar sina preferenser i fråga om dem samt diskuterar sina observationer.
M5 uppmuntra eleven att improvisera samt planera och skapa mindre kompositioner eller tvärkonstnärliga helheter på olika sätt, även med hjälp av digitala verktyg	I1–I4	Eleven bygger upp en kreativ relation till musikens ljud genom att leka, pröva på och improvisera samt genom att komponera och arbeta tvärkonstnärligt. Eleven använder digitala verktyg för att skapa musik.	Förmåga att kreativt uttrycka musikaliskt tänkande på olika sätt	Eleven deltar i en kreativ produktionsprocess ensam eller som medlem i en grupp. Eleven prövar några musikteknologiska verktyg under individuell handledning.	Eleven deltar i en kreativ produktionsprocess och tar fram enstaka musikaliska idéer ensam eller som medlem i en grupp. Eleven prövar på musikteknologins möjligheter i skapandet av musik.	Eleven använder musikaliska eller andra ljudelement i en kreativ skapandeprocess. Eleven kan vid behov under handledning använda de möjligheter som musikteknologin erbjuder ensam eller som	Eleven använder musikaliska eller andra ljudelement för att utveckla och förverkliga musikaliska idéer ensam eller som medlem i en grupp. Eleven använder de möjligheter som

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
						medlem i en grupp.	musikteknologin erbjuder i sitt eget eller gruppens uttryck.
Kulturell förståelse och multilitteracitet							
M6 handleda eleven att analysera sina musikaliska upplevelser och musikens estetiska, kulturella och historiska mångfald	I1–I4	Eleven analyserar sina musikaliska upplevelser och den musikaliska världens mångfald.	Förmåga att uppfatta musikens betydelse	Eleven känner igen några estetiska, tidsmässiga och kulturella drag hos musik.	Eleven berättar om sina musikaliska iakttagelser samt känner igen några tidsmässiga, estetiska och kulturella drag hos musik.	Eleven berättar om och framför åsikter om sina musikaliska iakttagelser samt om musikens tidsmässiga, estetiska och kulturella betydelser.	Eleven framför motiverade åsikter och deltar i diskussioner om musikaliska iakttagelser och om musikens tidsmässiga, estetiska och kulturella betydelser.
M7 handleda eleven att förstå musikaliska begrepp och principerna för notationssätten inom musiken i samband med musicerande	I1–I4	Eleven använder musikaliska begrepp och notationssätt för musiken i sin musikaliska verksamhet.	Förmåga att förstå notationssätt inom musiken	Eleven känner igen några musikaliska begrepp och notationssätt inom musiken.	Eleven känner igen några musikaliska begrepp och notationssätt inom musiken samt kan musicera enligt dem.	Eleven följer de musikaliska notationssätten som hen lärt sig när hen musicerar.	Eleven använder och tillämpar musikaliska begrepp och notationssätt inom musiken som hen lärt sig i sin musikaliska verksamhet.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Välbefinnande och säkerhet i musik							
M8 hjälpa eleven att iaktta hur musiken påverkar välbefinnandet och att se till att musik- och ljudmiljön är trygg	I1–I4	Eleven känner till hur musik och ljudmiljöer påverkar humöret och välbefinnandet. Eleven ser till att musik- och ljudmiljön är trygg.	Förmåga att använda instrument och utrustning på ett säkert sätt. <i>Eleven handleds också att reflektera över sina erfarenheter av ljud och musik, men detta används inte som grund för bildandet av vitsordet.</i>	Eleven följer de säkerhetsanvisningar som ges då hen använder utrustning och instrument.	Eleven agerar i enlighet med säkerhetsanvisningarna då hen använder utrustning och instrument.	Eleven kan använda utrustning och instrument enligt säkerhetsanvisningarna.	Eleven kan använda utrustning och instrument enligt säkerhetsanvisningarna och ser till att musik- och ljudmiljön är trygg.
Förmåga att lära sig musik							
M9 handleda eleven att utveckla sina musikaliska färdigheter genom övning, att vara med och ställa upp mål och att utvärdera sina framsteg	I1–I4	Eleven lär sig att utveckla sina musikaliska färdigheter genom övning, deltar i att ställa upp mål för sitt musikaliska lärande samt bedömer hur	Förmåga att lära sig samt arbetsfärdigheter	Eleven utvecklar med lärarens stöd sina färdigheter inom något delområde inom musikaliska färdigheter i riktning mot ett givet mål.	Eleven utvecklar sina musikaliska färdigheter genom övning samt övar på att ställa upp mål och bedöma framsteg i gemensamt musicerande.	Eleven utvecklar sina musikaliska färdigheter genom övning samt deltar i att ställa upp mål och bedöma framsteg i gemensamt musicerande.	Eleven ställer upp mål för sina musikaliska färdigheter och arbetar i enlighet med dem. Eleven utvärderar sitt agerande och anpassar sitt arbete i

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
i förhållande till målen.		färdigheterna framskrider i förhållande till målen.					enlighet med målen.

Bildkonst

Bedömning av elevens lärande och kunnande i bildkonst i årskurs 3–6

Bedömningen av lärandet och kunnandet i bildkonst ska vara uppmuntrande och handledande och beakta elevernas individuella framsteg. Den formativa och den summativa bedömningen ska stödja eleven att utveckla sin förmåga att skapa och tolka bilder, kunskapen om konst och annan visuell kultur, långsiktiga arbetsätt och färdigheter i självvärdering. Eleven ska med hjälp av bedömningen handledas att uttrycka sina tankar och att värdesätta andras synpunkter. Bedömningen av lärandet och kunnandet ska omfatta alla dimensioner av det konstnärliga lärandet som definieras i målen för undervisningen. Färdigheter i självvärdering och att ge och ta emot kamratrespons ska utvecklas som en del av den formativa bedömningen. I bedömningen av lärande och kunnande ska elevens framsteg i att utveckla färdigheter i att skapa, betrakta och tolka bilder iakttas. För framsteg i studierna är det centralt att i varje årskurs utveckla och bedöma elevens kunnande i alla undervisningens målområden.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord i bildkonst genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Bedömningen av elevens arbete ingår i läsårsbedömningen i bildkonst i årskurserna 3–6 och det verbala omdöme eller siffervitsord som ska bildas. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i bildkonst som fastställts i grunderna för läroplanen. Eleven har uppnått målen i bildkonst som fastställts i grunderna för läroplanen för årskurserna 3–6 för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för bildkonst och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. I beskrivningarna av kunskapskraven omfattar beskrivningen av de högre vitsorden även kunnandet för de lägre vitsorden.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Att iaktta och tänka visuellt							
M1 sporra eleven att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur med olika sinnen och genom att använda olika bilder	I1, I2, I3	Eleven lär sig att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur med olika sinnen. Eleven använder redskap och metoder för bilduttryck som hjälp för iakttagelserna.	Förmåga att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur	Eleven gör under handledning iakttagelser genom att pröva något visuellt verktyg.	Eleven gör iakttagelser genom att pröva något visuellt verktyg.	Eleven kan göra iakttagelser med olika sinnen och genom att använda olika visuella verktyg.	Eleven kan göra mångsidiga iakttagelser av konst, omgivningen och annan visuell kultur med olika sinnen och genom att använda visuella verktyg på ett ändamålsenligt sätt.
M2 uppmuntra eleven att diskutera om sina iakttagelser och tankar och att öva sig att motivera sina åsikter	I1, I2, I3	Eleven lär sig att diskutera sina iakttagelser och tankar med andra. Eleven övar på att motivera sina åsikter självständigt och som medlem i en grupp.	Förmåga att uttrycka sina iakttagelser och tankar verbalt	Eleven delar under handledning med sig av någon iakttagelse muntligt eller skriftligt. Eleven övar på att uttrycka sina iakttagelser och tankar.	Eleven uttrycker några av sina iakttagelser och tankar i en gemensam diskussion. Eleven övar på att motivera sina åsikter.	Eleven för aktivt fram sina iakttagelser och tankar i gemensamma diskussioner. Eleven kan motivera sina åsikter.	Eleven deltar i gemensamma diskussioner på eget initiativ och tar hänsyn till andras åsikter. Eleven kan framföra sina åsikter huvudsakligen med tydliga motiveringar.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M3 inspirera eleven att uttrycka sina iakttagelser och tankar genom bild och genom andra uttryckssätt	I1, I2, I3	Eleven lär sig uttrycka sina iakttagelser och tankar i bild. Eleven övar på att även använda annan information än sådan som baserar sig på synsinet när hen uttrycker sig i bild.	Förmåga att uttrycka sina iakttagelser och tankar visuellt	Eleven uttrycker under handledning sina iakttagelser och tankar med redskap och metoder för uttryck i bild.	Eleven uttrycker sina iakttagelser och tankar med redskap och metoder för uttryck i bild. Eleven använder också något annat sätt att producera information i sitt uttryck i bild.	Eleven kan uttrycka sina iakttagelser och tankar genom att mångsidigt använda redskap och metoder för uttryck i bild. Eleven använder också andra sätt att producera information i sitt uttryck i bild.	Eleven kan fördjupa uttrycket av sina iakttagelser och tankar med redskap och metoder för uttryck i bild. Eleven använder målmedvetet andra sätt att producera information i sitt uttryck i bild.
Att skapa bilder							
M4 handleda eleven att mångsidigt använda olika material, tekniker och uttryckssätt och att öva sin förmåga att skapa bilder	I1, I2, I3	Eleven bekantar sig med olika redskap och metoder för att uttrycka sig i bilder samt lär sig använda dem på ett mångsidigt sätt.	Förmåga att använda redskap och metoder för uttryck i bild	Eleven prövar under handledning på att använda något material eller någon teknik när hen skapar bilder.	Eleven prövar och övar på att använda olika redskap och metoder för att uttrycka sig i bild. Hen använder några av dem när hen skapar bilder.	Eleven kan använda olika material, tekniker och uttryckssätt för att uttrycka sig i bild. Hen utvecklar sina färdigheter i att skapa bilder.	Eleven kan tillämpa olika material, tekniker och uttryckssätt på ett ändamålsenligt sätt för att skapa bilder. Hen övar sina färdigheter i att

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
		Eleven lär sig att öva och utveckla sina färdigheter i att skapa bilder på ett långsiktigt sätt.					skapa bilder, huvudsakligen målmedvetet.
M5 handleda eleven att målinriktat utveckla sina visuella färdigheter självständigt och tillsammans med andra	I1, I2, I3	Eleven lär sig att målmedvetet utveckla sitt visuella uttryck självständigt och i samarbete.	Förmåga att utveckla sina visuella färdigheter självständigt och i samarbete	Eleven övar under handledning på att arbeta utifrån egen eller en gemensam plan.	Eleven övar på att självständigt eller i samarbete med andra ställa upp mål. Eleven utvecklar enskilda färdigheter för uttryck i bild i riktning mot målen.	Eleven kan ställa upp mål självständigt och tillsammans med andra. Eleven utvecklar sina färdigheter i att uttrycka sig i bild huvudsakligen i enlighet med målen.	Eleven kan konsekvent ställa upp mål för visuellt arbete självständigt och tillsammans med andra. Eleven utvecklar sina färdigheter i att uttrycka sig i bild i enlighet med målen.
M6 handleda eleven att bekanta sig med olika former av visuell kommunikation och att använda olika visuella uttryckssätt	I1, I2, I3	Eleven lär sig att använda visuella uttryckssätt för att påverka med hjälp av sina bilder.	Förmåga att påverka och delta med hjälp av bilder	Eleven prövar under handledning något sätt att uttrycka sig för att påverka med hjälp av sina bilder.	Eleven övar på och använder några sätt att uttrycka sig för att påverka när hen uttrycker sina åsikter med hjälp av sina bilder.	Eleven kan använda sätt att uttrycka sig för att påverka när hen uttrycker sina åsikter med hjälp av sina bilder.	Eleven kan målmedvetet använda olika sätt att uttrycka sig för att påverka med hjälp av sina bilder.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
för att påverka i sina bilder							Hen uttrycker sina åsikter i sina bilder och deltar i diskussion med hjälp av dem.
Att tolka visuell kultur							
M7 handleda eleven att iaktta bilder ur olika perspektiv och i olika sammanhang och att fundera över förhållandet mellan fakta och fiktion	I1, I2, I3	Eleven iakttar på ett mångsidigt sätt olika bilder. Eleven lär sig att fundera över förhållandet mellan fakta och fiktion.	Förmåga att iaktta bilder	Eleven iakttar bilder under handledning och funderar över förhållandet mellan fakta och fiktion i någon bild.	Eleven iakttar olika bilder och beaktar under handledning deras utgångspunkter och samband. Hen uttrycker sin syn på förhållandet mellan fakta och fiktion i några bilder.	Eleven kan iaktta hur innehållet, formen och sammanhanget påverkar tolkningen av olika bilder. Hen redogör för förhållandet mellan fakta och fiktion i olika bilder.	Eleven kan på ett mångsidigt sätt iaktta hur innehållet, formen och sammanhanget påverkar tolkningen av olika bilder. Hen redogör för förhållandet mellan fakta och fiktion i olika bilder och motiverar sina åsikter.
M8 handleda eleven att granska konst och annan visuell kultur ur	I1, I2, I3	Eleven granskar den visuella kulturens betydelse ur olika perspektiv.	Förmåga att använda metoder för att tolka bilder	Eleven prövar under handledning någon metod för att tolka bilder när	Eleven prövar och övar på metoder för att tolka bilder.	Eleven kan använda olika metoder för att tolka bilder.	Eleven kan målmedvetet använda metoder för att tolka bilder när

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
verkets, konstnärrens och betraktarens perspektiv och att reflektera över hur historiska och kulturella faktorer påverkar bilder		Eleven lär sig att använda metoder för att tolka bilder.		Hen studerar bildkonst eller annan visuell kultur.	Hen använder under handledning någon metod för tolkning av bilder när hen studerar bildkonst eller annan visuell kultur.	Eleven berättar om bilder ur verkets, upphovsmannens och åskådarens perspektiv. Hen använder sina tolkningar när hen diskuterar bilderna.	Hen tolkar bilder ur verkets, upphovsmannens och åskådarens perspektiv. Hen använder sina tolkningar för att motivera sina åsikter när hen diskuterar bilderna.
M9 uppmuntra eleven att använda olika uttrycksätt från olika tider och kulturer i sina bilder	11, 12, 13	Eleven bekantar sig med kulturella sätt att uttrycka sig i bilder. Eleven lär sig att använda dem när hen uttrycker sig i bilder.	Kunskap om och förmåga att använda kulturella sätt att uttrycka sig i bilder	Eleven bekantar sig med och prövar under handledning något kulturellt sätt att uttrycka sig i bild när hen skapar bilder.	Eleven övar några kulturella sätt att uttrycka sig i sina bilder och när hen gör tolkningar.	Eleven använder olika kulturella sätt att uttrycka sig i sina bilder och när hen gör tolkningar.	Eleven kan tillämpa kulturella sätt att uttrycka sig i sina bilder och när hen gör tolkningar.
Att uppfatta estetiska, ekologiska och etiska värden							
M10 handleda eleven att diskutera värderingar som finns i konsten,	11, 12, 13	Eleven övar på att framföra sina egna åsikter om visuell kultur och lär sig	Förmåga att granska och diskutera värderingar	Eleven övar under handledning på att granska och diskutera värderingar	Eleven uttrycker och diskuterar några av sina åsikter om värderingar	Eleven uttrycker aktivt sina åsikter om värderingar	Eleven tar ställning till diskussioner om värderingar i visuell kultur och

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
omgivningen och i den visuella kulturen		att diskutera de värderingar som uttrycks i den.		som uttrycks i visuell kultur.	som uttrycks i visuell kultur.	som uttrycks i visuell kultur.	motiverar sina åsikter.
M11 handleda eleven att beakta kulturell mångfald och hållbar utveckling i sina bilder och vid val av arbetssätt	I1, I2, I3	Eleven beaktar perspektiv som anknyter till kulturell mångfald och hållbar utveckling när hen uttrycker sig i bild.	Förmåga att välja visuella uttryck när de egna åsikterna presenteras	Eleven för handledning fram något perspektiv på kulturell mångfald eller hållbar utveckling.	Eleven beaktar perspektiv på kulturell mångfald och hållbar utveckling i innehållet i några av sina bilder eller sätt att arbeta.	Eleven beaktar perspektiv på kulturell mångfald och hållbar utveckling i innehållet i sina bilder och i sitt sätt att arbeta. Hen berättar om sina åsikter i sina bilder.	Eleven beaktar målmedvetet perspektiv på kulturell mångfald och hållbar utveckling i sina bilder och innehållet och i sitt sätt att arbeta. Hen motiverar sina åsikter och lösningar.

Slöjd

Bedömning av elevens lärande och kunnande i slöjd i årskurs 3–6

Bedömningen av lärandet och kunnandet i slöjd är till sin natur handledande, sporrande och uppmärksammar elevernas individuella framsteg i hela slöjdprocessen. Dokumentationen av de olika skedena av praktiska färdigheter utgör ett redskap för bedömningen. Att prova och undersöka för slöjd lämpliga material och sätt att bearbeta olika material samt elevens färdigheter, arbetets framskridande och kvaliteten på produkterna och tillämpande av kunskaper som inhämtats i andra läroämnena ska ingå i bedömningen av lärande och kunnande utöver observation av slöjdprocessen i sin helhet.

Responser ska på ett positivt sätt betona elevens utveckling och sporra till att bredda och fördjupa kunnandet. Parallellt med att eleverna lär sig det centrala innehållet ska utvecklingen av de praktiska färdigheterna och kunskaperna inom den mångsidiga kompetensen bedömas på ett mångsidigt sätt. I bedömningsdiskussioner och annan

respons ska elevens styrkor och utvecklingsområden diskuteras tillsammans och eleven ska handledas att utveckla sin prestation. Eleverna ska erbjudas olika sätt att genomföra självvärdering och kamratrespons. Elevens eller gruppens arbete och produkter kan visas upp och granskas, varvid eleverna lär sig att genomföra presentationer på ett tydligt och analytiskt sätt, uppskatta andras arbete och ge konstruktiv respons.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord i slöjd genom att bedöma elevernas kunskande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i slöjd. Eleven har uppnått målen för undervisningen i slöjd som fastställts i grunderna för läroplanen för årskurs 3–6 för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunskande i huvudsak motsvarar den nivå av kunskande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för undervisningen i slöjd för årskurs 3–6 och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i slöjd i årskurserna 3–6 och i det verbala omdöme eller siffervitsordet som ska bildas. I beskrivningarna av kunskapskraven i slöjd för läsårsbedömningen i årskurs 6 ingår beskrivningarna av kunnandet för de lägre vitsorden i kunskapskraven för ett högre vitsord.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M1 stärka elevens intresse för arbete med händerna samt väcka elevens nyfikenhet för kreativt, experimentellt och lokalt förankrat slöjdarbete	I1–I6			<i>Används inte som grund för bildandet av vitsord. Eleven handleds att reflektera över sina erfarenheter som en del av självvärderingen.</i>			

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M2 handleda eleven att lära sig gestalta, behärska och dokumentera en slöjdprocess i sin helhet	I1–I6	Eleven genomför en hel slöjdprocess, som omfattar planering och framställning av ett eget arbete samt utvärdering under arbetet. Eleven dokumenterar processen.	Förmåga att planera och genomföra sitt arbete samt utvärdera och dokumentera processen	Eleven känner igen slöjdprocessens delar. Eleven genomför någon del av slöjdprocessen under konkret handledning av läraren och dokumenterar den.	Eleven genomför slöjdprocessens centrala delar under lärarens handledning. Eleven dokumenterar några skeden i slöjdprocessen.	Eleven genomför en hel slöjdprocess och dokumenterar dess olika skeden.	Eleven genomför en hel slöjdprocess självständigt och dokumenterar skedena i slöjdprocessen. Eleven reflekterar över sitt arbete.
M3 handleda eleven att på egen hand eller tillsammans med andra planera och framställa en slöjdprodukt eller ett alster genom att lita på sina egna estetiska och tekniska lösningar	I1–I4	Eleven planerar och framställer ensam eller i en grupp en slöjdprodukt eller ett alster där motiverade estetiska och tekniska lösningar förverkligas.	Förmåga att tillverka en produkt eller ett alster	Eleven planerar eller framställer en produkt eller ett alster under konkret handledning av läraren.	Eleven framställer en produkt eller ett alster som baserar sig på en egen eller gemensam plan under handledning av läraren.	Eleven framställer en produkt eller ett alster och som baserar sig på en egen eller gemensam plan, och där estetiken och funktionaliteten har beaktats i produkten eller alstret.	Eleven framställer en produkt eller ett alster som baserar sig på en egen eller gemensam plan, där estetiken och funktionaliteten har beaktats i produkten eller alstret. Eleven bedömer och motiverar produktens estetiska eller funktionella lösningar.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M4 handleda eleven att bli bekant med olika termer, använda många olika material samt kunna bearbeta material på ett ändamålsenligt sätt	I3, I5	Eleven använder slöjdrelaterade begrepp och känner till olika slöjdmaterial. Eleven bearbetar olika material på ändamålsenliga sätt och väljer tillverkningstekniker som lämpar sig för dem.	Förmåga att välja, kombinera och använda material och tillverkningstekniker som används inom slöjden	Eleven känner igen några slöjdverktyg, material och tillverkningstekniker under konkret handledning av läraren.	Eleven känner igen och nämner slöjdrelaterade begrepp och använder redskap, material och tillverkningstekniker för slöjd under handledning av läraren.	Eleven känner till och kan använda slöjdrelaterade begrepp. Eleven väljer, kombinerar och använder olika material och tillverkningstekniker på ändamålsenliga sätt.	Eleven väljer, kombinerar och använder på ett skickligt sätt olika material och tillverkningstekniker samt tillämpar dem på ändamålsenliga sätt.
M5 uppmuntra eleven att arbeta långsiktigt, ansvarsfullt och med hänsyn till trygghet och säkerhet samt att lära eleven att välja och använda ändamålsenliga redskap	I1–I5	Eleven agerar långsiktigt och ansvarsfullt. Eleven arbetar enligt säkerhetsanvisningarna. Eleven väljer och använder redskap som lämpar sig för arbetet.	Arbetsfärdigheter	Eleven övar på långsiktigt och säkert arbete under konkret handledning av läraren. Eleven väljer och använder redskap under konkret handledning av läraren.	Eleven arbetar långsiktigt, ansvarsfullt och säkert under handledning av läraren. Eleven övar på målmedvetet arbete. Eleven känner till funktionsprinciperna för de arbetsredskap och apparater som	Eleven tar ansvar för sitt arbete och agerar långsiktigt och målmedvetet. Eleven känner till funktionsprinciperna för de arbetsredskap och apparater som används i slöjden samt kan använda dem på ett säkert	Eleven arbetar ansvarsfullt, långsiktigt och målmedvetet. Eleven beaktar säkerheten i sitt eget arbete och i samarbetet med andra. Eleven känner till funktionsprinciperna för de arbetsredskap och

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
					används i slöjden samt kan använda dem under handledning av läraren.	och ändamålsenligt sätt.	apparater som används i slöjden samt kan välja de mest ändamålsenliga.
M6 handleda eleven att använda informations- och kommunikationsteknik för att planera och tillverka slöjdprodukter samt för att dokumentera slöjdprocessen	I1, I2, I6	Eleven använder digitala verktyg för att planera och tillverka slöjdprodukter samt för att dokumentera slöjdprocessen.	Förmåga att använda digitala verktyg i det egna arbetet	Eleven använder digitala verktyg under något skede av slöjdprocessen under konkret handledning av läraren.	Eleven använder digitala verktyg under handledning av läraren för att planera och tillverka slöjdprodukter samt för att dokumentera slöjdprocessen.	Eleven använder digitala verktyg enligt anvisningar för att planera och tillverka slöjdprodukter samt för att dokumentera slöjdprocessen.	Eleven använder självständigt lämpliga digitala verktyg i olika skeden av slöjdprocessen och i dokumentationen av dem.
M7 handleda eleven att utvärdera, uppskatta och granska både sin egen och de andras slöjdprocess på ett interaktivt sätt	I6	Eleven uppskattar sitt eget och andras arbete. Eleven granskar sin egen slöjdprocess och ändrar vid behov på sitt arbete.	Förmåga att granska sitt eget arbete och slöjdprocessen samt förmåga att ge kamratrespons.	Eleven övar på att granska sitt eget arbete och slöjdprocessen under konkret handledning av läraren.	Eleven deltar i granskningen av det egna arbetet och slöjdprocessen samt i att ge kamratrespons under handledning av läraren.	Eleven deltar på ett konstruktivt sätt i granskningen av det egna arbetet och slöjdprocessen. Eleven deltar på ett ändamålsenligt	Eleven granskar på ett realistiskt sätt sitt eget arbete och slöjdprocessen. Eleven ger aktivt konstruktiv kamratrespons på slöjdprocessen.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
		Eleven ger kamratrespons på slöjdprocessen.				sätt i att ge kamratrespons.	
M8 uppmana eleven att börja granska olika konsumtionsvanor och produktionssätt kritiskt	I1-I3, I5	Eleven granskar mångsidigt konsumtionsvanor och produktionssätt. Eleven framställer sina produkter på ett materialekonomiskt sätt.	Förmåga att reflektera över olika konsumtionsvanor och produktionssätt	Eleven väljer och använder material ekonomiskt under konkret handledning av läraren.	Eleven reflekterar över konsumtionsvanor och produktionssätt under handledning av läraren. Eleven väljer och använder material ekonomiskt under handledning av läraren.	Eleven kan berätta hur konsumtionsvanor och produktionssätt påverkar livscykeln för en produkt. Eleven framställer sina produkter på ett materialekonomiskt sätt.	Eleven granskar kritiskt konsumtions- och produktionssättens inverkan på livscykeln för en produkt. Eleven framställer sina produkter på ett materialekonomiskt sätt och motiverar sina val.

Gymnastik

Bedömning av elevens lärande och kunnande i läroämnet gymnastik i årskurs 3–6

Eleverna ska genom mångsidig, uppmuntrande och handledande respons och bedömning stödjas att röra på sig med hjälp av gymnastik. Responsen och bedömningen stöder elevernas positiva uppfattning om sig själva som motionsutövare. Bedömningen i gymnastik ska grunda sig på elevens lärande och arbete som påvisats på ett mångsidigt sätt.

I responsen och bedömningen ska man fästa vikt vid elevernas individuella styrkor och utvecklingsbehov och stödja dem. I undervisningen och bedömningen i gymnastik ska man beakta elevens hälsotillstånd och specialbehov. Bedömningen ska genomföras genom att observera elevens arbete. Bedömningen i gymnastik ska grunda sig på målen för den fysiska, sociala och psykiska funktionsförmågan. Föremål för bedömningen är elevernas lärande (målen 2–6) och sätt att arbeta (målen 1 och 7–10). Elevernas fysiska konditionsnivå ska inte användas som grund för bedömningen. Mätningar som gjorts med Move! används inte som grund för bedömningen. Eleverna ska handledas i självvärdering.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord i gymnastik genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i gymnastik. Eleven har uppnått målen i gymnastik för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för gymnastik och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i gymnastik och i vitsordet som ska bildas.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Fysisk funktionsförmåga							
M1 uppmuntra eleven att röra på sig, att pröva på	I1	Eleven är fysiskt aktiv, prövar på olika	Fysisk aktivitet och att vilja att försöka	Eleven agerar sportiskt och endast till vissa delar	Eleven agerar under gymnastiklektionerna och prövar	Eleven deltar vanligtvis aktivt i verksamheten	Eleven deltar aktivt i aktiviteterna under

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
olika gymnastikuppgifter och att träna enligt bästa förmåga.		gymnastikformer och tränar aktivt.		under gymnastiklektionerna.	på olika gymnastikformer.	under gymnastiklektionerna och prövar och tränar olika gymnastikformer.	gymnastiklektionerna och tränar på de gymnastikformer som undervisas.
M2 handleda eleven att träna sina sensomotoriska färdigheter, d.v.s. iaktta sig själv och sin omgivning med hjälp av olika sinnen och att välja lämpliga lösningar i olika gymnastiksituationer	I1	Eleven iakttar sig själv och sin omgivning med hjälp av olika sinnen och väljer ändamålsenliga lösningar i förhållande till det omgivande utrymmet samt den tillgängliga tiden och kraften.	Förmåga att välja lösningar i olika gymnastiksituationer	Eleven kan under lärarens handledning uttrycka sina iakttagelser och utnyttja dem i sin egen aktivitet.	Eleven kan uttrycka sina iakttagelser och utnyttja dem i sin egen aktivitet.	Eleven väljer oftast ändamålsenliga lösningar i olika gymnastiksituationer, såsom i lekar och spel.	Eleven anpassar sin fysiska aktivitet och väljer ändamålsenliga lösningar enligt sina iakttagelser.
M3 handleda eleven att både stärka och anpassa sin balans- och rörelseförmåga på ett mångsidigt sätt i olika lärmiljöer, under olika	I1	Eleven utvecklar sin balans- och rörelseförmåga i olika lärmiljöer.	Förmåga att använda grundläggande motoriska färdigheter (balans- och rörelsefärdigheter) i olika gymnastikformer	Eleven kan använda och kombinera balans- och rörelsefärdigheter i några lärmiljöer och i gymnastikformer som undervisas	Eleven kan använda och kombinera balans- och rörelsefärdigheter i de flesta lärmiljöer och i gymnastikformer som undervisas	Eleven kan balansera och röra sig i olika lärmiljöer.	Eleven använder, kombinerar och tillämpar balans- och rörelsefärdigheter i mångsidiga lärmiljöer.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
årstider och i olika situationer							
M4 handleda eleven att både stärka och anpassa sin förmåga att hantera redskap på ett mångsidigt sätt genom att använda olika redskap i olika lärmiljöer, under olika årstider och i olika situationer	I1	Eleven utvecklar sin förmåga att hantera redskap i olika lärmiljöer.	Förmåga att använda grundläggande motoriska färdigheter (förmåga att hantera redskap) i olika gymnastikformer	Eleven kan använda sina färdigheter att använda redskap i några lärmiljöer och i gymnastikformer som undervisats	Eleven kan använda och kombinera sina färdigheter att hantera redskap i de flesta lärmiljöer och i gymnastikformer som undervisats	Eleven kan hantera olika redskap i olika lärmiljöer.	Eleven använder, kombinerar och tillämpar sina färdigheter att hantera redskap i mångsidiga lärmiljöer.
M5 uppmuntra och vägleda eleven att utvärdera, upprätthålla och utveckla sina fysiska egenskaper: snabbhet, rörlighet, uthållighet och styrka	I1	Eleven lär sig att utvärdera och utveckla sina fysiska egenskaper.	Förmåga att utvärdera, upprätthålla och utveckla fysiska egenskaper.	Eleven kan under lärarens handledning träna sina fysiska egenskaper.	Eleven kan berätta hur man kan mäta fysiska egenskaper och kan träna några av sina fysiska egenskaper.	Eleven kan utvärdera sina fysiska egenskaper och träna snabbhet, rörlighet och styrka.	Eleven kan utvärdera sina fysiska egenskaper, ställa upp egna mål och utveckla sina fysiska egenskaper.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M6 lära ut simkun- nighet så att ele- ven kan röra sig i och rädda sig ur vattnet	I1	Eleven kan röra sig i och rädda sig ur vattnet.	Simkunnighet och förmåga att rädda sig ur vattnet	Eleven kan simma 10 m.	Eleven kan simma 50 m och hoppa ner i vatten med simdjup.	Eleven har grund- läggande simkun- nighet (kan simma 50 meter på två Simsätt och dyka 5 meter under ytan).	Eleven kan simma 100 meter genom att använda två Simsätt och rädda sig ur vattnet.
M7 handleda ele- ven att agera tryggt och sakligt under gymnastik- lektionerna	I1	Eleven agerar på ett tryggt och sak- ligt sätt under lekt- ionerna.	Trygg aktivitet un- der gymnastik- lektionerna	Eleven kan ut- trycka hur man agerar på ett tryggt sätt samt agerar och utrus- tar sig vanligtvis enligt lärarens in- struktioner.	Eleven förstår risk- faktorer som hör samman med sä- kerheten och strä- var efter att agera på ett tryggt och sakligt sätt.	Eleven kan ta i be- aktande eventu- ella riskfyllda situ- ationer under gymnastiklektion- erna samt strävar efter att agera på ett tryggt och sak- ligt sätt.	Eleven agerar på ett tryggt och sak- ligt sätt samt främ- jar tryggheten och säkerheten under gymnastiklektion- erna.
Social funktionsförmåga							
M8 handleda ele- ven att samarbeta med alla andra och reglera sina hand- lingar och känsl- uttryck i gymnas- tiksituationer med hänsyn till andra	I2	Eleven arbetar till- sammans med alla och kan reglera sina handlingar och känslouttryck i gymnastiksituat- ionerna.	Emotionella och kommunikativa färdigheter samt arbetsfärdigheter	Eleven arbetar un- der lärarens hand- ledning tillsam- mans med de hen själv valt och re- glerar sina hand- lingar och känslor så att hen kan ar- beta tillsammans	Eleven kan arbeta med alla och age- rar oftast på ge- mensamt överens- kommet sättet.	Eleven kan agera på gemensamt överenskommet sätt i olika gym- nastiksituationer.	Eleven arbetar till- sammans med alla samt främjar grup- pens aktivitet och lärande.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
				med andra i gymnastiksituationer.			
M9 handleda eleven att delta i aktiviteterna enligt principen för rent spel och bära ansvar för gemensamma aktiviteter	I2	Eleven följer principerna för rent spel och tar ansvar för gemensamma aktiviteter.	Förmåga att ta ansvar för gemensamma aktiviteter	Eleven kan under lärarens handledning ange principerna för rent spel och tar sporadiskt ansvar för gemensamma aktiviteter.	Eleven följer principerna för rent spel och ger de övriga arbetsro.	Eleven följer principerna för rent spel och visar att hen strävar efter att ta ansvar i gemensamma aktiviteter.	Eleven tar ansvar för och främjar de gemensamma aktiviteterna.
Psykisk funktionsförmåga							
M10 uppmuntra eleven att ta ansvar för sina handlingar och stärka sin förmåga att arbeta självständigt	I3	Eleven tar ansvar för sina egna handlingar och kan arbeta självständigt.	Förmåga att arbeta självständigt	Eleven kan uttrycka hur man kan ta ansvar för sina egna handlingar, och tar i allmänhet ansvar under lärarens handledning.	Eleven tar ansvar för sina egna handlingar och kan tidvis arbeta självständigt.	Eleven kan vanligtvis arbeta ansvarsfullt och självständigt.	Eleven arbetar ansvarsfullt och självständigt.
M11 se till att eleven får tillräckligt med positiva upplevelser av sin egen kropp, av att	I3			<i>Påverkar inte bildandet av vitsordet. Eleven vägleds att reflektera över sina</i>			

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
kunna och av att vara en del av gemenskapen				<i>erfarenheter som en del av självvärdering.</i>			

BILAGOR

Samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen

Bedömning av elevens lärande och kunnande i samiska som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 3–6

Avsikten med bedömningen av lärandet är att ge information om hur elevens lärande framskrider samt att handleda och uppmuntra eleven. Eleven ska ges mångsidig respons om hur hans förmåga att förstå och använda språket muntligt och i skrift har utvecklats och hur elevens uttrycksförråd blivit mångsidigare. Bedömningen ger också information för undervisningsplaneringen. Med hjälp av bedömningen får eleven information om sina språkliga styrkor och framsteg, om sin förmåga att lära sig språk samt om sin förmåga att använda sina språkkunskaper som stöd för lärandet. För att främja lärandet ska man i samiska fokusera på grundläggande färdigheter inom de olika målområdena och de arbetsprocesser och lärstrategier som de bygger på.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord i samiska genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i samiska. Eleven har uppnått målen i samiska för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för samiska och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i samiska och i vitsordet som ska bildas. I beskrivningarna av kunskapskraven omfattar beskrivningen av de högre vitsorden även kunnandet för de lägre vitsorden.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Att kommunicera							
M1 uppmuntra eleven att kommunicera i olika situationer	I1	Eleven stärker sin förmåga att fungera i olika kommunikationssituationer.	Förmåga att agera i olika kommunikationssituationer	Eleven kan under handledning agera i bekanta och informella kommunikationssituationer.	Eleven kan med hjälp av modeller och stödfrågor agera i bekanta kommunikationssituationer.	Eleven kan agera i olika kommunikationssituationer.	Eleven kan agera konstruktivt i olika slags i kommunikationssituationer.
M2 uppmuntra eleven att använda olika uttrycksmedel i grupp- och kommunikationssituationer	I1	Eleven lär sig att använda olika uttrycksmedel också i grupp- och kommunikationssituationer.	Förmåga att använda olika uttrycksmedel	Eleven kan lyssna på andra och deltar på ett sakligt sätt i diskussionen.	Eleven kan under handledning använda olika språkliga uttrycksmedel när hen deltar i gruppdiskussioner.	Eleven kan, förutom att dra nytta av olika språkliga uttrycksmedel, även använda sin röst, rikta sitt budskap och använda sin förmåga att ta kontakt i olika kommunikationssituationer i grupp. Eleven kan ta hänsyn till andra deltagare.	Eleven kan anpassa sina språkliga och kommunikativa uttrycksätt på ett för situationen ändamålsenligt sätt. Eleven kan agera konstruktivt i grupp och ta hänsyn till andras åsikter i diskussioner.
M3 handleda eleven att utvärdera sin kommunikation samt att ta	I1	Eleven lär sig att utvärdera sin kommunikation samt	Förmåga att utvärdera sin kommunikation samt att ta	Eleven kan nämna någon styrka och något	Eleven kan beskriva sig själv som lärande och nämna någon	Eleven kan beskriva sina styrkor och	Eleven kan realistiskt utvärdera sina egna

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
emot och ge respons		att ta emot och ge respons.	emot och ge respons	utvecklingsområde hos sig själv som lärande.	styrka och något utvecklingsområde hos sig själv.	utvecklingsområden som lärande. Eleven kan ge knapphändig respons.	utvecklingsområden som lärande. Eleven kan ta emot och använda respons på sitt eget agerande samt ge respons.
Att tolka texter							
M4 uppmuntra eleven att läsa självmant och använda texter på det egna språket utgående från sin språkfärdighet	I2	Eleven läser och använder samiska texter utgående från sin språkfärdighet.	Läsförmåga och förmåga att använda samiska texter	Eleven läser enkla texter.	Eleven läser olika texter eller textutdrag, men håller sig främst till bekanta textgenrer.	Eleven läser olika texter eller textutdrag.	Eleven läser mångsidigt olika texter.
M5 handleda eleven att vidareutveckla sina grundläggande läsfärdigheter, sin läsförståelse samt vidga ord- och begreppsförrådet	I2	Eleven vidareutvecklar sitt läsande och lär sig att använda grundläggande lässtrategier samt observera och utvärdera sitt eget läsande.	Förmåga att utveckla läsförmågan och vidga ord- och begreppsförrådet	Eleven kan långsamt läsa texter som är språkligt och strukturmässigt enkla.	Eleven kan rätt flytande läsa texter som är språkligt och strukturmässigt enkla.	Eleven kan flytande läsa texter som är lämpliga för hans ålder. Elevens ord- och begreppsförrådet är rimligt.	Eleven kan flytande läsa många slags texter som är lämpliga för hans ålder. Elevens ord- och begreppsförråd är brett.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M6 handleda eleven att utnyttja sina läsfärdigheter och texter för att få upplevelser, söka och bedöma information samt att diskutera texter	12	Eleven lär sig att utnyttja sina läsfärdigheter och texter för att få upplevelser, söka och bedöma information samt att diskutera texter.	Förmåga att redogöra för och förstå text	Eleven kan med hjälp av modeller och självständigt använda texter för att inhämta information. Eleven kan med hjälp av modeller uttrycka sambandet mellan texterna och egna erfarenheter.	Eleven kan använda enkla texter och övar på att diskutera utgående från texter med hjälp av modeller och stödfrågor.	Eleven kan använda sina läsfärdigheter och texter för att få upplevelser och för att söka och bedöma information samt diskutera texter utgående från egna erfarenheter.	Eleven kan göra iakttagelser kring textens strukturer och deras betydelse och reflektera över textens syfte.
Att producera texter							
M7 hjälpa eleven att utveckla en positiv inställning till skrivande utgående från sin språkfärdighet	13	Eleven lär sig att utveckla en positiv inställning till skrivande och utgående från sin språkfärdighet.	Förmågan att uttrycka sig i textproduktion	Eleven kan med hjälp av stödfrågor och modeller producera enkla skriftliga och/eller muntliga texter.	Eleven kan under handledning producera enkla skriftliga och muntliga texter och använda uttryckssätt som är bekanta för hen.	Eleven kan i någon mån använda olika uttryckssätt i sina texter.	Eleven kan skriftligt och muntligt producera texter med mångsidiga uttryckssätt som är lämpliga för situationen.
M8 uppmuntra eleven att öva och vidareutveckla sina grundläggande skrivfärdigheter	13	Eleven övar och vidareutvecklar sina grundläggande skrivfärdigheter och sin förmåga	Förmåga att behärska grundläggande skrivfärdigheter	Eleven kan med hjälp av modeller producera en enkel text.	Eleven kan producera en enkel text som är förståelig.	Eleven producerar text där budskapet till största del förmedlas lätt.	Eleven producerar text som är logisk uppbyggd och där budskapet förmedlas lätt.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
och sin förmåga att producera texter		att producera texter.		Eleven kan använda enkel menings- och satsbyggnad samt slumpmässigt använda till exempel skiljetecken vid meningsgränser och versal i början av mening och i egennamn.	Eleven följer till största del normerna för standardspråket och behärskar samiska bokstäver.	Eleven kan producera text för hand eller med hjälp av digitala verktyg.	
M9 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att uttrycka tankar och upplevelser i faktatexter och skönlitterära texter	13	Eleven lär sig att utveckla sin förmåga att uttrycka tankar och upplevelser i faktatexter och skönlitterära texter.	Förmåga att uttrycka tankar och upplevelser i texter	Eleven kan med hjälp av modeller eller stödfrågor producera enkla berättande texter om ett för hen bekant ämne.	Eleven kan under handledning producera enkla texter där hen uttrycker sina tankar och åsikter.	Eleven kan producera texter där hen uttrycker sina tankar och åsikter.	Eleven kan självständigt producera texter där hen uttrycker sina erfarenheter, tankar och åsikter.
Att förstå språk, litteratur och kultur							
M10 hjälpa eleven att förstå språklig och kulturell identitet och att reflektera kring modersmålets betydelse	14	Eleven lär sig att förstå språklig och kulturell identitet och att reflektera kring modersmålets betydelse.	Förmåga att uppfatta språklig och kulturell identitet samt modersmålets betydelse	Eleven kan identifiera några språkliga och kulturella särdrag som ingår i den egna bakgrunden.	Eleven kan med hjälp av stödfrågor beskriva språkliga och kulturella särdrag i den egna identiteten.	Eleven kan beskriva språklig och kulturell identitet samt hur modersmålet används, dess särdrag och betydelse.	Eleven kan självständigt beskriva språklig och kulturell identitet samt modersmålets betydelse.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M11 handleda eleven att lära känna de centrala strukturerna i samiska och använda dem i sin framställning	14	Eleven lär känna de centrala strukturerna i samiska.	Kunskap om centrala strukturer	Eleven kan med hjälp av stödfrågor och modeller använda enkla strukturer i samiska.	Eleven kan med hjälp av modeller använda centrala strukturer i samiska i enkla kommunikationssituationer.	Eleven kan med hjälp av modeller identifiera centrala strukturer i samiska och kan använda dem i bekanta kommunikationssituationer.	Eleven kan centrala strukturerna i samiska och använder dem också i nya kommunikationssituationer.
Att använda språket som stöd för allt lärande							
M12 handleda eleven att utnyttja sina kunskaper i samiska i allt lärande och att utveckla sitt språk inom olika vetenskapsgrenar	15	Eleven lär sig att utnyttja sina kunskaper i samiska i allt lärande och att utveckla sitt språk inom olika vetenskapsgrenar.	Förmåga att använda samiska i lärandet och att utveckla språket inom olika vetenskapsgrenar	Eleven kan under handledning i någon mån använda samiska i sitt lärande.	Eleven kan under handledning använda samiska i sitt lärande och med hjälp av modeller utveckla språket inom olika vetenskapsgrenar.	Eleven kan använda samiska i sitt lärande och under handledning utveckla språket inom olika vetenskapsgrenar.	Eleven kan på ett mångsidigt sätt använda samiska i allt sitt lärande och kan utveckla språket inom olika vetenskapsgrenar.
M13 ge eleven verktyg för att söka, begrunda och bedöma information på samiska samt stödja eleven att tillägna sig ett självstyrt	15	Eleven lär sig att söka information på samiska och att på ett självstyrt sätt studera samiska.	Förmåga att söka information på samiska och självstyrda arbetssätt	Eleven kan med hjälp av modeller och stödfrågor i någon mån använda samiska i informationssökning.	Eleven kan med hjälp av modeller och stödfrågor använda samiska i informationssökning.	Eleven kan använda samiska i informationssökning och övar på att bedöma tillförlitligheten.	Eleven kan självständigt söka efter information på samiska och övar på att välja källor, använda dem och bedöma tillförlitligheten.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
sätt att studera samiska					Eleven kan med hjälp av modeller söka information i vanliga källor.	Eleven känner i någon mån till källor på det egna språket.	Eleven kan studera samiska också på ett självstyrt sätt.

Romani som kompletterar den grundläggande utbildningen

Bedömning av elevens lärande och kunnande i romani som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 3–6

Det centrala med tanke på hur lärandet framskrider är att eleven tillägnar sig grundläggande färdigheter inom de olika målområdena i romani och de arbetsprocesser och lärstrategier som de bygger på. I årskurs 3–6 ligger tyngdpunkten på att bedöma hur lärandet framskrider. Eleven ska få mångsidig respons om sin förmåga att förstå och använda språket, hur hen ställer frågor, hur hen lyssnar på andra och deltar i gemensamma diskussioner. Bedömningen ger också information för undervisningsplaneringen. Responsen och bedömningen ger eleven information om sina språkliga styrkor och om sin egen förmåga att lära sig språk.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord i romani genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i romani. Eleven har uppnått målen i romani för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för romani och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i romani och i vitsordet som ska bildas. I beskrivningarna av kunskapskraven omfattar beskrivningen av de högre vitsorden även kunnandet för de lägre vitsorden.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Att kommunicera							
M1 handleda eleven att delta i diskussioner och att värdesätta sitt uttrycksätt samt att ge och ta emot respons	I1	Eleven stärker sin förmåga att diskutera samt ge och ta emot respons.	Förmåga att agera i olika kommunikationssituationer	Eleven kan agera i bekanta och informella kommunikationssituationer. Eleven kan lyssna på andra och deltar på ett sakligt sätt i diskussionen.	Eleven kan med hjälp av modeller och stödfrågor agera i bekanta kommunikationssituationer.	Eleven kan agera i olika kommunikationssituationer och kan ta hänsyn till andra samt ge och ta emot respons.	Eleven kan agera konstruktivt i många slags kommunikationssituationer.
Att tolka texter							
M2 handleda eleven att undersöka olika typer av texter, att utveckla hör- och läsförståelsen samt att ge akt på skillnader mellan tal- och skriftspråk	I2	Eleven lär sig att använda texter på romska enligt sin egen språkfärdighet, utveckla hör- och läsförståelsen samt att ge akt på skillnader mellan tal- och skriftspråk.	Förmåga att redogöra för och förstå text	Eleven kan läsa enkla texter.	Eleven kan läsa olika texter eller textutdrag, men håller sig främst till bekanta textgenerer.	Eleven kan läsa olika texter eller textutdrag. Eleven kan tolka enkla texter och gör iakttagelser kring tal- och skriftspråk.	Eleven kan läsa texter som är nya och olika för hen själv. Eleven kan tolka många olika texter och särskilja uttrycken för tal- och skriftspråk.
M3 uppmuntra eleven att läsa självmant och använda texter på	I2	Eleven lär sig att söka efter romska texter och i de identifiera ord och	Förmåga att arbeta självstyrkt, vilja att läsa och tolka texter	Eleven kan enligt modell söka efter muntliga och	Eleven kan under handledning söka efter muntliga och	Eleven kan söka efter muntliga och skriftliga texter på romska.	Eleven kan aktivt och på ett självstyrkt sätt söka efter muntliga och

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
det egna språket utgående från sin språkfärdighet		begrepp som är nya för hen.		skriftliga texter på romska. Eleven kan under handledning i en text identifiera ord och begrepp som är nya för hen.	skriftliga texter på romska. Eleven kan i en text identifiera ord och begrepp som är nya för hen.	Eleven kan under handledning härleda betydelsen i ord och begrepp som är nya för hen.	skriftliga romska texter. Eleven kan härleda betydelsen i ord och begrepp som är nya för hen.
Att producera texter							
M4 uppmuntra eleven att utveckla sin skriftliga och muntliga framställning i romani	13	Förmåga att utveckla grundläggande skriftliga färdigheter och behärska skriftspråket	Att behärska grunderna i muntlig och skriftlig framställning.	Eleven kan med hjälp av modeller producera en enkel text. Eleven kan använda enkel menings- och satsbyggnad samt slumpmässigt använda till exempel skiljetecken vid meningsgränser och versal i början av mening och i egennamn.	Eleven kan producera en enkel text som är förståelig. Eleven följer till största del normerna för standardspråket och behärskar romska bokstäver.	Eleven producerar text där budskapet till största del förmedlas lätt. Eleven kan producera text för hand eller med hjälp av digitala verktyg.	Eleven producerar text där budskapet förmedlas lätt.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M5 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att uttrycka tankar och upplevelser i enkla faktatexter och skönlitterära texter	I3	Eleven lär sig att utveckla sin förmåga att uttrycka tankar och upplevelser i faktatexter och skönlitterära texter.	Förmåga att uttrycka tankar och upplevelser	Eleven kan med hjälp av modeller eller stödfrågor producera enkla berättande texter om ett för hen bekant ämne.	Eleven kan under handledning producera enkla texter där hen uttrycker sina tankar och åsikter.	Eleven kan producera texter där hen uttrycker sina tankar och åsikter.	Eleven kan självständigt producera texter där hen uttrycker sina tankar och åsikter.
Att förstå språk, litteratur och kultur							
M6 uppmuntra eleven att diskutera den romska kulturen, romernas historia och det romska språkets betydelse för gemenskapen	I4	Eleven lär sig att förstå språklig och kulturell identitet samt att reflektera kring den romska gemenskapens betydelse.	Förmåga att utveckla kulturell medvetenheten	Eleven kan identifiera några språkliga och kulturella särdrag som ingår i den egna bakgrunden.	Eleven kan med hjälp av stödfrågor beskriva språkliga och kulturella särdrag i den egna identiteten.	Eleven kan med stöd diskutera den romska kulturen, romernas historia och betydelsen av det romska språket för den romska gemenskapen.	Eleven kan självständigt beskriva språklig och kulturell identitet samt det romska språkets betydelse för hen själv och gemenskapen.
M7 handleda eleven att granska det romska språkets viktigaste särdrag och att jämföra romani med svenska	I4	Eleven lär sig att förstå skillnader och likheter mellan romani och svenska.	Förmåga att utveckla språklig medvetenheten.	Eleven kan med hjälp av stödfrågor och modeller identifiera några särdrag i romani.	Eleven kan under handledning identifiera centrala drag i romani.	Eleven kan identifiera centrala drag i romani och kan under handledning nämna de mest centrala likheterna och skillnaderna	Eleven kan självständigt och mångsidigt iakttä centrala drag i romani och kan jämföra dem med drag i svenskan.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
						mellan romani och svenska.	

Elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen

Bedömning av elevens lärande och kunnande i elevens eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen i årskurs 3–6

Avsikten med bedömningen är att ge information om hur elevens lärande framskrider samt att handleda och uppmuntra eleven. Eleven ska ges mångsidig respons om hur hans förmåga att förstå och använda språket muntligt och i skrift har utvecklats och hur elevens uttrycksförråd blivit mångsidigare. Bedömningen ger också information för undervisningsplaneringen. Med hjälp av bedömningen får eleven information om sina språkliga styrkor och framsteg, om sin egen förmåga att lära sig det egna modersmålet och om sin förmåga att använda sina språkkunskaper som stöd för lärandet. För att främja lärandet ska man i det egna modersmålet fokusera på grundläggande färdigheter inom de olika målområdena och de arbetsprocesser och lärstrategier som de bygger på.

Läraren ska ge ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord i det egna modersmålet genom att bedöma elevernas kunnande i relation till de mål som i den lokala läroplanen fördelats årskursvis i årskurserna 3–6. Läsårsbedömningen i årskurs 6 grundar sig på de mål för undervisningen i läroämnet som fördelats för årskursen i den lokala läroplanen.

För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i det egna modersmålet. Eleven har uppnått målen i det egna modersmålet för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den nivå av kunnande som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga. Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10 ska bildas utgående från målen för elevens eget modersmål och i relation till ovan nämnda kunskapskrav för läsårsbedömningen. Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål. Bedömningen av elevens arbete ska ingå i läsårsbedömningen i elevens eget modersmål och i vitsordet som ska bildas. I beskrivningarna av kunskapskraven omfattar beskrivningen av de högre vitsorden även kunnandet för de lägre vitsorden.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Att kommunicera							
M1 uppmuntra eleven att kommunicera i olika situationer	I1	Eleven lär sig att agera i olika kommunikationssituationer.	Förmåga att agera i olika kommunikationssituationer	Eleven kan agera i för hen själv bekanta och informella kommunikationssituationer.	Eleven kan agera i vanliga kommunikationssituationer.	Eleven kan agera i olika kommunikationssituationer.	Eleven kan agera konstruktivt i många slags kommunikationssituationer.
M2 uppmuntra eleven att använda olika uttrycksmedel, även i grupp- och kommunikationssituationer	I1	Eleven lär sig att använda olika uttrycksmedel, även i grupp- och kommunikationssituationer.	Förmåga att använda olika uttrycksmedel	Eleven kan lyssna på andra men deltar slumpmässigt i diskussionen.	Eleven kan med hjälp av modeller använda olika språkliga uttrycks sätt när hen deltar i gruppdiskussioner.	Eleven kan, förutom att dra nytta av sina språkliga uttryckssätt, även använda sin röst, rikta sitt budskap och använda sin förmåga att ta kontakt i olika kommunikationssituationer i grupp. Eleven kan anpassa sin kommunikation enligt situationen och ta hänsyn till de andra deltagarna.	Eleven kan anpassa sina språkliga och kommunikativa uttryckssätt på ett för situationen ändamålsenligt sätt. Eleven kan agera konstruktivt i grupp och ta hänsyn till andras åsikter i diskussioner.
M3 handleda eleven att utvärdera sin kommunikation	I1	Eleven att utvärdera sin kommunikation samt att ta	Förmåga att utvärdera sin kommunikation samt att ta	Eleven kan nämna någon kommunikativ styrka och	Eleven kan beskriva sitt sätt att kommunicera och	Eleven kan beskriva styrkor och utvecklingsområden	Eleven kan realistiskt utvärdera sina

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
tion samt att ta emot och ge respons		emot och ge respons	emot och ge respons	något utvecklingsområde hos sig själv.	nämna någon styrka och något utvecklingsområde hos sig själv. Eleven kan ta emot respons.	i sin egen kommunikation. Eleven kan ge knapphändig respons.	kommunikativa färdigheter. Eleven kan ta emot och använda respons på sitt eget agerande samt ge respons.
Att tolka texter							
M4 uppmuntra eleven att läsa och använda texter på det egna språket utgående från sin språkfärdighet	12	Eleven läser texter på det egna språket utgående från sin språkfärdighet.	Förmåga att läsa texter på det egna språket	Eleven kan läsa enkla texter på det egna modersmålet.	Eleven kan läsa olika texter eller textutdrag på det egna modersmålet.	Eleven kan rätt mångsidigt läsa texter eller textutdrag på det egna modersmålet.	Eleven kan läsa mångsidigt olika texter eller textutdrag på det egna modersmålet.
M5 handleda eleven att vidareutveckla sina grundläggande läsfärdigheter, sin läsförståelse och sina lässtrategier	12	Eleven vidareutvecklar sitt läsande och lär sig att använda grundläggande lässtrategier.	Förmåga att utveckla läsfärdigheten	Eleven kan på sitt eget modersmål långsamt läsa texter som är språkligt- och strukturmässigt enkla. Eleven kan under handledning använda någon enkel	Eleven kan på sitt eget modersmål rätt flytande läsa texter, som är språkligt- och strukturmässigt enkla. Eleven kan använda någon enkel	Eleven kan på sitt eget modersmål rätt flytande läsa texter som är lämpliga med tanke på hans språkfärdighet. Eleven kan använda de	Eleven kan på sitt eget modersmål flytande läsa olika slags texter som är lämpliga med tanke på hans språkfärdighet. Eleven kan använda

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
				grundläggande lässtrategi.	grundläggande lässtrategi.	vanligaste grundläggande lässtrategierna.	grundläggande lässtrategier ändamålsenligt.
M6 handleda eleven att utnyttja sina läsfärdigheter och texter för att få upplevelser, söka och bedöma information samt att diskutera texter	12	Eleven lär sig att utnyttja sina läsfärdigheter och texter för att få upplevelser, söka och bedöma information samt diskutera texter.	Läsförmåga samt förmåga att använda texter	Eleven kan utnyttja enkla texter på sitt eget modersmål och övar med hjälp av stödfrågor och modeller att diskutera utgående från dem.	Eleven kan med hjälp av modeller utnyttja texter på sitt eget modersmål för att hämta information. Eleven kan med hjälp av modeller beskriva sambandet mellan texter och egna erfarenheter.	Eleven kan skriva och diskutera kring olika texter som är skrivna på det egna modersmålet samt beskriva sambandet mellan texter och egna erfarenheter.	Eleven kan skriva och diskutera kring olika texter som är skrivna på det egna modersmålet samt reflektera över sambandet mellan texter och egna erfarenheter.
Att producera texter							
M7 hjälpa eleven att utveckla sitt uttryckssätt samt en positiv inställning till skrivande utgående från sin språkfärdighet	13	Eleven lär sig att utveckla sitt uttryckssätt samt en positiv inställning till skrivande utgående från sin språkfärdighet	Förmåga att uttrycka sig i texter	Eleven kan med hjälp av stödfrågor eller modeller producera korta texter på det egna modersmålet.	Eleven kan under handledning producera texter på det egna modersmålet och använda uttryckssätt som är bekanta för hen.	Eleven kan på det egna modersmålet producera också längre texter.	Eleven kan på det egna modersmålet producera texter som är lämpliga för situationen samt använda mångsidiga uttryckssätt.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M8 uppmuntra eleven att öva och vidareutveckla sina grundläggande skrivfärdigheter och sin förmåga att producera texter	13	Eleven vidareutvecklar sina grundläggande skrivfärdigheter samt sin förmåga att producera texter och behärskar skriftsystemet i sitt eget modersmål.	Förmåga att utveckla grundläggande skrivfärdigheter	Eleven kan med hjälp av modeller producera en kort sammanhängande text på det egna modersmålet. Eleven kan använda enkla strukturer i skriftspråket.	Eleven kan producera en kort text som är förståelig på det egna modersmålet. Eleven följer grundläggande skriftspråksnormer. Eleven kan under handledning skriva enligt skriftsystemet i det egna modersmålet.	Eleven kan producera en text på det egna modersmålet där budskapet till största del förmedlas lätt. Eleven kan skriva för hand eller med hjälp av digitala verktyg enligt skriftsystemet i det egna modersmålet.	Eleven kan producera text på det egna modersmålet som är logisk uppbyggd och där budskapet förmedlas lätt. Eleven behärskar skriftsystemet i det egna modersmålet.
M9 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att uttrycka tankar och upplevelser i faktatexter och skönlitterära texter	13	Eleven lär sig att utveckla sin förmåga att uttrycka tankar och upplevelser i faktatexter och skönlitterära texter.	Förmåga att uttrycka tankar och upplevelser i olika typer av texter	Eleven kan med hjälp av modeller eller stödfrågor producera enkla berättande och beskrivande texter på det egna modersmålet om ett för hen bekant ämne.	Eleven kan med hjälp av modeller producera enkla berättande och beskrivande texter på det egna modersmålet.	Eleven kan producera berättande och beskrivande texter på det egna modersmålet.	Eleven kan producera mångsidiga berättande och beskrivande texter på det egna modersmålet.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
Att förstå språk, litteratur och kultur							
M10 hjälpa eleven att förstå språklig och kulturell identitet och att reflektera kring modersmålets betydelse	I4	Eleven lär sig att förstå sin språkliga och kulturella identitet och att reflektera kring modersmålets betydelse.	Förmåga att förstå språklig och kulturell identitet och reflektera kring modersmålets betydelse	Eleven kan under handledning identifiera några språkliga och kulturella särdrag som ingår i den egna bakgrunden.	Eleven kan med hjälp av stödfrågor nämna särdrag i sitt eget språk och sin egen kultur.	Eleven kan nämna särdrag i sitt eget språk och sin egen kultur. Eleven kan beskriva det egna modersmålets betydelse.	Eleven kan beskriva språklig och kulturell identitet samt modersmålets användning och betydelse.
M11 handleda eleven att lära känna de centrala strukturerna i det egna modersmålet	I4	Eleven lär känna de centrala strukturerna i det egna modersmålet.	Kunskap om centrala strukturer i det egna modersmålet	Eleven kan med hjälp av stödfrågor och modeller använda enkla strukturer i det egna modersmålet.	Eleven kan med hjälp av modeller använda centrala strukturer i det egna modersmålet.	Eleven kan med hjälp av modeller identifiera centrala strukturer i det egna modersmålet och kan använda dem.	Eleven kan använda centrala strukturer i det egna modersmålet.
Att använda språket som stöd för allt lärande							
M12 handleda eleven att använda sina kunskaper i det egna modersmålet i allt lärande och att utveckla	I5	Eleven lär sig att utnyttja sina kunskaper i det egna modersmålet i allt lärande och att utveckla sitt språk	Förmåga att använda det egna modersmålet i lärandet och utveckla språket	Eleven förstår innehållet i några läroämnen när det framställs med ett vardagligt språk.	Eleven kan använda det egna modersmålet som stöd i lärandet med hjälp av	Eleven kan med hjälp av modeller använda det egna modersmålet som stöd i sina studier och känner i någon	Eleven kan använda sitt eget modersmål som stöd i studierna.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
språket inom olika vetenskapsgrenar		inom olika vetenskapsgrenar.	inom olika vetenskapsgrenar.		modeller och stödfrågor.	mån till språket inom olika vetenskapsgrenar.	
M13 ge eleven verktyg för att söka, begrunda och bedöma information på sitt eget språk samt stödja eleven att tillägna sig ett självstyrt sätt att studera sitt modersmål	15	Eleven lär sig att söka information på det egna modersmålet	Förmåga att söka information på det egna modersmålet	Eleven kan under handledning hämta information ur givna källor på det språket.	Eleven kan med hjälp av modeller söka information i vanliga källor på det egna språket.	Eleven kan under handledning söka information i olika källor på det egna modersmålet. Eleven kan under handledning göra iakttagelser om källornas tillförlitlighet.	Eleven kan söka efter information i olika källor på det egna modersmålet. Eleven kan använda olika källor på det egna modersmålet och göra iakttagelser om källornas tillförlitlighet.